

Aprobat în ședința Guvernului din _____ 2025

Decizia protocolară nr. _____ 2025

Proiect

UE

LEGE
pentru modificarea Legii nr. 50/2021 cu privire la
grupurile de acțiune locală

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Prezenta lege transpune parțial (art. 31 (2) lit. a)-d), (4)-(5); art. 32 (1) lit. a)-f), (2); art. 33 (1), (3) lit. a)-f) și art. 34 (1) lit. a)-c), (2) lit. c) Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize (CELEX: 32021R1060), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 231 din 30 iunie 2021, așa cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul (UE) 2024/795 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 februarie 2024.

Art. I. Legea nr. 50/2021 cu privire la grupurile de acțiune locală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2021, nr. 117-121, art. 127), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La Articolul 2:

noțiunea „*dezvoltare rurală*” va avea următorul cuprins:

„*dezvoltare rurală* - proces complex de schimbări care vizează aspectele sociale, economice, culturale și de mediu durabile, având ca obiectiv principal crearea unor condiții de viață mai bune și inteligente pentru populația din mediul rural;”;

noțiunea „Program LEADER” va avea următorul cuprins:

„Programul LEADER – măsură de susținere financiară de către stat din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural pentru implementarea strategiilor de dezvoltare locală și funcționarea grupurilor de acțiune locală;”.

se completează cu următoarele noțiuni:

„*zone rurale* - zone constituite din sate, comune, sau orașe cu o populație de până la 10000 de locuitori, conform numărului populației cu reședință obișnuită ținută de Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova;

plan financiar - totalitatea activităților stabilite pentru o perioadă determinată, cu indicarea costurilor, pentru realizarea indicatorilor în cadrul obiectivelor prevăzute de strategia de dezvoltare locală;

Sistemul informațional "Moldova LEADER IT Soft" (MLIS) - subsistem al Sistemului Integrat de Administrare și Control, destinat gestionării mijloacelor financiare alocate pentru implementarea Programului LEADER.”;

2. Articolul 4;

alin. (2) va avea următorul cuprins:

„(2) GAL îndeplinește următoarele sarcini:

a) consolidează capacitățile actorilor locali de a dezvolta și implementa proiecte de dezvoltare rurală;

b) elaborează sau dezvoltă strategia de dezvoltare locală conform elementelor prevăzute la art. 4¹ și asigură implementarea acesteia, inclusiv desfășurarea acțiunilor de animare a comunităților locale;

c) elaborează proceduri și criterii de selecție nediscriminatorii și transparente a proiectelor de dezvoltare a zonei rurale, care să evite conflictele de interese și să garanteze că niciun grup individual de interese nu controlează deciziile de selecție;

d) pregătește și publică apelurilor de propuneri de proiecte de dezvoltare a zonei rurale;

e) selectează operațiunile, stabilește cuantumul sprijinului și prezintă propuneri către Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură pentru finanțare din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural;

f) monitorizează indicatorii obiectivelor strategiei de dezvoltare locală;

g) evaluează și raportează implementarea strategiei de dezvoltare locală și a activității GAL-ului, organului central de specialitate.”.

3. se completează cu articolele 4¹ și 4² cu următorul cuprins:

„**Articolul 4¹**. Strategia de dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității

(1) Strategia de dezvoltare locală conține următoarele elemente:

- a) descrierea zonei geografice și a populației care fac obiectul strategiei de dezvoltare locală;
- b) procesul de implicare a comunității în dezvoltarea strategiei de dezvoltare locală;
- c) o analiză a nevoilor de dezvoltare și a potențialului zonei;
- d) obiectivele, inclusiv țintele măsurabile pentru rezultate, precum și acțiunile conexe planificate;
- e) modalitățile de gestiune, monitorizare și evaluare, prin care se demonstrează capacitatea GAL-ului de a implementa strategia de dezvoltare locală;
- f) un plan financiar, cu alocarea planificată din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, ca sursă financiară principală, inclusiv alocarea planificată din alte fonduri, care vizează întreaga perioadă de implementare și include informații referitoare la realizarea indicatorilor planificați pentru fiecare an.

(2) Fiecare strategie de dezvoltare locală conține, de asemenea, tipuri de măsuri și operațiuni care urmează să fie finanțate din fiecare fond implicat.

(3) Strategia de dezvoltare locală se implementează în zona geografică prevăzută la alin. (1) lit. a), care trebuie să respecte principiului prevăzut la art. 7 lit. a).

(4) Strategia de dezvoltare locală poate fi susținută financiar din Programul LEADER dacă îndeplinește criteriile de selecție stabilite de organul central de specialitate.

(5) Organul central de specialitate elaborează și aprobă ghidul privind implementarea strategiei de dezvoltare locală.”.

Articolul 4². Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității

(1) Organul central de specialitate se asigură că dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității:

- a) se axează pe zone rurale învecinate;
- b) este plasată sub responsabilitatea unor GAL-uri formate din reprezentanți ai intereselor socioeconomice locale ale sectoarelor public, antreprenorial și civic, în care niciun grup individual de interese nu controlează procesul decizional;
- c) este realizată prin strategii de dezvoltare locală, elaborate în conformitate cu articolul 4¹;

d) sprijină colaborarea în rețea, accesibilitatea, caracteristicile inovatoare în context local și, după caz, cooperarea cu alți actori de nivel teritorial, național sau internațional.

(2) Atunci când sprijinul financiar acordat strategiilor de dezvoltare locală pentru implementarea operațiunilor este disponibil din mai multe fonduri, organul central de specialitate se asigură că operațiunile sunt finanțate dintr-un singur fond și nu sunt supuse dublei finanțări.”.

4. Articolul 5 se redenumeste și va avea următorul cuprins:

„**Articolul 5.** Patrimoniul și proprietatea GAL-ului

(1) Patrimoniul GAL-ului este format din totalitatea drepturilor și obligațiilor patrimoniale dobândite sau asumate de către GAL.

(2) GAL-ul poate avea în proprietate bunuri mobile sau imobile, necesare realizării scopului stabilit în statut.

(3) Întreg patrimoniul GAL este folosit doar pentru realizarea scopurilor statutare și nu poate fi distribuit membrilor organelor GAL sau membrilor GAL.

(4) GAL-ul nu poate folosi nicio parte din patrimoniu său în interesele vreunui membru al GAL-ului sau a unui terț.

(5) Dreptul de posesie, folosință sau dispoziție asupra bunurilor GAL-ului este exercitat de către director, dacă Statutul GAL-ului nu stabilește altfel.

(6) GAL-ul răspunde pentru obligațiile sale cu tot patrimoniul ce îi aparține.

(7) Membrii GAL-ului nu răspund pentru obligațiile GAL-ului, iar GAL-ul nu răspunde pentru obligațiile membrului, cu excepția celor stabilite de lege sau statut.

(8) GAL-ul poate avea în proprietate orice bunuri, cu excepția celor interzise de lege.

(9) Proprietatea GAL-ului se formează din orice surse neinterzise de lege, inclusiv:

a) cotizații de membru;

b) granturi și donații;

c) fonduri publice, incluzând și mijloace financiare obținute în urma desemnării procentuale.”.

5. Articolul 7:

la primul alineat după cuvintele „La constituirea” se completează cu cuvintele „și funcționarea”;

lit. a) se completează cu textul „, conform numărului populației cu reședință obișnuită ținută de Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova”.

6. Articolul 13 se completează cu alin. (3) cu următorul cuprins:

„(3) Organul central de specialitate se asigură că fiecare strategie de dezvoltare locală conține elementele specificate la articolul 4¹ alin. (1), este plasată sub responsabilitatea comunității conform art. 4², și sunt respectate prevederile prezentei legi de către GAL-uri în proces de constituire.”.

7. La articolul 18, alin. (1) se completează cu următoarele fraze ”GAL-ul se reorganizează prin fuziune sau dezmembrare doar între GAL-uri. GAL-ul nu poate fi transformat.”

8. La articolul 21:

alin. (2) lit. e), textul „alin. (4)” se substituie cu textul „alin. (6)”;

alin. (4) textul „15 zile” se substituie cu textul „3 zile”.

9. La articolul 23, alin. (2) se completează cu lit. b)¹ cu următorul cuprins:

„b)¹ examinează sesizările privind activitatea GAL-ului ;”.

10. Articolul 25:

la alin. (1) cuvintele „două luni” se substituie cu cuvintele „patru luni”;

alin. (2) se completează cu textul „, la cererea organului central de specialitate sau a Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură”;

alin. (5) se completează cu textul „, după caz, reprezentanții organului central de specialitate sau ai Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură”.

11. Articolul 30:

se completează cu alineatele (6)¹ și (6)² cu următorul cuprins:

„(6)¹ Directorul prezintă organului central de specialitate raportul anual de activitate și copia de pe situația financiară însoțită de nota explicativă în termenul stabilit la art. 34.”;

(6)² Directorul este responsabil de prezentarea situației financiare în termenul stabilit de Legea contabilității și raportării financiare nr. 287/2017.”;

alin. (7) va avea următorul cuprins:

„(7) Directorul, contabilul-șef și personalul executiv sunt angajați în cadrul GAL-ului în conformitate cu legislația muncii.”;

alin. (10) va avea următorul cuprins:

„(10) La necesitate, directorul poate angaja în cadrul GAL-ului alt personal executiv, în calitate de manager, în baza recomandărilor organului central de specialitate.”.

12. Articolul 31:

alin. (1):

la lit. c) cuvintele „subvențiile acordate” se substituie cu cuvintele „sprijin financiar”;

se completează cu literele f) și g) cu următorul cuprins:

„f) fonduri publice, inclusiv care provin din desemnarea procentuală;”

g) alte mijloace care nu contravin legislației.”.

se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

(3) Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, constituie sursă principală de finanțare a GAL-urilor și implementarea strategiilor de dezvoltare locală.”.

13. Se completează cu **Articolul 31¹**:

„**Articolul 31¹**. Sprijin financiar pentru dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității.

(1) Organul central de specialitate se asigură că sprijinul financiar din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural pentru dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității, se acordă pentru:

a) consolidarea capacităților și acțiuni pregătitoare în sprijinul elaborării și implementării strategiei de dezvoltare locală;

b) implementarea operațiunilor selectate în cadrul strategiei de dezvoltare locală, incluzând activitățile de cooperare și pregătirea acestora;

c) gestionarea, monitorizarea și evaluarea strategiei de dezvoltare locală, precum și animarea acesteia, inclusiv facilitarea schimburilor între părțile interesate.

(2) Sprijinul menționat la alin. (1) lit. c) nu depășește 20 % din contribuția publică totală pentru implementarea strategiei de dezvoltare locală.”.

14. Articolul 35:

se completează cu alin. (2)¹ cu următorul cuprins:

„(2)¹ Sunt supuse monitorizării GAL-urile incluse în Lista grupurilor de acțiune locală, ținută de organul central de specialitate în Sistemul informațional "Moldova LEADER IT Soft" (MLIS.”;

se completează cu alineatul (7) cu următorul cuprins

(7) Organul central de specialitate aduce la cunoștința GAL-urilor rezultatele monitorizării activității acestora.”.

15. Articolul 36 va avea următorul cuprins:

„(1) Supravegherea activității GAL-urilor se efectuează de către organul central de specialitate.

(2) Organul central de specialitate verifică activitatea GAL-ului în următoarele situații:

a) la cererea a cel puțin 10% dintre membrii GAL-ului care comunică existența unor fapte contrare în activitatea GAL-ului;

b) la constatarea abaterilor în procesul de analiză a raportului anual de activitate, prezentat conform art. 34;

c) la sesizarea Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură.

(3) În cazul constatării abaterilor în activitatea GAL-ului în procesul de monitorizare a acestuia, organul central de specialitate sesizează consiliul de administrație al GAL-ului, în scopul înlăturării acestora. Se consideră abateri:

a) neprezentarea raportului de activitate al GAL-ului stabilit la art. 34;

b) neprezentarea situației financiare la organul teritorial de statistică în termenul prevăzut de Legea contabilității și raportării financiare nr. 287/2017;

c) utilizarea sprijinului financiar în alte scopuri decât cel aprobat de organul central de specialitate;

d) nerespectare principiului transparenței în procesul selectării proiectelor;

e) nerespectarea art. 7 lit. a) în procesul de luare a deciziilor.

(4) GAL-urile se supun unui audit public cel puțin odată la trei ani, efectuat de către o companie de audit contractată de către organul central de specialitate.

(5) Raportul de audit se prezintă adunării generale a GAL-ului.

(6) Dacă consiliul de administrație nu convoacă adunarea generală în decurs de 30 de zile, organul central de specialitate asigură convocarea adunării generale din oficiu.

(7) Consiliul de administrație elaborează și prezintă spre coordonare organului central de specialitate un plan de acțiuni pentru înlăturarea iregularităților din activitatea GAL-ului și implementarea recomandărilor organului central de specialitate.

(8) Realizarea planului de acțiuni, nu poate avea un termen mai mare de 3 luni din momentul coordonării acestuia de către organul central de specialitate.

(9) În cazul în care planul de acțiuni nu se realizează și GAL-ul nu implementează recomandările, organul central de specialitate emite decizia de neconformitate”.

16. La Articolul 36¹ alin. (1) lit. b) textul „art. 36 alin. (6)” se substituie cu textul „art. 36 alin. (8).”.

Art. II. – Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTĂ DE FUNDAMENTARE
la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 50/2021 cu privire la
grupurile de acțiune locală

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Autorul proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 50/2021 cu privire la grupurile de acțiune locală (*în continuare – proiectul de lege*) este Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (*în continuare - MAIA*).

Pentru elaborarea proiectului de lege, prin Ordinul MAIA nr. 26 din 20 februarie 2025 a fost instituit Grupul de lucru responsabil, din care fac parte reprezentanți ai MAIA, Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, structură organizațională din sfera de competență a MAIA, reprezentanți ai Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală LEADER, precum și ai Congresului Autorităților Locale din Moldova.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Necesitatea elaborării proiectului de lege este alinierea Legii nr. 50/2021 cu privire la grupurile de acțiune locală (*în continuare – GAL*) la prevederile Regulamentului (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021, care stabilește prevederi privind dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității (Titlul III, Capitolul II) referitoare la activitatea GAL-urilor.

Proiectul de lege a avut la bază și art. 2 alin. (2) al Regulamentului (UE) 2021/2115 al Parlamentului European și al Consiliului din 2 decembrie 2021 de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul politicii agricole comune (planurile strategice PAC) și finanțate de Fondul european de garantare agricolă (FEGA) și de Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 și (UE) nr. 1307/2013, care specifică expres care articole din Regulamentul (UE) 2021/1060 sunt esențiale pentru asigurarea unui sistem coerent de gestionare a fondurilor și a intervențiilor agricole cu referință la GAL-uri.

Totodată, prin proiectul de lege se propune îmbunătățirea normelor din Legea nr. 50/2021, oferind clarități în procesul de activitate a GAL-urilor, inclusiv sarcinile de bază a acestora în domeniul de dezvoltare rurală a Republicii Moldova, și transparență sporită în procedura de monitorizare și supraveghere a parteneriatelor locale.

De asemenea, acțiunea privind elaborarea proiectului de lege se regăsește sub nr. 86 în Planul național de reglementări pentru anul 2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 841/2024.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Republica Moldova este o țară preponderent rurală bazată pe o economie agricolă.

Populația Republicii Moldova este preponderent rurală. Potrivit statisticilor naționale, peste 2 mln din cei 3,55 mln de locuitori ai Republicii Moldova locuiau în anul 2016 în mediul rural. Republica Moldova este țară cu cea mai mare populație rurală din Europa de Est. 56% din populația Republicii Moldova trăiește în mediul rural, față de 35% în noile state membre ale Uniunii Europene.

Prezența unei populații atât de mari în mediul rural se explică prin importanța economiei agricole în cadrul sistemului economic al Moldovei. De altfel, în 2020, produsul intern brut (PIB) legat de activitățile agricole era de aproximativ 19,86 mlrd lei (aproximativ 1.029 mlrd euro), la prețurile curente din luna octombrie 2024. Aceasta

reprezintă 11% din PIB total în Republica Moldova. Agricultură este a treia activitate drept profitabilă, după comerț și industrie. Cu toate acestea, cu cât activitățile agricole sunt complementare cu cele ale industriei prelucrătoare, iar produsele agricole pot fi ulterior transformate, cu atât este mai crucial rolul lor în economia Republicii Moldova. Prin urmare, lipsa producției agricole ar avea un impact destul de puternic asupra industriei prelucrătoare și asupra economiei naționale.

Potrivit informațiilor cadastrale din 1 ianuarie 2022, suprafața totală a terenurilor cu destinație agricolă este aproximativ de 3,38 mln hectare. Suprafețele agricole reprezintă în prezent 62,5% din suprafața totală a țării. În ciuda scăderii terenurilor agricole în timpul recesiunii economice din anii 1990, suprafața terenurilor cultivate a crescut din nou, începând cu anul 2002. Economia agricolă a Moldovei devine mai importantă pentru solurile sale fertile și condițiile climatice favorabile pentru producerea unei varietăți de culturi agricole. Țara noastră are surse de apă, precum râurile Prut și Nistru, care încurajează creșterea culturilor rezistente la secetă. Această oportunitate bazată mai puțin pe irigații, face sectorul agricol al Moldovei să fie mai atractiv.

Totuși, activitățile agricole ar putea avea o contribuție mai semnificativă asupra creșterii economice. Producția sectorului agricol rămâne destul de modestă, generând salarii neatractive pentru fermieri și angajații acestora. În primul rând, sectorul agricol al Republicii Moldova este supus instabilității din cauza vremii imprevizibile. Temperaturile fluctuante și precipitațiile reduse au condus la o scădere a productivității principalelor culturi agricole, cu repercusiuni asupra economiei rurale a Moldovei.

Mai mult ca atât, sectorul agricol este unul dintre cei mai mari angajatori ai țării. 21% din populația activă a Moldovei este angajată în sectorul agricol. Cu toate acestea, până în 2019, statisticile guvernamentale au inclus și persoanele care fac agricultură, fiind principala sursă de venit, ducând ponderea populației active care contribuie la sectorul agricol la 36%. Potrivit Băncii Mondiale, 55% din locurile de muncă din Moldova sunt în sectorul agricol. Din 2009, numărul de angajați în agricultură a rămas stabil la aproximativ 320.000-330.000 persoane. Stabilitatea sectorului poate fi explicată prin creșterea prețurilor în agricultură și îmbunătățirea condițiilor comerciale. Pentru comparație, 13% dintre locurile de muncă sunt în sectorul industrial și 32% - în sectorul serviciilor.

Deși este clar, că agricultura rămâne unul dintre cei mai importanți angajatori ai economiei Republicii Moldova, ea a devenit și un angajator de ultimă instanță. Într-adevăr, salariile muncitorilor din agricultură sunt printre cele mai mici din țară. În 2021, salariul mediu lunar pentru muncitorii agricoli a fost de 4.376 lei pentru femei (aproximativ 227 euro) și 5.000 lei pentru bărbați (aproximativ 259 euro), ceea ce reprezintă cel mai mic salariu mediu lunar în comparație cu alte sectoare ale economiei naționale.

Populația rurală a Moldovei se confruntă cu provocări.

Cu toate că majoritatea populației Moldovei trăiește în zonele rurale, aceste zone sunt puternic afectate de salarii mici, oportunități limitate de angajare pentru localnici, o rată sporită a migrației și infrastructuri economice, private și publice care sunt degradate și subdezvoltate, comparativ cu structurile din țările vecine, sau chiar în comparație cu infrastructurile din zonele urbane.

Spre exemplu, în mediul rural, doar 50% din populație are acces la rețeaua publică de apă, iar 34% au sistem de apă caldă. Rata de ocupare în Moldova este de doar 39% și s-a redus în continuare la 31% în anul 2020. Categoria de populație cea mai afectată de aceste rate scăzute de ocupare în mediul rural sunt tinerii cu un nivel scăzut de educație. În timp ce toate categoriile de populație par să urmeze aceleași tendințe, tinerii din zonele rurale fără calificări par să sufere, din păcate, mai grav.

Ratele scăzute de ocupare în zonele rurale pot fi explicate prin salariile scăzute din sectorul agricol comparativ cu alte sectoare economice. În ultimul timp, nivelul real de subzistență al gospodăriilor rurale a rămas constant, comparativ cu cele urbane care s-a dublat. Mijloacele de trai din mediul rural au rămas mai mici decât cele urbane, lărgind diferența rural-urban. În funcție de mediul de reședință, se constată că veniturile populației din mediul urban au fost, în anul 2024, în medie cu 2299,8 lei (sau de 1,6 ori) mai mari, comparativ cu veniturile populației din mediul rural. Totodată, transferurile bănești din afara țării rămân a fi o sursă semnificativă pentru bugetul gospodăriilor. În medie, în anul 2023 acestea au reprezentat 11,1% din veniturile totale sau cu un punct procentual mai puțin comparativ cu anul 2022.

Lipsa forței de muncă calificate în sectorul agricol, precum și motivația slabă a angajaților sunt cauzate de salariile scăzute, în comparație cu celelalte sectoare economice ale țării. Condițiile dificile de muncă continuă să-i descurajeze pe tinerii moldoveni. Drept urmare, Republica Moldova se află într-o situație în care numărul persoanelor cu salarii mici, care trăiesc din ajutoare sociale, este în continuă creștere. Această creștere a ratei sărăciei pune o presiune considerabilă asupra bugetului țării, care este deja afectat de criza COVID-19, creșterea prețurilor la energie și sosirea masivă a refugiaților ucraineni.

Potrivit Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), Republica Moldova este printre cele mai sărace țări din Europa. Moldova se confruntă cu inegalități majore de dezvoltare în interiorul granițelor sale, în special între zonele urbane și rurale. Salariile mici și oportunitățile limitate de angajare conduc la migrația internă din mediul rural spre municipiul Chișinău. În fiecare an, aproape 6,2% din populația rurală migrează spre orașe. În plus, între 2013 și 2021, aproximativ 2.100 de persoane au părăsit anual Moldova. Această tendință s-a intensificat începând cu 2022, cu aproape 4.800 de plecări pe an. Zonele rurale își pierd aproape 2,5% din populație în fiecare an, sporind preocupările cu privire la stabilitatea și sustenabilitatea acestor zone. Potrivit statisticilor naționale, unul din cinci cetățeni moldoveni lucrează în străinătate. Potrivit aceluiași date, unul din patru emigranți provine din mediul rural. În prezent, 320.000 cetățeni moldoveni locuiesc în afara teritoriului Republicii Moldova, reprezentând 20% din populația activă.

Zonele rurale ale Moldovei se confruntă, prin urmare, cu provocări în ceea ce privește creșterea, ocuparea forței de muncă și durabilitatea. Guvernul Republicii Moldova dorește acum să ridice salariile și atractivitatea sectorului agricol pentru a crește rata de ocupare în mediul rural. Cu toate acestea, zonele rurale trebuie să dezvolte noi activități economice care să completeze activitățile agricole. Într-adevăr, în mediul rural, doar 5% din venituri provin din activități individuale nonagricole. Acest lucru este valabil, mai ales având în vedere diversitatea zonelor rurale ale Moldovei, care variază de la zonele rurale îndepărtate, care suferă de depopulare, până la zonele periurbane care se confruntă cu presiunea crescândă din partea centrelor urbane.

Provocarea dezvoltării rurale în Republica Moldova.

Zonele rurale ale Moldovei suferă din cauza lipsei de oportunități de angajare, infrastructuri economice, oportunități de formare, precum și resurse și posibilități de profesionalizare. Salariile mici și condițiile precare de viață încurajează tinerii din mediul rural să emigreze în zonele urbane sau în străinătate. Regiunile rurale rămân, de asemenea, neatractive din cauza lipsei de oportunități pentru familii de a echilibra viața profesională și cea personală, în special pentru mame. Dincolo de sectorul profesional deteriorat, subdezvoltarea infrastructurilor sociale are drept rezultat o calitate mai slabă a vieții în zonele rurale decât în zonele urbane. Într-adevăr, există diferențe semnificative în ceea ce privește dotările locative.

Accesul limitat la infrastructură, calitatea mai slabă și ineficiența în educație, sănătate, transport și servicii de apă au condus la excluziunea socială și la niveluri ridicate de sărăcie în rândul populației rurale. Combinate cu factorii economici, acestea sunt principalele motive pentru stagnarea indicatorilor de dezvoltare în Moldova. Din toate

aceste motive, populația rurală a Moldovei este deosebit de vulnerabilă la crize economice, precum cea cauzată de criza sanitară COVID-19. Potrivit Barometrului Opiniei Publice (BOP), în 2020, 83,8% din populația rurală s-a declarat nemulțumită de acțiunile guvernului în ceea ce privește siguranța locului de muncă, îmbunătățirea condițiilor de viață, salariile și dezvoltarea industriei și agriculturii. În același sondaj, aproximativ 60% din populația rurală s-a declarat nemulțumită de măsurile privind sănătate, iar 58% de măsurile privind educație.

În Republica Moldova, autoritățile publice întreprind acțiuni pentru implementarea unei politici de dezvoltare rurală care să îmbunătățească calitatea vieții în zonele sale rurale. Îmbunătățirea condițiilor de viață se poate realiza prin dezvoltarea mai multor sectoare precum: servicii publice pentru populația rurală, sprijin pentru creșterea și dezvoltarea comunităților mici, conservarea și modernizarea patrimoniului rural și sprijinirea inițiativelor de dezvoltare locală în favoarea economiei rurale. Inițiativele locale joacă un rol cheie în zonele rurale, oferind populației acces la noi resurse, pentru a implementa noi proiecte pe teritoriile lor. Aceste inițiative oferă, de asemenea, părților interesate locale autonomia de a-și defini propriile priorități și domenii de finanțare.

Sprijinirea dezvoltării noilor abordări ale dezvoltării rurale ar trebui să contribuie la stimularea inovației și a incluziunii în zonele rurale, precum și la diseminarea cunoștințelor și a bunelor practici.

De fapt, zonele rurale ale Moldovei oferă un potențial real de dezvoltare, în special în ceea ce privește dezvoltarea infrastructurii și atractivitatea acestora drept loc de locuit și de muncă. În mod similar, zonele rurale beneficiază de resurse naturale excepționale, cu peisaje de mare valoare. Într-adevăr, turismul rural reprezintă un domeniu important de dezvoltare economică, socială și culturală pentru aceste zone, așa cum s-a observat deja mai ales în nordul țării. Legat în mod complex de producția agricolă, turismul rural permite fermelor mici să-și diversifice și să-și crească veniturile. Agroturismul a contribuit deja la crearea locurilor de muncă suplimentare și la generarea noilor venituri în zonele rurale. Cu sprijinul PNUD, spre exemplu, peste 45 de pensiuni au fost înființate sau extinse în Moldova, iar din mijloacele financiare ale Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural au fost sprijinite 123 pensiuni turistice. Prin urmare, turismul rural devine o activitate economică profitabilă pentru persoanele care trăiesc în zonele rurale, în special pentru micii fermieri și întreprinderile de familie. Sprijinul pentru dezvoltarea zonelor rurale trebuie să includă acțiuni de diversificare a activităților, inclusiv a celor nonagricole, pentru promovarea ocupării forței de muncă.

Din 2023, politica națională de stat privind dezvoltarea rurală permite dezvoltarea numeroaselor posibilități de diversificare economică a zonelor rurale, care permit realizarea unor condiții mai bune de angajare și o mai mare atenție pentru dezvoltarea durabilă. În cadrul autorităților locale, noile acțiuni consolidează coerența teritorială și contribuie la îmbunătățirea echilibrului teritorial, atât din punct de vedere economic, cât și social. În timp ce decenii la rând dezvoltarea rurală și locală a fost fragmentată și subfinanțată, au fost puse în aplicare noi acțiuni pentru sprijinirea dezvoltării locale de către părțile interesate locale.

LEADER - dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității.

LEADER este o inițiativă a Uniunii Europene (în continuare – UE), o metodă și un program de dezvoltare rurală lansat în 1991, pentru a aborda problemele zonelor rurale printr-o abordare de dezvoltare de jos în sus condusă de comunitate. Inițiativa este concepută pentru a stimula creșterea economică locală, în special creșterea întreprinderilor micro și mici în zonele rurale. Actorii cheie ai tuturor inițiativelor locale LEADER (Dezvoltare locală condusă de comunitate) sunt așa-numitele GAL-uri, care reprezintă un parteneriat teritorial al actorilor locali angajați să-și modeleze în mod activ viitorul prin acțiuni locale.

Abordarea LEADER a fost introdusă drept răspuns la eșecul politicilor tradiționale, de sus în jos, de a aborda problemele cu care se confruntă multe zone rurale din Europa. Acronimul „LEADER” derivă din expresia franceză

„L'Association Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale”, care înseamnă „Legături între activitățile pentru dezvoltarea economiei rurale”. Ideea a fost de a angaja energia și resursele oamenilor și organizațiilor locale, drept actori de dezvoltare, mai degrabă decât ca beneficiari, dându-i puterea să contribuie la dezvoltarea viitoare a zonelor lor rurale prin formarea de parteneriate de grup de acțiune locală (GAL) bazate pe zonă între sectoarele public, privat și civil. Când a fost propus pentru prima dată în 1990 de către un grup de oficiali de la Comisia Europeană, acest concept LEADER de conectare și implicare a localnicilor era destul de nou.

Aceste Grupuri de Acțiune Locală sunt instrumentul principal pentru aplicarea abordării LEADER la dezvoltarea zonei, implicând direct reprezentanții locali în dezvoltarea și livrarea strategiilor locale, luarea deciziilor și alocarea resurselor. Valoarea adăugată a acestei abordări este asociată cu împuternicirea locală prin dezvoltarea strategiei locale, livrarea și alocarea resurselor.

Abordarea LEADER privind dezvoltarea locală s-a dovedit a fi eficace pentru promovarea dezvoltării zonelor rurale, ținând seama de toate nevoile multisectoriale legate de dezvoltarea rurală endogenă prin intermediul abordării sale ascendente.

LEADER este conceput în baza a șapte principii, și anume: abordarea teritorială, parteneriate locale, abordarea „de jos în sus”, acțiuni integrate și multisectoriale, colaborare în rețea, inovație și cooperare, în scopul sprijinirii părților interesate din mediul rural să contribuie la realizarea potențialului teritoriului lor. Cu toate acestea, LEADER este mai mult decât un program european de dezvoltare rurală. Este o metodă recunoscută de părțile interesate consacrate și un instrument de program dezvoltat de-a lungul anilor.

Abordarea LEADER oferă părților interesate locale, atât publice, cât și private, oportunitatea de elaborare a unei strategii de dezvoltare locală, permițându-le să identifice de sine stătător soluții practice la provocările specifice cu care se confruntă zonele rurale. După treizeci de ani de implementare, Programul LEADER prezintă una dintre istoriile de succes ale UE.

Primul Program LEADER a fost lansat în statele membre ale UE în anul 1991. Datorită eficienței sale în ceea ce privește dezvoltarea și popularitatea în zonele rurale, Programul LEADER funcționează de peste trei decenii în cadrul UE. A fost implementat în toate statele membre ale UE și în multe țări din afara spațiului UE, inclusiv în Republica Moldova.

De altfel, în 2016, prin implementarea unui proiect pilot al UE, abordarea LEADER a început să fie aplicată în zonele rurale din Moldova. De-a lungul anilor, abordarea LEADER s-a răspândit în toată țara. Deși acoperea inițial 30% din zonele rurale ale Republicii Moldova, în perioada anilor 2021-2024, cu suportul Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală LEADER, a Fondului de Solidaritate al Poloniei în Republica Moldova și alți parteneri de dezvoltare, s-au constituit și înregistrat cu statut de persoană juridică 54 GAL-uri, care cuprind peste 61 % din teritoriul țării, din care fac parte 513 Unități Administrativ-Teritoriale, cu o populație de peste 1,14 mln cetățeni.

În ultimii ani, relațiile dintre Moldova și UE au evoluat, trecând de la o politică de vecinătate la una de extindere. La 23 iunie 2022, cei douăzeci și șapte de lideri ai statelor membre ale Uniunii Europene au acordat Republicii Moldova statutul de țară candidată. Această dată este începutul lungului proces de aderare a Republicii Moldova la Uniune. Multe reforme, în special economice și sociale, sunt necesare înainte ca Moldova să poată îndeplini criteriile de aderare. Acest proces ar putea dura ani de zile. Cu toate acestea, dorința de dezvoltare și promovare a abordării LEADER în zonele rurale ale Moldovei va permite angajarea într-un proces de schimbare și modernizare, în conformitate cu capitolul 11 al UE „Agricultură și Dezvoltare Rurală”, o condiție prealabilă de aderare la Uniunea Europeană.

LEADER în Republica Moldova.

Uniunea Europeană a susținut abordarea LEADER în Republica Moldova începând cu 2016 și s-a dovedit a fi o inițiativă sustenabilă și de lungă durată, fiind transformată în program de stat în iunie 2022, care acoperă mai mult de jumătate din teritoriul Republicii Moldova.

Din anul 2016, Republica Moldova aplică și dezvoltă acțiuni și programe pentru implementarea abordării LEADER în zonele rurale, scopul căreia este creșterea atractivității zonelor rurale, îmbunătățirea condițiilor de muncă și viață ale cetățenilor din mediul rural, prin modernizarea direcționată a dotărilor sociale și culturale, precum și dezvoltarea întreprinderilor micro și mici în zonele rurale.

Astfel, în 2016, Programul SARD (Sprijin pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală), inițiat de Uniunea Europeană și implementat de PNUD, a creat pe teritoriul Republicii Moldova 8 Grupuri de Acțiune Locală (*în continuare – GAL*). Programul a durat trei ani și a fost finanțat prin granturi de Uniunea Europeană. Cele 8 GAL-uri au inclus 44 localități rurale din r-nul Taraclia și Unitatea Administrativ Teritorială Găgăuzia.

Autoritățile locale, reprezentanții sectorului privat și ai societății civile au fost invitați să se reunească pentru crearea unei strategii participative, care să facă față provocărilor cu care se confruntă zonele rurale. Acest program a marcat prima experiență a țării noastre în implementarea abordării LEADER condusă de comunitate.

În rezultatul realizării acestui program și a diverselor acțiuni conduse de donatori (precum UE, Polish Aid și USAID) în perioada 2018-2021 pentru dezvoltarea continuă a zonelor rurale, a fost adoptată Legea nr. 50/2021 cu privire la grupurile de acțiune locală, care reglementează modul de constituire, activitatea, reorganizarea și lichidarea grupurilor de acțiune locală.

Documentele de politici care stau la baza implementării Programului LEADER în Republica Moldova, este Strategia Națională de Dezvoltare Agricolă și Rurală 2023-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 56/2023 care a continuat politicile prevăzute de Strategia națională de dezvoltare agricolă și rurală 2014-2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 409/2014, care este aliniată la Strategia națională de dezvoltare „Moldova 2030” și susținută de partenerii de dezvoltare ai Republicii Moldova, în conformitate cu acordurile de parteneriat dintre Uniunea Europeană și Moldova.

Programul LEADER prevede dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității în baza unei strategii de dezvoltare locală, care este sub responsabilitatea GAL-urilor, acestea fiind constituite din reprezentanți ai intereselor socioeconomice locale ale sectoarelor public, antreprenorial și civic, în care niciun grup individual de interese nu controlează procesul decizional.

Republica Moldova devine astfel prima țară din afara țărilor UE care a inclus abordarea LEADER în politicile sale naționale. Programul LEADER, care se implementează prin intermediul GAL-urilor, pentru implementarea strategiilor de dezvoltare locală, se finanțează din bugetul de stat, având la bază Legea nr. 71/2023 cu privire la subvenționarea în agricultură și mediul rural, Legea nr. 50/2021 cu privire la grupurile de acțiune locală și Hotărârea de Guvern nr. 277/2022 cu privire la aprobarea Regulamentului privind acordarea subvențiilor în avans pentru dezvoltarea locală prin implementarea Programului LEADER.

Programului LEADER a fost susținut de UE prin Programul „LEADER pentru Moldova Rurală”, un proiect de trei ani, care s-a desfășurat în perioada 2020-2023, cu un buget de 2,75 mln USD. Prin proiectele finanțate de USAID, UE, Polish aid și implementate de Solidarity Fund PL în Moldova (*SFPL*), partenerii de dezvoltare și-au propus să sprijine comunitățile rurale din Moldova, să creeze GAL-uri, să implementeze proiecte locale, să piloteze noi

instrumente economice și să dezvolte Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală LEADER, drept garant al implementării abordării LEADER.

În anul 2022, a fost lansat primul apel al Programului LEADER, care a fost finanțat din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural (*în continuare – FNDAMR*). Scopul Programului LEADER este dezvoltarea teritoriilor rurale din componența GAL-urilor, care vizează aspectele sociale, economice, culturale și de mediu, prin elaborarea și implementarea strategiilor de dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității. Mijloacele financiare destinate Programului LEADER sunt gestionate de către Agenție.

Alocațiile anuale din FNDAMR, pentru finanțarea proiectelor de dezvoltare locală prin implementarea Programului LEADER, constituie cel puțin 5% din valoarea totală a acestuia. Repartizarea subvențiilor se efectuează anual, ținând cont de mărimea anuală a FNDAMR, stabilită în legea bugetului de stat pentru anul corespunzător.

În cadrul primului apel al Programului LEADER, care s-a desfășurat în perioada anilor 2022-2023, au fost selectate pentru finanțare de către MAIA - 37 GAL-uri.

Finanțarea Programului LEADER se realizează prin două măsuri de sprijin financiar și anume:
măsura nr. 1. Funcționarea grupurilor de acțiune locală;
măsura nr. 2. Implementarea strategiei de dezvoltare locală.

Astfel, pentru măsura nr. 1. Funcționarea grupurilor de acțiune locală a fost aprobată suma totală de 34,7 mln lei, din care a fost valorificată suma de 30.2 mln lei.

Pentru măsura nr. 2. Implementarea strategiei de dezvoltare locală a fost aprobată suma totală de 138,8 mln lei, dar valorificată suma de 108,2 mln lei. În rezultatul valorificării sumei de 108,2 mln lei au fost realizate **893 proiecte**, inclusiv sectorul public - 387, sectorul antreprenorial – 365 și sectorul civic – 141 proiecte.

În perioada 15 ianuarie – 23 februarie al anului 2024, s-a desfășurat al doilea apel de depunere a cererilor pentru selectarea GAL și aprobarea SDL, în vederea acordării subvențiilor în avans pentru anii 2024-2025. În cadrul celui de al doilea apel au fost selectate ca fiind eligibile 51 de GAL-uri, iar din lipsa mijloacelor financiare în FNDAMR, pentru finanțare au fost selectate doar 32 GAL-uri.

Astfel, doar pentru anul 2024, un an de implementare, au fost realizate peste **516 proiecte** cu valoarea de peste 60,3 mln lei.

Prin alocarea mijloacelor financiare din FNDAMR pentru implementarea Programului LEADER, se urmărește atingerea următoarelor obiective:

- dezvoltarea economică a teritoriului GAL-ului, în baza dezvoltării parteneriatelor și a implementării strategiilor de dezvoltare locală;
- consolidarea capacităților și abilităților reprezentanților sectoarelor public, antreprenorial și civic din zonele rurale pentru realizarea proceselor de dezvoltare locală și implementarea proiectelor;
- îmbunătățirea condițiilor de viață și a bunăstării populației din mediul rural;
- crearea unor condiții de viață mai bune și inteligente pentru populația din mediul rural;
- menținerea și crearea locurilor de muncă;
- diversificarea activităților economice;
- sprijinirea întreprinderilor micro și mici pentru dezvoltarea afacerii în teritoriul GAL.

Abordarea LEADER este destul de răspândită în prezent în Republica Moldova. Autoritățile naționale au recunoscut deja importanța și impactul Programului LEADER, fiind depuse eforturi considerabile pentru implementarea acestuia în toate zonele rurale din Republica Moldova (Nord, Sud și Centru). La situația actuală, în Republica Moldova funcționează 54 GAL-uri, constituite și înregistrate în conformitate cu Legea nr. 50/2021.

În scopul digitalizării Programului LEADER, cu suportul partenerilor de dezvoltare, precum *Uniunea Europeană, USAID, Polish Aid, prin intermediul Solidarity Fund PL în Moldova*, precum și *Centrul Estonian pentru Dezvoltare Internațională*, a fost acordat suport financiar și asistență tehnică pentru dezvoltare și punere în aplicare a Sistemului Informațional „Moldova LEADER IT Soft, care este parte componentă a sistemelor informaționale de stat ale Republicii Moldova, pe care este ținută resursa informațională departamentală a MAIA și a Agenției, formată în procesul de implementare a Programului LEADER, întru digitalizarea procesului de depunere, examinare, evaluare și monitorizare a proiectelor de dezvoltare rurală, începând cu anul 2023.

Legea nr. 50/2021 este în al 4-lea an de implementare. În acest răstimp, GAL-urile au obținut și succese în implementarea proiectelor de dezvoltare rurală, dar au fost supuse și unor provocări, care mai mult sau mai puțin, au influențat asupra activității acestora. Astfel, pentru a îmbunătăți unele articole, se propune modificarea și completarea normelor din Legea nr. 50/2021, oferind clarități în procesul de activitate a GAL-urilor, inclusiv sarcinile de bază a acestora în domeniul de dezvoltare rurală a Republicii Moldova, și transparență sporită în procedura de monitorizare și supraveghere a parteneriatelor locale.

În procesul de modificare a Legii nr. 50/2021, este important să menționăm, că o schimbare privind abordarea LEADER este nevoie și în contextul statutului de țară candidată a Republicii Moldova pentru aderare la UE. Astfel, a devenit imperios necesară conformarea legii naționale la legislația UE.

Pentru o mai bună mobilizare a potențialului la nivel local, este necesară consolidarea și facilitarea dezvoltării locale plasată sub responsabilitatea comunității. Aceasta trebuie să țină seama de nevoile și de potențialul la nivel local, precum și de aspectele sociale, economice, culturale și de mediu relevante, precum și să prevadă schimbări structurale, să consolideze capacitățile comunităților și să stimuleze inovarea.

Totodată, GAL-urile trebuie să fie pregătite pentru a gestiona și implementa strategia de dezvoltare locală din diferite fonduri, transparent și eficient, astfel ca acesta să poată asimila fondurile UE de preaderare.

În contextul celor relatate, modificarea Legii nr. 50/2021 și alinierea acesteia la standardele UE este oportună în vederea completării cadrului normativ privind crearea, funcționarea și lichidarea GAL-urilor, prin ajustarea prevederilor legislației naționale la cerințele UE, efectuând transpunerea parțială corespunzătoare și la timp a unor articole din Regulamentul (UE) 2021/1060.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prin adoptarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 50/2021 se urmărește alinierea cadrului normativ național la standardele legislației UE și îmbunătățirea actualelor prevederi de constituire și funcționare a GAL-urilor.

Proiectul de lege transpune parțial (art. 31 (2) lit. a)-d), (4)-(5); art. 32 (1) lit. a)-f), (2); art. 33 (1), (3) lit. a)-f) și art. 34 (1) lit. a)-c), (2) lit. c)) Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul european pentru afaceri maritime,

pescuit și acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize (*CELEX: 32021R1060*), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 231 din 30 iunie 2021, așa cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul (UE) 2024/795 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 februarie 2024.

Astfel, proiectul de lege prevede următoarele norme aliniate la standardele actului european nominalizat:

- 1) Se expune în redacție nouă alin. (2) din art. 4 al legii referitor la îndeplinirea sarcinilor de către GAL-uri, așa cum acestea sunt specificate în regulamentul european, și anume:
 - consolidează capacitățile actorilor locali (*actorii locali din teritoriul GAL-ului se consideră reprezentanții autorităților publice locale, antreprenorii, societatea civilă și persoanele care doresc să contribuie la dezvoltarea rurală și să implementeze proiecte*) de a dezvolta și implementa proiecte de dezvoltare rurală;
 - elaborează sau dezvoltă strategia de dezvoltare locală, conform elementelor prevăzute la art. 4¹ și asigură implementarea acesteia, inclusiv desfășurarea acțiunilor de animare a comunităților locale, care reprezintă o metodă de activizare a acestora (*animarea comunităților locale prevede acțiuni de diseminare a informației cu privire la implementarea SDL, informații privind lansarea apelurilor de depunere a proiectelor și a condițiilor de accesare, comunicarea cu privire la acțiunile implementate de GAL, acțiuni de consultare a publicului interesat privind modificarea SDL, ghiduri, proceduri, etc.*);
 - elaborează proceduri și criterii de selecție nediscriminatorii și transparente a proiectelor de dezvoltare a zonei rurale, care să evite conflictele de interese și să garanteze că niciun grup individual de interese nu controlează deciziile de selecție;
 - pregătește și publică apelurilor de propuneri de proiecte de dezvoltare a zonei rurale;
 - selectează operațiunile, stabilește cuantumul sprijinului și prezintă propuneri către Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură pentru finanțare din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural;
 - monitorizează indicatorii obiectivelor strategiei de dezvoltare locală;
 - evaluează și raportează implementarea strategiei de dezvoltare locală și a activității GAL-ului, organului central de specialitate.”;
- 2) Se completează cu 2 articole noi (art. 4¹ și 4²), focusate pe elementele obligatorii ale strategiilor de dezvoltare locală plasate sub responsabilitatea comunității, elaborate de GAL-uri, care stipulează în principal: zona geografică, procesul de implicare a comunității, analiza nevoilor, obiectivele, țintele, planul financiar, tipurile de măsuri și operațiuni, inclusiv modalitatea de gestiune, monitorizare și evaluare, care urmează a fi finanțate din FNDAMR. Articolul 4², mai prevede că, atunci când sprijinul financiar acordat strategiilor de dezvoltare locală pentru implementarea operațiunilor este disponibil din mai multe fonduri, organul central de specialitate se asigură că operațiunile sunt finanțate dintr-un singur fond și nu sunt supuse dublei finanțări;
- 3) Se completează cu o prevedere nouă cu privire la stabilirea criteriilor de selecție de către organul central de specialitate și cu prevederi, care pun accentul pe dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității, de care este responsabil GAL-ul;
- 4) Se completează cu art. 31¹, cu specificarea scopului sprijinului financiar pentru dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității, inclusiv proporționalitatea mijloacelor financiare care se alocă pentru gestionarea, monitorizarea și evaluarea strategiei de dezvoltare locală, precum și animarea acesteia, inclusiv facilitarea schimburilor între părțile interesate.

Proiectul de lege îmbunătățește actul normativ, prin expunerea unor articole în redacție nouă și completarea unor articole cu prevederi noi:

1) Expune în redacție nouă următoarele noțiuni:

„dezvoltare rurală - proces complex de schimbări care vizează aspectele sociale, economice, culturale și de mediu durabile, având ca obiectiv principal crearea unor condiții de viață mai bune și inteligente pentru populația din mediul rural;”;

„Programul LEADER – măsură de susținere financiară de către stat din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural pentru implementarea strategiilor de dezvoltare locală și funcționarea grupurilor de acțiune locală;”.

2) Completează proiectul cu următoarele noțiuni:

„zone rurale - zone constituite din sate, comune, sau orașe cu o populație de până la 10000 de locuitori, conform numărului populației cu reședință obișnuită ținută de Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova; plan financiar - totalitatea activităților stabilite pentru o perioadă determinată, cu indicarea costurilor, pentru realizarea indicatorilor în cadrul obiectivelor prevăzute de strategia de dezvoltare locală;

Sistemul informațional "Moldova LEADER IT Soft" (MLIS) - subsistem al Sistemului Integrat de Administrare și Control, destinat gestionării mijloacelor financiare alocate pentru implementarea Programului LEADER;”;

3) Redenumeste și expune în redacție nouă art. 5, care reglementează patrimoniul și proprietatea GAL-ului;

4) Completează principiul abordării teritoriale, prevăzut la art. 7, lit. a) cu textul „conform numărului populației cu reședință obișnuită ținută de Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova”, luând în considerație faptul, că foarte des, în contextul elaborării și/sau modificării strategiei de dezvoltare locală a GAL-ului, apare întrebarea despre sursa datelor ce țin de populația teritoriului GAL. La moment specificarea dată este prevăzută la noțiunea de „mediul rural”, care face trimitere la Legea nr. 71/2023 cu privire la subvenționarea în agricultură și mediul rural. Totodată, menționăm că la moment este elaborat un nou proiect de lege privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole, care se află în Parlamentul Republicii Moldova, înregistrat cu nr. 382 pentru adoptare, care vine să abroge treptat Legea nr. 71/2023;

5) Completează art. 13 cu alin. (3), care prevede că organul central de specialitate se asigură că fiecare strategie de dezvoltare locală conține elementele obligatorii specificate la articolul 4¹ alin. (1), este plasată sub responsabilitatea comunității, conform art. 4², și sunt respectate prevederile prezentei legi de către GAL-uri în proces de constituire;

6) Completează art. 18 cu norma privind modalitatea de reorganizare prin fuziune sau dezmembrare doar între GAL-uri și specifică că GAL-urile nu pot fi transformate;

7) Modifică termenul de „15 zile” în „3 zile”, indicat la art. 21, alin. (4) privind convocarea de către președintele GAL-ului a adunării generale, oferind posibilitatea, la solicitarea GAL-urilor, a organizării în termen mai scurt a ședinței organului suprem al parteneriatului local;

8) Completează art. 23, alin. (2) cu noi atribuții pentru consiliul de administrație al GAL-ului referitoare la examinarea sesizărilor privind activitatea GAL-ului;

9) Modifică termenul la art. 25, alin. (1) de convocare a consiliului de administrație din „două luni” în „patru luni”, având la bază practica de funcționare a GAL-urilor, care ne demonstrează, că în unele cazuri sunt necesare ședințe ale Consiliului de Administrație o dată la două luni sau uneori chiar mai des, însă există perioade ale anului când nu există asemenea necesități. În cazul respectiv, GAL-ul este obligat să convoace ședințe ale Consiliului de Administrație doar pentru a corespunde cu prevederile legii, fără a exista și alte subiecte sau temeuri ale acestor ședințe. Termenul de „o dată la patru luni” va crea o flexibilitate mai mare pentru funcționarea GAL-urilor, bazată pe necesitățile reale ale acestora. Tot la acest articol alin. (2) se

completează cu conținut referitor la convocarea consiliului de administrație, la cererea organului central de administrație sau agenției de plăți, și alin. (5) se completează cu prevederi privind participarea, fără drept de vot, la ședințele consiliului de administrație, după caz, a reprezentanților organului central de specialitate sau ai agenției de plăți;

- 10) Pentru concretizarea atribuțiilor directorului GAL, art. 30 se completează cu alineatele (6)¹ și (6)² care prevăd prezentarea rapoartelor anuale de activitate ale GAL-urilor în termenul stabilit de legislație și stabilește responsabilii pentru prezentarea în termen a situației financiare a asociației GAL, reieșind din practica de colaborare a organului central de specialitate cu GAL-urile. Tot aici, alin. (7) a fost expus în redacție nouă, precum că directorul, contabilul-șef și personalul executiv sunt angajați în cadrul GAL-ului în conformitate cu legislația muncii. Se completează cu alin. (10) care prevede, că la necesitate, directorul poate angaja în cadrul GAL-lui alt personal executiv, în calitate de manager, în baza recomandărilor organului central de specialitate;
- 11) Completează art. 31, alin. (1) privind sursele de finanțare ale GAL-ului cu noi prevederi în care se stabilesc surse de finanțare, prin aceasta oferind posibilități de finanțare a acestora și creând un cadru mai flexibil de activitate a GAL-urilor. Art. 31 se completează cu alin. (3), care concretizează, că FNDAMR constituie sursa principală de finanțare a GAL-urilor;
- 12) Completează art. 35 privind monitorizarea, cu alineate ce prevăd că sunt supuse monitorizării doar GAL-urile care sunt incluse în Lista grupurilor de acțiune locală, ținută de organul central de specialitate în Sistemul informațional "Moldova LEADER IT Soft" (MLIS) și aducerea la cunoștință rezultatele monitorizării GAL-urilor;
- 13) Expune în redacție nouă art. 36 cu privire la supravegherea GAL-urilor, punând accentul pe faptul, cine efectuează această activitate, în ce situații organul central de specialitate verifică activitatea GAL-ului și în ce circumstanțe se ia decizia de neconformitate a acestuia. La fel se specifică, că GAL-urile se supun unui audit public cel puțin odată la trei ani, efectuat de către o companie de audit contractată de către organul central de specialitate.

În conformitate cu art. 56, alin. (3) din Legea nr. 100/2017, intrarea în vigoare a proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 50/2021 a fost stabilită la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, deoarece este necesar, în regim de urgență, de elaborat și aprobat de către MAIA structura strategiei de dezvoltare locală. Următorul apel al Programului LEADER pentru grupurile de acțiune locală va avea loc începând cu luna ianuarie 2026, iar aproximativ 10 grupuri de acțiune locală sunt sub risc de a nu întruni criteriul minim privind populația, care trebuie să fie de minimum 10 000 (temei: *raportul Biroului Național de Statistică al Republicii Moldova, privind numărului populației cu reședință obișnuită, care este în descreștere cu aproximativ 15%*).

În acest context, toate grupurile de acțiune locală care se află sub acest risc, urmează până la sfârșitul anului 2025 să reușească reorganizarea acestuia și elaborarea unei noi strategii de dezvoltare locală, pentru a fi eligibili de a participa la următorul apel al Programului LEADER.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare.

Au fost analizate opțiuni alternative pentru actul normativ în vigoare, dar acestea nu asigură o armonizare corespunzătoare cu legislația UE și nu răspund integral nevoilor parteneriatelor locale, în scopul implementării Programului LEADER.

Opțiunea 1: Menținerea status quo-ului

Mentținerea cadrului normativ actual referitor la constituirea și funcționarea grupurilor de acțiune locală, fără a introduce modificări semnificative, conduce la apariția neclarităților în activitatea parteneriatelor locale și scoaterea în evidență a unor omisiuni legislative.

Motivele pentru care nu a fost luată în considerare opțiunea sunt următoarele:

- cadrul legislativ în vigoare nu oferă suficiente soluții pentru provocările actuale ale grupurilor de acțiune locală;
- strategiile de dezvoltare locală ale grupurilor de acțiune locală nu conțin suficiente elemente obligatorii necesare pentru structura acestora;
- nearmonizarea actului normativ face imposibilă activitatea grupurilor de acțiune locală, în condițiile de preaderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană;
- lipsa unor instrumente de monitorizare a activității GAL-urilor și a progreselor înregistrate, care să contribuie la atingerea obiectivelor stabilite în strategiile de dezvoltare locală;
- lipsa prevederilor privind dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității în conținutul actului normativ;
- menținerea status quo-ului perpetue neclaritățile în activitatea grupurilor de acțiune locală și omisiunile legislative.

Opțiunea 2: Adoptarea unui cadru legislativ similar altor țări europene, fără adaptare la specificul local

Preluarea modelului legislativ dintr-o altă țară europeană fără a-l adapta la condițiile specifice ale Republicii Moldova și motivele pentru care nu a fost luată în considerație:

- fiecare țară europeană are specificul său economic, social și climatic, care este diferit de la țară la țară, aceasta necesită soluții personalizate și nu fiecare țară membră a UE are în palmaresul său un cadru normativ separat privind constituirea, activitatea și lichidarea grupurilor de acțiune locală;
- un cadru legislativ importat fără adaptare la contextul local nu poate să răspundă eficient nevoilor și provocărilor specifice grupurilor de acțiune locală din Republica Moldova;
- riscul de a introduce prevederi care nu sunt eficiente în contextul legislației naționale a Moldovei ar putea conduce la implementarea ineficientă a Programului LEADER și la rezultate limitate.

CONCLUZIE:

Opțiunile alternative analizate nu sunt suficiente pentru a răspunde în mod adecvat provocărilor actuale și viitoare ale grupurilor de acțiune locală din Republica Moldova. În schimb, proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 50/2021 cu privire la grupurile de acțiune locală propune prevederi care se încadrează perfect în actul normativ actual. Normele incluse în proiect sunt coerente și adaptate la specificul local, care permit o activitate eficientă și calitativă pentru parteneriatele locale, oferind un sprijin concret în dezvoltarea durabilă a zonelor rurale. Proiectul de lege este esențial pentru asigurarea implementării Programului LEADER, dezvoltării durabile a zonelor rurale, precum și contribuie la îmbunătățirea condițiilor de viață în mediul rural.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Impactul asupra sectorului public se va resimți prin următoarele:

- contribuția și implicarea GAL-urilor în îmbunătățirea eficienței instituțiilor publice, prin acordarea suportului la elaborarea și implementarea proiectelor de dezvoltare rurală;
- consolidarea capacității instituționale a entităților publice implicate în implementarea Programului LEADER.

Consolidarea capacității instituționale a entităților publice:

- implementarea proiectului de lege va contribui la consolidarea capacității instituționale a agenției de plăți, a grupurilor de acțiune locală, precum și a altor entități implicate în implementarea și monitorizarea proiectelor de dezvoltare rurală;
- utilizarea la maximum a Sistemul Informațional „Moldova LEADER IT Soft”, care digitalizează procedura de depunere către agenția de plăți a proiectelor de dezvoltare rurală pentru finanțare, procedura de raportare a GAL-urilor către organul central de specialitate și oferă informații complete despre activitatea deplină a GAL-urilor din Republica Moldova, va dezvolta aptitudinile entităților publice în procesul de informare.

Implicarea GAL-urilor în îmbunătățirea eficienței instituțiilor publice, prin acordarea suportului la elaborarea și implementarea proiectelor de dezvoltare rurală:

- gestionarea transparentă și eficientă de către entitățile publice a proiectelor de dezvoltare rurală va conduce la dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității;
- prin contribuția sa GAL-urile vor crește nivelul de absorbție a FNDAMR și s fondurilor de preaderare, precum și vor utiliza eficient sursele financiare din cadrul Programului LEADER, atribuite sectorului public.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Finanțarea Grupurilor de Acțiune Locală se efectuează în prezent din FNDAMR, aprobat anual prin Legea bugetului de stat, și din mijloacele financiare provenite din partea partenerilor de dezvoltare, care începând cu anul 2026 își retrag finanțarea pentru Programul LEADER. Aceasta spune despre faptul, că finanțarea GAL – urilor în următorii ani rămâne doar pe seama statului, din surse publice.

Alocarea anuală din mijloacele financiare destinate FNDAMR, constituie cel puțin 5 %. Pentru ultimii ani FNDAMR a constituit: 2023 – 1.700.0 mln lei, 2024 - 1705.0 mln lei și 2025 - 1700.0 mln lei. Respectiv, pentru anii 2022-2023 au fost alocate câte 86,8 mln lei anual pentru 36 GAL-uri și 1 – parțial, iar pentru anii 2024-2025 – 80,0 mln lei anual pentru 32 GAL-uri.

Aici remarcăm, că activitatea GAL-urilor este susținută de MAIA, prin acordarea sprijinului financiar la Măsura 1 din cadrul Programului LEADER, aceasta fiind sursa principală pentru funcționarea parteneriatelor locale, iar pentru implementarea SDL este prevăzută Măsura 2, care contribuie la dezvoltarea comunităților rurale din regiunea GAL-ului.

Pentru anii 2026-2028, se prevede majorarea procentului din FNDAMR pentru GAL-uri, în mărime de până la 7 %. Aceasta va oferi posibilitatea acoperirii cu sprijin financiar din FNDAMR a unui număr mai mare de GAL-uri, dezvoltând prin aceasta mai multe regiuni acoperite de GAL-uri și cuprinzând un număr de populație mai mare care va beneficia în urma implementării proiectelor de dezvoltare locală.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Impactul asupra sectorului privat se va realiza prin:

- creșterea accesului sectorului antreprenorial din mediul rural, prin intermediul GAL-urilor, la FNDAMR;
- stimularea dezvoltării economice în zonele rurale, prin proiecte de dezvoltare rurală finanțate.

Creșterea competitivității și veniturilor pentru antreprenorii din zonele rurale:

- proiectul va sprijini agenții economici din mediul rural, prin participarea la apelurile locale ale GAL-urilor ceea ce va contribui la creșterea veniturilor acestora;
- prin sprijinirea dezvoltării activităților non-agricole, fiind diversificate sursele de venit;
- prin dezvoltarea întreprinderilor micro și mici în teritoriul GAL;
- prin diversificarea activităților în mediul rural;
- prin crearea sau menținerea locurilor de muncă.

Sprijin pentru inovații și tehnologii:

- investițiile în activitățile economice vor facilita utilizarea tehnologiilor moderne, crescând nivelul de trai în zonele rurale;
- sectorul privat va beneficia de un mediu favorabil pentru dezvoltarea proiectelor inovative;
- dezvoltarea conceptului de "Sat inteligent";
- sprijinirea implementării tehnologiilor digitale în activitățile economice, sociale și de mediu.

De menționat faptul, că proiectul de lege nu conține norme ce ar reglementa activitatea de întreprinzător. Astfel, acesta nu stabilește cerințe pentru inițierea, desfășurarea și lichidarea afacerii, precum și de control asupra afacerii, după cum se definește în art. 14 din Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de baza de reglementare a activității de întreprinzător.

4.4. Impactul social

Impactul social se resimte prin numărul locurilor de muncă noi create, numărul persoanelor care vor obține acces la serviciile publice îmbunătățite și numărul persoanelor beneficiare în rezultatul implementării proiectelor de dezvoltare rurală. Astfel, în cazul implementării abordării LEADER în Republica Moldova, prin alocarea a cel puțin 5 % din FNDAMR pentru implementarea măsurii LEADER, se estimează crearea a cel puțin 810 locuri de muncă în următorii 3 ani și un număr semnificativ de beneficiari ai proiectelor implementate, deoarece Programul LEADER se aplică prin 54 GAL-uri, care cuprind peste 61 % din teritoriul țării, din care fac parte 513 Unități Administrativ-Teritoriale, cu o populație de peste 1,14 mln cetățeni.

De asemenea, impactul social se realizează prin îmbunătățirea condițiilor de viață în mediul rural. De altfel, investițiile efectuate în comunitățile rurale, realizate prin proiectele selectate de GAL-uri, vor conduce la îmbunătățirea accesului la servicii de bază, cum ar fi educația, sănătatea, protecția socială și transportul, contribuind astfel la creșterea calității vieții în zonele rurale și reducând migrația de la sat către oraș.

Impactul social este major și prin faptul că sectorul civic (ONG) participă la luarea deciziilor în cadrul GAL-ului și pot implementa proiecte de dezvoltare socială în teritoriul GAL.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

În condițiile proiectului de lege datele cu caracter personal sunt colectate de către MAIA și Agenția de plăți. Scopul colectării datelor cu caracter personal de către MAIA este realizarea atribuțiilor de verificare a conformității parteneriatelor locale în cadrul Programului LEADER, precum și monitorizarea și evaluarea activității GAL-urilor, în scopul îndeplinirii indicatorilor cu referință la SDL acestora.

Ceea ce ține de Agenția de plăți, aceasta realizează atribuții de gestionare, control, audit, monitorizare și evaluare, precum și în scopuri statistice. Agenția de plăți nu prelucrează datele respective într-un mod incompatibil cu scopurile enumerate.

Remarcăm faptul, că în cazul în care datele cu caracter personal sunt prelucrate în scopuri de monitorizare și evaluare în temeiul prezent legi, precum și în scopuri statistice, datele cu caracter personal sunt anonimizate.

Datele cu caracter personal se prelucrează în conformitate cu Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal. În special, aceste date nu sunt stocate într-o formă care permite identificarea persoanelor vizate pe o perioadă mai lungă decât cea necesară în scopurile pentru care au fost colectate sau pentru care sunt prelucrate ulterior, ținând seama de perioadele minime de păstrare prevăzute de legislație.

Atât MAIA, cât și Agenția de plăți informează persoanele vizate, că datele lor cu caracter personal pot fi prelucrate de către organisme naționale, în vederea îndeplinirii obligațiilor de selectare, gestionare, control, audit, monitorizare și evaluare. În acest sens, organismelor naționale implicate le revin drepturile privind protecția datelor cu caracter personal. Astfel, riscuri pentru drepturile și libertățile persoanelor vizate nu au fost identificate la moment.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen.

Proiectul legii creează condiții egale pentru toate entitățile cuprinse de GAL-uri și nu are un impact negativ asupra egalității de gen.

Impactul asupra echității și egalității de gen se realizează prin promovarea egalității de șanse și a incluziunii în accesul la FNDAMR.

De asemenea, proiectul asigură accesul egal la resurse și oportunități atât pentru femei, cât și pentru și bărbați în ariile rurale, precum și sprijină participarea activă a femeilor în activitățile de promovare a mediului rural și în procesele de decizie din cadrul GAL-urilor.

4.5. Impactul asupra mediului

GAL-urile sunt asociații care sprijină, prin realizarea obiectivelor din SDL, acțiunile ce țin de protecția mediului și a climei, inclusiv apa, solul și biodiversitatea.

Impactul asupra mediului se realizează prin sprijinirea de către GAL-uri a măsurilor de conservare a resurselor naturale și de promovare a protecției mediului, și anume:

- promovează practici prietenoase mediului, cum ar fi agricultura ecologică, promovează utilizarea eficientă a resurselor și conservarea biodiversității;
- contribuie la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și la adaptarea la schimbările climatice;
- sprijină tehnologii noi și inovații în mediul rural, care facilitează gestionarea eficientă a resurselor naturale, reducând prin aceasta impactul negativ asupra mediului și asigurând sustenabilitatea pe termen lung a dezvoltării ariilor rurale;
- sprijină adaptarea mediului rural la schimbările climatice, prin promovarea practicilor de gestionare durabilă a resurselor și reducerea impactului negativ asupra mediului;
- contribuie la creșterea rezilienței comunităților rurale față de schimbările climatice și alte provocări legate de mediu.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Activitatea GAL-urilor este direct legată de facilitarea inovării și transferului de cunoștințe în comunitățile rurale. De altfel, parteneriatele locale sunt implicate direct în diverse instruirii pe tematica dezvoltării mediului rural. GAL-urile reprezintă pilonii principali în campaniile de informare a populației rurale cu posibilitățile de sprijin financiar oferit de către stat atât în domeniul rural, cât și în cel agricol.

Proiectul de lege este conceput pentru a asigura sustenabilitate pe termen lung a sectorului rural, prin promovarea inovației, utilizării eficiente a resurselor și a practicilor de dezvoltare rurală durabilă.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Abordarea LEADER privind dezvoltarea locală s-a dovedit a fi cea mai eficace metodă pentru promovarea dezvoltării zonelor rurale, ținând seama de toate nevoile multisectoriale legate de dezvoltarea rurală endogenă, prin intermediul abordării sale ascendente. În consecință, abordarea LEADER merită și trebuie menținută și în perspectivă, iar aplicarea acestui instrument trebuie să rămână obligatoriu, beneficiind de o alocare permanentă în cadrul Fondului European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR).

În acest sens, Republica Moldova, în rolul său de țară candidată pentru aderare la Uniunea Europeană, trebuie să-și armonizeze cadrul normativ la standardele legislației europene.

Proiectul legii este o transpunere primară și transpune parțial următoarele articole:

art. 31 (2) lit. a)-d), (4)-(5); art. 32 (1) lit. a)-f), (2); art. 33 (1), (3) lit. a)-f) și art. 34 (1) lit. a)-c), (2) lit. c) din Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize (*CELEX: 32021R1060*), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 231 din 30 iunie 2021, așa cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul (UE) 2024/795 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 februarie 2024.

Transpunerea totală a Regulamentului UE 2021/1060 nu se va efectua, deoarece odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acesta se va aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.

În acest sens a fost elaborată Tabela de concordantă a proiectului de lege în raport cu prevederile Regulamentului (UE) 2021/1060.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Cadrul juridic UE pentru care se creează cadrul juridic intern este:

Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize (*CELEX: 32021R1060*), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 231 din 30 iunie 2021, așa cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul (UE) 2024/795 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 februarie 2024.

Proiectul de lege propune alinierea cadrului normativ național, care reglementează modul de constituire, activitatea, reorganizarea și lichidarea grupurilor de acțiune locală, la prevederile comunitare.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În conformitate cu prevederile pct. 177 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018 și art. 9 din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul de inițiere a elaborării proiectului de lege a fost plasat la 2 ianuarie 2025, pe pagina web oficială a MAIA, compartimentul *Transparența decizională*,

<https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-procesului-de-elaborare-a-proiectului-de-lege-pentru-modificarea-legii-nr-502021-cu-privire-la-grupurile-de-actiune-locala/13745>

În procesul de elaborare a proiectului de lege, au fost organizate, la data de 06.03.2025 și 12.03.2025, ședințe ale Grupului de lucru responsabil, instituit prin Ordinul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare nr. 26 din 20

februarie 2025, din care fac parte reprezentanți ai MAIA, Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, reprezentanți ai Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală LEADER, precum și ai Congresului Autorităților Locale din Moldova. În cadrul ședințelor au fost discutate toate propunerile parvenite ce țin de elaborarea acestuia, inclusiv propunerile grupurilor de acțiune locală, prezentate de către Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală LEADER.

Complementar, MAIA a organizat consultări publice la data de 21 martie 2025 asupra proiectului de lege cu participarea tuturor grupurilor de acțiune locală. În Republica Moldova funcționează 54 GAL-uri, care și-au adus aportul său direct la revizuirea și modificarea actului normativ. În contextul propunerilor examinate și agreate de părți, proiectul legii a fost îmbunătățit. Propunerile parvenite au fost luate în considerare la definitivarea proiectului de lege.

De menționat faptul, că proiectul de lege nu conține norme ce ar reglementa activitatea de întreprinzător. Astfel, aceasta nu stabilește cerințe pentru inițierea, desfășurarea și lichidarea afacerii, precum și de control asupra afacerii, după cum se definește în art. 14 din Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de baza de reglementare a activității de întreprinzător.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul de lege urmează să fie supus expertizei de compatibilitate cu legislația UE, conform art. 35, expertizei anticorupție, potrivit prevederilor art. 36, și expertizei juridice, în conformitate cu prevederile art. 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Aprobarea proiectului de lege nu impune abrogarea/modificarea a careva acte normative.

Întru implementarea prevederilor proiectului de lege, la nivel de autoritate a administrației publice centrale de specialitate, vor fi elaborate acte normative, care vor fi aprobate prin Ordinul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

În scopul implementării proiectului de lege, MAIA va elabora/modifica acte normative interne cu referință la grupurile de acțiune locală, pentru punerea în aplicare a cadrului normativ.

Principalele instituții implicate în implementarea proiectului de lege sunt MAIA, Agenția de plăți și grupurile de acțiune locală.

Secretar de Stat

Vasile ȘARBAN

TABELUL COMPARATIV
la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 50/2021 cu privire la
grupurile de acțiune locală

Nr./o	Conținutul normei în vigoare	Modificarea propusă	Conținutul normei după modificare
1.	<p>Articolul 2. Noțiuni generale <i>dezvoltare rurală</i> – dezvoltare astfel cum este definită în Legea nr. 71/2023 cu privire la subvenționarea în agricultură și mediul rural;</p>	<p>La Articolul 2: noțiunea „<i>dezvoltare rurală</i>” va avea următorul cuprins: ”<i>dezvoltare rurală</i> - proces complex de schimbări, care vizează aspectele sociale, economice, culturale și de mediu durabile, având ca obiectiv principal crearea unor condiții de viață mai bune și inteligente pentru populația din mediul rural;”.</p>	<p>Articolul 2. Noțiuni generale <i>dezvoltare rurală</i> - proces complex de schimbări care vizează aspectele sociale, economice, culturale și de mediu durabile, având ca obiectiv principal crearea unor condiții de viață mai bune și inteligente pentru populația din mediul rural;</p>
	<p><i>Program LEADER</i> – program astfel cum este definit în Legea nr. 71/2023 cu privire la subvenționarea în agricultură și mediul rural;</p>	<p>noțiunea „Program LEADER” va avea următorul cuprins: ”<i>Programul LEADER</i> – măsură de susținere financiară de către stat din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, pentru implementarea strategiilor de dezvoltare locală și funcționarea grupurilor de acțiune locală;”.</p>	<p><i>Programul LEADER</i> – măsură de susținere financiară de către stat din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, pentru implementarea strategiilor de dezvoltare locală și funcționarea grupurilor de acțiune locală;</p>
		<p>se completează cu următoarele noțiuni: ”<i>zone rurale</i> - zone constituite din sate, comune sau orașe cu o populație până la 10000 de locuitori, conform numărului populației cu reședință obișnuită ținută de Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova;”.</p>	<p><i>zone rurale</i> - zone constituite din sate, comune sau orașe cu o populație de până la 10000 de locuitori, conform numărului populației cu reședință obișnuită ținută de Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova;</p>
		<p><i>plan financiar</i> - totalitatea activităților stabilite pentru o perioadă determinată, cu indicarea costurilor, pentru realizarea indicatorilor în cadrul obiectivelor prevăzute de strategia de dezvoltare locală;</p>	<p><i>plan financiar</i> – totalitatea activităților stabilite pentru o perioadă determinată, cu indicarea costurilor, pentru realizarea indicatorilor în cadrul</p>

			obiectivelor prevăzute de strategia de dezvoltare locală;
		<i>"Sistemul informațional "Moldova LEADER IT Soft" (MLIS) - subsistem al Sistemului Integrat de Administrare și Control, destinat gestionării mijloacelor financiare alocate pentru implementarea Programului LEADER."</i>	<i>Sistemul informațional "Moldova LEADER IT Soft" (MLIS) – subsistem al Sistemului Integrat de Administrare și Control, destinat gestionării mijloacelor financiare alocate pentru implementarea Programului LEADER.</i>
2.	<p>Articolul 4. Scopul și sarcinile GAL-ului</p> <p>(2) Sarcinile principale ale GAL-ului sunt următoarele:</p> <p>a) identificarea unui teritoriu rural constituit din localități învecinate, coeziv din punct de vedere social, economic și natural, caracterizat prin identitate locală, tradiții, nevoi și așteptări comune, în cadrul căruia se va implementa strategia de dezvoltare locală;</p> <p>b) elaborarea și aprobarea strategiei de dezvoltare locală;</p> <p>c) atragerea surselor financiare pentru implementarea strategiei de dezvoltare locală;</p> <p>d) consolidarea capacităților membrilor GAL-ului în domeniul dezvoltării și implementării proiectelor de dezvoltare rurală, inclusiv a competențelor manageriale ale acestora;</p> <p>e) asigurarea implementării proiectelor de dezvoltare a teritoriului GAL-ului;</p> <p>f) organizarea și desfășurarea concursului de selectare a proiectelor</p>	<p>Articolul 4:</p> <p>alin. (2) va avea următorul cuprins:</p> <p>"Articolul 4. Scopul și sarcinile GAL-ului</p> <p>(2) GAL îndeplinește următoarele sarcini:</p> <p>a) consolidează capacitățile actorilor locali de a dezvolta și implementa proiecte de dezvoltare rurală;</p> <p>b) elaborează sau dezvoltă strategia de dezvoltare locală conform elementelor prevăzute la art. 41 și asigură implementarea acesteia, inclusiv desfășurarea acțiunilor de animare a comunităților locale;</p> <p>c) elaborează proceduri și criterii de selecție nediscriminatorii și transparente a proiectelor de dezvoltare a zonei rurale, care să evite conflictele de interese și să garanteze că niciun grup individual de interese nu controlează deciziile de selecție;</p> <p>d) pregătește și publică apelurilor de propuneri de proiecte de dezvoltare a zonei rurale;</p> <p>e) selectează operațiunile, stabilește cuantumul sprijinului și prezintă propuneri către Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură pentru finanțare din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural;</p> <p>f) monitorizează indicatorii obiectivelor strategiei de dezvoltare locală;</p>	<p>Articolul 4. Scopul și sarcinile GAL-ului</p> <p>(2) GAL îndeplinește următoarele sarcini:</p> <p>a) consolidează capacitățile actorilor locali de a dezvolta și implementa proiecte de dezvoltare rurală;</p> <p>b) elaborează sau dezvoltă strategia de dezvoltare locală conform elementelor prevăzute la art. 41 și asigură implementarea acesteia, inclusiv desfășurarea acțiunilor de animare a comunităților locale;</p> <p>c) elaborează proceduri și criterii de selecție nediscriminatorii și transparente a proiectelor de dezvoltare a zonei rurale, care să evite conflictele de interese și să garanteze că niciun grup individual de interese nu controlează deciziile de selecție;</p> <p>d) pregătește și publică apelurilor de propuneri de proiecte de dezvoltare a zonei rurale;</p> <p>e) selectează operațiunile, stabilește cuantumul sprijinului și prezintă propuneri către Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură pentru finanțare din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural;</p> <p>f) monitorizează indicatorii obiectivelor strategiei de dezvoltare locală;</p>

	<p>susținute de GAL care vor fi finanțate prin intermediul Programului LEADER;</p> <p>g) selectarea proiectelor în bază de concurs, conform priorităților stabilite în strategia de dezvoltare locală a GAL-ului;</p> <p>h) dezvoltarea parteneriatelor locale, regionale, naționale și internaționale;</p> <p>i) monitorizarea implementării proiectelor de dezvoltare rurală în cadrul GAL-ului;</p> <p>j) colaborarea cu autoritățile publice;</p> <p>k) realizarea sarcinilor suplimentare agreeate de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (în continuare – <i>organ central de specialitate</i>).</p>	<p>g) evaluează și raportează implementarea strategiei de dezvoltare locală și a activității GAL-ului, organului central de specialitate.”</p>	<p>g) evaluează și raportează implementarea strategiei de dezvoltare locală și a activității GAL-ului, organului central de specialitate.</p>
3.		<p>Se completează cu articolele 4¹ și 4² cu următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 4¹. Strategia de dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității</p> <p>(1) Strategia de dezvoltare locală conține următoarele elemente:</p> <p>a) descrierea zonei geografice și a populației care fac obiectul strategiei de dezvoltare locală;</p> <p>b) procesul de implicare a comunității în dezvoltarea strategiei de dezvoltare locală;</p> <p>c) o analiză a nevoilor de dezvoltare și a potențialului zonei;</p> <p>d) obiectivele, inclusiv țintele măsurabile pentru rezultate, precum și acțiunile conexe planificate;</p>	<p>Articolul 4¹. Strategia de dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității</p> <p>(1) Strategia de dezvoltare locală conține următoarele elemente:</p> <p>a) descrierea zonei geografice și a populației care fac obiectul strategiei de dezvoltare locală;</p> <p>b) procesul de implicare a comunității în dezvoltarea strategiei de dezvoltare locală;</p> <p>c) o analiză a nevoilor de dezvoltare și a potențialului zonei;</p> <p>d) obiectivele, inclusiv țintele măsurabile pentru rezultate, precum și acțiunile conexe planificate;</p> <p>e) modalitățile de gestiune, monitorizare și evaluare, prin care se demonstrează capacitatea GAL-ului de a implementa strategia de dezvoltare locală;</p>

	<p>e)modalitățile de gestiune, monitorizare și evaluare, prin care se demonstrează capacitatea GAL-ului de a implementa strategia de dezvoltare locală;</p> <p>f)un plan financiar, cu alocarea planificată din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, ca sursă financiară principală, inclusiv alocarea planificată din alte fonduri, care vizează întreaga perioadă de implementare și include informații referitoare la realizarea indicatorilor planificați pentru fiecare an.</p> <p>(2)Fiecare strategie de dezvoltare locală conține, de asemenea, tipuri de măsuri și operațiuni care urmează să fie finanțate din fiecare fond implicat.</p> <p>(3)Strategia de dezvoltare locală se implementează în zona geografică prevăzută la alin. (1) lit. a), care trebuie să respecte principiului prevăzut la art. 7 lit. a).</p> <p>(4)Strategia de dezvoltare locală poate fi susținută financiar din Programul LEADER dacă îndeplinește criteriile de selecție stabilite de organul central de specialitate.</p> <p>(5)Organul central de specialitate elaborează și aprobă ghidul privind implementarea strategiei de dezvoltare locală.</p>	<p>f) un plan financiar, cu alocarea planificată din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, ca sursă financiară principală, inclusiv alocarea planificată din alte fonduri, care vizează întreaga perioadă de implementare și include informații referitoare la realizarea indicatorilor planificați pentru fiecare an.</p> <p>(2) Fiecare strategie de dezvoltare locală conține, de asemenea, tipuri de măsuri și operațiuni care urmează să fie finanțate din fiecare fond implicat.</p> <p>(3) Strategia de dezvoltare locală se implementează în zona geografică prevăzută la alin. (1) lit. a), care trebuie să respecte principiului prevăzut la art. 7 lit. a).</p> <p>(4) Strategia de dezvoltare locală poate fi susținută financiar din Programul LEADER dacă îndeplinește criteriile de selecție stabilite de organul central de specialitate.</p> <p>(5) Organul central de specialitate elaborează și aprobă ghidul privind implementarea strategiei de dezvoltare locală.</p>
	<p>Articolul 4². Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității</p> <p>(1)Organul central de specialitate se asigură că dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității:</p> <p>a)se axează pe zone rurale învecinate;</p> <p>b)este plasată sub responsabilitatea unor GAL-uri formate din reprezentanți ai intereselor socioeconomice locale ale sectoarelor public,</p>	<p>Articolul 4². Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității</p> <p>(1)Organul central de specialitate se asigură că dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității:</p> <p>a)se axează pe zone rurale învecinate;</p> <p>b)este plasată sub responsabilitatea unor GAL-uri formate din reprezentanți ai intereselor socioeconomice locale ale sectoarelor public,</p>

		<p>antreprenorial și civic, în care niciun grup individual de interese nu controlează procesul decizional;</p> <p>c) este realizată prin strategii de dezvoltare locală, elaborate în conformitate cu articolul 4¹;</p> <p>d) sprijină colaborarea în rețea, accesibilitatea, caracteristicile inovatoare în context local și, după caz, cooperarea cu alți actori de nivel teritorial, național sau internațional.</p> <p>(2) Atunci când sprijinul financiar acordat strategiilor de dezvoltare locală pentru implementarea operațiunilor este disponibil din mai multe fonduri, organul central de specialitate se asigură că proiectele sunt finanțate dintr-un singur fond și nu sunt supuse dublei finanțări.”.</p>	<p>antreprenorial și civic, în care niciun grup individual de interese nu controlează procesul decizional;</p> <p>c) este realizată prin strategii de dezvoltare locală, elaborate în conformitate cu articolul 4¹;</p> <p>d) sprijină colaborarea în rețea, accesibilitatea, caracteristicile inovatoare în context local și, după caz, cooperarea cu alți actori de nivel teritorial, național sau internațional.</p> <p>(2) Atunci când sprijinul financiar acordat strategiilor de dezvoltare locală pentru implementarea operațiunilor este disponibil din mai multe fonduri, organul central de specialitate se asigură că proiectele sunt finanțate dintr-un singur fond și nu sunt supuse dublei finanțări.</p>
<p>4.</p>	<p>Articolul 5. Proprietatea GAL-ului</p> <p>(1) GAL-ul poate avea în proprietate orice bunuri, cu excepția celor interzise de lege. Proprietatea GAL-ului este folosită exclusiv în vederea realizării scopurilor statutare.</p> <p>(2) Proprietatea GAL-ului se formează din orice surse neinterzise de lege, inclusiv:</p> <p>a) cotizații de membru;</p> <p>b) granturi și donații;</p> <p>c) fonduri publice, incluzând și mijloace financiare obținute în urma desemnării procentuale.</p>	<p>Articolul 5 se redenumeste și va avea următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 5. Patrimoniul și proprietatea GAL-ului</p> <p>(1) Patrimoniul GAL-ului este format din totalitatea drepturilor și obligațiilor patrimoniale dobândite sau asumate de către GAL.</p> <p>(2) GAL-ul poate avea în proprietate bunuri mobile sau imobile, necesare realizării scopului stabilit în statut.</p> <p>(3) Întreg patrimoniul GAL este folosit doar pentru realizarea scopurilor statutare și nu poate fi distribuit membrilor organelor GAL sau membrilor GAL.</p> <p>(4) GAL-ul nu poate folosi nicio parte din patrimoniu său în interesele vreunui membru al GAL-ului sau a unui terț.</p> <p>(5) Dreptul de posesie, folosință sau dispoziție asupra bunurilor GAL-ului este exercitat de către director, dacă Statutul GAL-ului nu stabilește altfel.</p>	<p>Articolul 5. Patrimoniul și proprietatea GAL-ului</p> <p>(1) Patrimoniul GAL-ului este format din totalitatea drepturilor și obligațiilor patrimoniale dobândite sau asumate de către GAL.</p> <p>(2) GAL-ul poate avea în proprietate bunuri mobile sau imobile, necesare realizării scopului stabilit în statut.</p> <p>(3) Întreg patrimoniul GAL este folosit doar pentru realizarea scopurilor statutare și nu poate fi distribuit membrilor organelor GAL sau membrilor GAL.</p> <p>(4) GAL-ul nu poate folosi nicio parte din patrimoniu său în interesele vreunui membru al GAL-ului sau a unui terț.</p> <p>(5) Dreptul de posesie, folosință sau dispoziție asupra bunurilor GAL-ului este exercitat de către director, dacă Statutul GAL-ului nu stabilește altfel.</p>

		<p>(6)GAL-ul răspunde pentru obligațiile sale cu tot patrimoniul ce îi aparține.</p> <p>(7)Membrii GAL-ului nu răspund pentru obligațiile GAL-ului, iar GAL-ul nu răspunde pentru obligațiile membrului, cu excepția celor stabilite de lege sau statut.</p> <p>(8)GAL-ul poate avea în proprietate orice bunuri, cu excepția celor interzise de lege.</p> <p>(9)Proprietatea GAL-ului se formează din orice surse neinterzise de lege, inclusiv:</p> <p>a) cotizații de membru;</p> <p>b) granturi și donații;</p> <p>c) fonduri publice, incluzând și mijloace financiare obținute în urma desemnării procentuale.”.</p>	<p>(6)GAL-ul răspunde pentru obligațiile sale cu tot patrimoniul ce îi aparține.</p> <p>(7)Membrii GAL-ului nu răspund pentru obligațiile GAL-ului, iar GAL-ul nu răspunde pentru obligațiile membrului, cu excepția celor stabilite de lege sau statut.</p> <p>(8)GAL-ul poate avea în proprietate orice bunuri, cu excepția celor interzise de lege.</p> <p>(9)Proprietatea GAL-ului se formează din orice surse neinterzise de lege, inclusiv:</p> <p>a) cotizații de membru;</p> <p>b) granturi și donații;</p> <p>c)fonduri publice, incluzând și mijloace financiare obținute în urma desemnării procentuale.</p>
5.	<p>Articolul 7. Principiile Programului LEADER</p> <p>La constituirea GAL-urilor trebuie să se țină cont de următoarele principii esențiale ale Programului LEADER:</p>	<p>Articolul 7:</p> <p>la primul alineat după cuvintele „La constituirea” se completează cu cuvintele „și funcționarea”;</p>	<p>Articolul 7. Principiile Programului LEADER</p> <p>La constituirea și funcționarea GAL-urilor trebuie să se țină cont de următoarele principii esențiale ale Programului LEADER:</p>
	<p>a) abordare teritorială – reprezentarea de către un GAL a unui teritoriu rural omogen, coeziv din punct de vedere social, economic, natural, constituit din cel puțin trei unități administrativ-teritoriale de nivelul întâi învecinate. Programul LEADER se aplică în teritorii cu o populație cuprinsă între 10000 și 60000 de locuitori reprezentate de un GAL;</p>	<p>lit. a) se completează cu textul „, , conform numărului populației cu reședință obișnuită ținută de Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova.”.</p>	<p>a) abordare teritorială – reprezentarea de către un GAL a unui teritoriu rural omogen, coeziv din punct de vedere social, economic, natural, constituit din cel puțin trei unități administrativ-teritoriale de nivelul întâi învecinate. Programul LEADER se aplică în teritorii cu o populație cuprinsă între 10000 și 60000 de locuitori reprezentate de un GAL, conform numărului populației cu reședință obișnuită ținută de Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova;</p>
6.	<p>Articolul 13. Stabilirea conformității actelor de constituire</p>	<p>Articolul 13 se completează cu alin. (3) cu următorul cuprins:</p>	<p>Articolul 13. Stabilirea conformității actelor de constituire</p>

	<p>(1) Organul central de specialitate, în baza unei proceduri aprobate de acesta, emite decizia de conformitate a actelor de constituire a GAL-ului cu principiile Programului LEADER.</p> <p>(2) Pentru stabilirea conformității se prezintă următoarele documente:</p> <p>a) cererea privind emiterea deciziei de conformitate;</p> <p>b) acordul de constituire;</p> <p>c) procesul-verbal al ședinței adunării de constituire;</p> <p>d) statutul;</p> <p>e) lista fondatorilor;</p> <p>f) strategia de dezvoltare locală a GAL-ului.</p>	<p>„(3) Organul central de specialitate se asigură că fiecare strategie de dezvoltare locală conține elementele specificate la articolul 4¹ alin. (1), este plasată sub responsabilitatea comunității conform art. 4², și sunt respectate prevederile prezentei legi de către GAL-uri în proces de constituire.”.</p>	<p>(1) Organul central de specialitate, în baza unei proceduri aprobate de acesta, emite decizia de conformitate a actelor de constituire a GAL-ului cu principiile Programului LEADER.</p> <p>(2) Pentru stabilirea conformității se prezintă următoarele documente:</p> <p>a) cererea privind emiterea deciziei de conformitate;</p> <p>b) acordul de constituire;</p> <p>c) procesul-verbal al ședinței adunării de constituire;</p> <p>d) statutul;</p> <p>e) lista fondatorilor;</p> <p>f) strategia de dezvoltare locală a GAL-ului.</p> <p>(3) Organul central de specialitate se asigură că fiecare strategie de dezvoltare locală conține elementele specificate la articolul 4¹ alin. (1), este plasată sub responsabilitatea comunității, conform art. 4², și sunt respectate prevederile prezentei legi de către GAL-uri în proces de constituire.</p>
7.	<p>Articolul 18. Reorganizarea și lichidarea</p> <p>(1) GAL-ul se reorganizează și se lichidează în temeiurile stabilite de prezenta lege și de Codul civil.</p>	<p>La articolul 18, alin. (1) se completează cu următoarele fraze ”GAL-ul se reorganizează prin fuziune sau dezmembrare doar între GAL-uri. GAL-ul nu poate fi transformat.”</p>	<p>Articolul 18. Reorganizarea și lichidarea</p> <p>(1) GAL-ul se reorganizează și se lichidează în temeiurile stabilite de prezenta lege și de Codul civil. GAL-ul se reorganizează prin fuziune sau dezmembrare doar între GAL-uri. GAL-ul nu poate fi transformat.</p>
8.	<p>Articolul 21. Convocarea adunării generale</p> <p>(2) Adunarea generală extraordinară a GAL-ului se convoacă:</p> <p>e) la cererea organului central de specialitate, în condițiile art. 36 alin. (4).</p>	<p>La articolul 21:</p> <p>alin. (2) lit. e), textul „alin. (4)” se substituie cu textul „alin. (6)”;</p>	<p>Articolul 21. Convocarea adunării generale</p> <p>(2) Adunarea generală extraordinară a GAL-ului se convoacă:</p> <p>e) la cererea organului central de specialitate, în condițiile art. 36 alin. (6).</p>

	(4) Președintele GAL-ului, cu cel puțin 15 zile înainte de data desfășurării adunării generale extraordinare, anunță în această privință, în scris, fiecare membru al GAL-ului și/sau publică avizul respectiv, în conformitate cu statutul și cu regulile interne de comunicare.	alin. (4) textul „15 zile” se substituie cu textul „3 zile”.	(4) Președintele GAL-ului, cu cel puțin 3 zile înainte de data desfășurării adunării generale extraordinare, anunță în această privință, în scris, fiecare membru al GAL-ului și/sau publică avizul respectiv, în conformitate cu statutul și cu regulile interne de comunicare.
9.	Articolul 23. Atribuțiile consiliului de administrație (2) Atribuțiile consiliului de administrație sunt următoarele: b) monitorizarea performanțelor GAL-ului;	La articolul 23, alin. (2) se completează cu lit. b) ¹ cu următorul cuprins: „b) ¹ examinarea sesizărilor privind activitatea GAL-ului;”.	Articolul 23. Atribuțiile consiliului de administrație (2) Atribuțiile consiliului de administrație sunt următoarele: b) monitorizarea performanțelor GAL-ului; b) ¹ examinarea sesizărilor privind activitatea GAL-ului;
10.	Articolul 25. Convocarea consiliului de administrație (1) Consiliul de administrație se convoacă la necesitate, dar nu mai rar decât o dată la două luni.	Articolul 25: la alin. (1) cuvintele „două luni” se substituie cu cuvintele „patru luni”;	Articolul 25. Convocarea consiliului de administrație (1) Consiliul de administrație se convoacă la necesitate, dar nu mai rar decât o dată la patru luni.
	(2) Consiliul de administrație se convoacă la solicitarea a cel puțin o treime dintre membrii săi, la solicitarea președintelui sau a directorului GAL-ului.	alin. (2) se completează cu textul „, , la cererea organului central de specialitate sau a Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură”.	(2) Consiliul de administrație se convoacă la solicitarea a cel puțin o treime dintre membrii săi, la solicitarea președintelui sau a directorului GAL-ului, la cererea organului central de specialitate sau a Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură”.
	(5) La ședințele consiliului de administrație, de regulă, participă, fără drept de vot, și directorul GAL-ului.	alin. (5) se completează cu textul „, după caz, reprezentanții organului central de specialitate sau ai Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură”.	(5) La ședințele consiliului de administrație, de regulă, participă, fără drept de vot, și directorul GAL-ului, după caz, reprezentanții organului central de specialitate sau ai Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură.
11.	Articolul 30. Organul executiv și personalul GAL-ului	Articolul 30:	Articolul 30. Organul executiv și personalul GAL-ului

	(6) Directorul prezintă raportul de activitate în fața consiliului de administrație și, de regulă, participă la ședințele acestuia, dar nu participă la luarea deciziilor și nici la vot.	se completează cu alineatele (6) ¹ și (6) ² cu următorul cuprins: „(6) ¹ Directorul prezintă organului central de specialitate raportul anual de activitate și copia de pe situația financiară însoțită de nota explicativă în termenul stabilit la art. 34.”;	(6) ¹ Directorul prezintă organului central de specialitate raportul anual de activitate și copia de pe situația financiară însoțită de nota explicativă în termenul stabilit la art. 34.
		(6) ² Directorul este responsabil de prezentarea situației financiare în termenul stabilit de Legea contabilității și raportării financiare nr. 287/2017.”;	(6) ² Directorul este responsabil de prezentarea situației financiare în termenul stabilit de Legea contabilității și raportării financiare nr. 287/2017.
	(7) Exercițarea funcției de director se face în baza contractului de mandat, iar personalul executiv este angajat în conformitate cu legislația muncii.	alin. (7) va avea următorul cuprins: „(7) Directorul, contabilul-șef și personalul executiv sunt angajați în cadrul GAL-ului în conformitate cu legislația muncii.”;	(7)Directorul, contabilul-șef și personalul executiv sunt angajați în cadrul GAL-ului în conformitate cu legislația muncii.
	(10) La necesitate, în GAL poate fi angajat și alt personal executiv.	alin. (10) va avea următorul cuprins: „(10) La necesitate, directorul poate angaja în cadrul GAL-lui alt personal executiv, în calitate de manager, în baza recomandărilor organului central de specialitate.”.	(10) La necesitate, directorul poate angaja în cadrul GAL-lui alt personal executiv, în calitate de manager, în baza recomandărilor organului central de specialitate.
12.	Articolul 31. Sursele de finanțare (1) Drept surse de finanțare ale GAL-ului pot servi: a) cotizațiile anuale de membru; b) donațiile și/sau granturile; c) subvențiile acordate din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, în cadrul Programului LEADER; d) dobânzile la mijloacele financiare depuse de GAL în conturi bancare; e) mijloacele financiare obținute de GAL pentru serviciile prestate. (2) Fondurile GAL-ului se administrează de către consiliul de administrație.	Articolul 31: alin. (1): la lit. c) cuvintele „subvențiile acordate” se substituie cu cuvintele „sprijinul financiar”; se completează cu literele f) și g) cu următorul cuprins: „f) fonduri publice, inclusiv care provin din desemnarea procentuală;” g) alte mijloace care nu contravin legislației.”. se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins: (3)Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, constituie sursă principală de finanțare a GAL-urilor și implementarea strategiilor de dezvoltare locală.”.	Articolul 31. Sursele de finanțare (1) Drept surse de finanțare ale GAL-ului pot servi: a) cotizațiile anuale de membru; b) donațiile și/sau granturile; c) sprijinul financiar din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, în cadrul Programului LEADER; d) dobânzile la mijloacele financiare depuse de GAL în conturi bancare; e) mijloacele financiare obținute de GAL pentru serviciile prestate; f) fonduri publice, inclusiv care provin din desemnarea procentuală; g) alte mijloace care nu contravin legislației.

			(2) Fondurile GAL-ului se administrează de către consiliul de administrație. (3) Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural constituie sursă principală de finanțare a GAL-urilor și implementarea strategiilor de dezvoltare locală.
13.		Se completează cu Articolul 31¹ : „ Articolul 31¹ . Sprijin financiar pentru dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității. (1) Organul central de specialitate se asigură că sprijinul financiar din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural pentru dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității, se acordă pentru: a) consolidarea capacităților și acțiuni pregătitoare în sprijinul elaborării și implementării strategiei de dezvoltare locală; b) implementarea operațiunilor selectate în cadrul strategiei de dezvoltare locală, incluzând activitățile de cooperare și pregătirea acestora; c) gestionarea, monitorizarea și evaluarea strategiei de dezvoltare locală, precum și animarea acesteia, inclusiv facilitarea schimburilor între părțile interesate. (2) Sprijinul menționat la alin. (1) lit. c) nu depășește 20 % din contribuția publică totală pentru implementarea strategiei de dezvoltare locală.”.	Articolul 31¹ . Sprijin financiar pentru dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității. (1) Organul central de specialitate se asigură că sprijinul financiar din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural pentru dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității, se acordă pentru: a) consolidarea capacităților și acțiuni pregătitoare în sprijinul elaborării și implementării strategiei de dezvoltare locală; b) implementarea operațiunilor selectate în cadrul strategiei de dezvoltare locală, incluzând activitățile de cooperare și pregătirea acestora; c) gestionarea, monitorizarea și evaluarea strategiei de dezvoltare locală, precum și animarea acesteia, inclusiv facilitarea schimburilor între părțile interesate. (2) Sprijinul menționat la alin. (1) lit. c) nu depășește 20 % din contribuția publică totală pentru implementarea strategiei de dezvoltare locală.”.
14.	Articolul 35. Monitorizarea	Articolul 35: se completează cu alin. (2) ¹ cu următorul cuprins:	Articolul 35. Monitorizarea

	(2)Activitatea GAL-ului se monitorizează conform procedurilor aprobate de organul central de specialitate.	„(2) ¹ Sunt supuse monitorizării GAL-urile incluse în Lista grupurilor de acțiune locală, ținută de organul central de specialitate în Sistemul informațional "Moldova LEADER IT Soft" (MLIS.”;	(2)Activitatea GAL-ului se monitorizează conform procedurilor aprobate de organul central de specialitate. (2) ¹ Sunt supuse monitorizării GAL-urile incluse în Lista grupurilor de acțiune locală, ținută de organul central de specialitate în Sistemul informațional „Moldova LEADER IT Soft” (MLIS).
		Se completează cu alineatul (7) cu următorul cuprins: (7) Organul central de specialitate aduce la cunoștința GAL-urilor rezultatele monitorizării activității acestora.”.	(7) Organul central de specialitate aduce la cunoștința GAL-urilor rezultatele monitorizării activității acestora.
15.	<p>Articolul 36. Supravegherea</p> <p>(1) Organul central de specialitate este în drept să verifice registrele GAL-ului în cazul în care:</p> <p>a) cel puțin 10% dintre membrii GAL-ului au depus un demers în care comunică existența unor incorectitudini în activitatea GAL-ului;</p> <p>b) după analiza raportului anual de activitate, prezentat conform art. 34, constată existența unor semne de încălcare a prevederilor prezentei legi;</p> <p>c) Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură depune o sesizare.</p> <p>(2) În cazul depistării unor încălcări, organul central de specialitate obligă GAL-ul să inițieze un audit extern, angajând în acest scop o companie de audit licențiată.</p> <p>(3) Raportul de audit se prezintă organului central de specialitate. În</p>	<p>Articolul 36. va avea următorul cuprins:</p> <p>„(1)Supravegherea activității GAL-urilor se efectuează de către organul central de specialitate.</p> <p>(2) Organul central de specialitate verifică activitatea GAL-ului în următoarele situații:</p> <p>a) la cererea a cel puțin 10% dintre membrii GAL-ului care comunică existența unor fapte contrare în activitatea GAL-ului;</p> <p>b) la constatarea abaterilor în procesul de analiză a raportului anual de activitate, prezentat conform art. 34;</p> <p>c) la sesizarea Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură.</p> <p>(3) În cazul constatării abaterilor în activitatea GAL-ului în procesul de monitorizare a acestuia, organul central de specialitate sesizează consiliul de administrație al GAL-ului, în scopul înlăturării acestora. Se consideră abateri:</p> <p>a) neprezentarea raportului de activitate al GAL-ului stabilit la art. 34;</p>	<p>Articolul 36. Supravegherea</p> <p>(1)Supravegherea activității GAL-urilor se efectuează de către organul central de specialitate.</p> <p>(2) Organul central de specialitate verifică activitatea GAL-ului în următoarele situații:</p> <p>a) la cererea a cel puțin 10% dintre membrii GAL-ului care comunică existența unor fapte contrare în activitatea GAL-ului;</p> <p>b) la constatarea abaterilor în procesul de analiză a raportului anual de activitate, prezentat conform art. 34;</p> <p>c) la sesizarea Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură.</p> <p>(3) În cazul constatării abaterilor în activitatea GAL-ului în procesul de monitorizare a acestuia, organul central de specialitate sesizează consiliul de administrație al GAL-ului, în scopul înlăturării acestora. Se consideră abateri:</p> <p>a) neprezentarea raportului de activitate al GAL-ului stabilit la art. 34;</p>

<p>cazul în care au fost constatate abateri financiare și/sau ilegalități ori faptul că GAL-ul nu a activat în conformitate cu prezenta lege, organul central de specialitate solicită consiliului de administrație să convoace adunarea generală extraordinară, în cadrul căreia raportul se prezintă membrilor GAL-ului.</p> <p>(4) Dacă consiliul de administrație nu convoacă adunarea generală în decurs de 30 de zile, organul central de specialitate convoacă adunarea generală din oficiu.</p> <p>(5) Ca urmare a ședinței adunării generale, consiliul de administrație elaborează și prezintă spre coordonare organului central de specialitate un plan de acțiuni pentru înlăturarea iregularităților din activitatea GAL-ului și implementarea recomandărilor organului central de specialitate.</p> <p>(6) Organul central de specialitate stabilește un termen rezonabil, dar nu mai mare de 3 luni, pentru realizarea planului de acțiuni și, ulterior, verifică realizarea acestuia.</p> <p>(7) În cazul în care planul de acțiuni nu se realizează și GAL-ul nu implementează recomandările, organul central de specialitate emite decizia de neconformitate și radiază GAL-ul din Lista grupurilor de acțiune locală.</p>	<p>b) neprezentarea situației financiare la organul teritorial de statistică în termenul prevăzut de Legea contabilității și raportării financiare nr. 287/2017;</p> <p>c) utilizarea sprijinului financiar în alte scopuri decât cel aprobat de organul central de specialitate;</p> <p>d) nerespectare principiului transparenței în procesul selectării proiectelor;</p> <p>e) nerespectarea art. 7 lit. a) în procesul de luare a deciziilor.</p> <p>(4) GAL-urile se supun unui audit public cel puțin odată la trei ani, efectuat de către o companie de audit contractată de către organul central de specialitate.</p> <p>(5) Raportul de audit se prezintă adunării generale a GAL-ului.</p> <p>(6) Dacă consiliul de administrație nu convoacă adunarea generală în decurs de 30 de zile, organul central de specialitate asigură convocarea adunării generale din oficiu.</p> <p>(7) Consiliul de administrație elaborează și prezintă spre coordonare organului central de specialitate un plan de acțiuni pentru înlăturarea iregularităților din activitatea GAL-ului și implementarea recomandărilor organului central de specialitate.</p> <p>(8) Realizarea planului de acțiuni, nu poate avea un termen mai mare de 3 luni din momentul coordonării acestuia de către organul central de specialitate.</p> <p>(9) În cazul în care planul de acțiuni nu se realizează și GAL-ul nu implementează recomandările, organul central de specialitate emite decizia de neconformitate”.</p>	<p>b) neprezentarea situației financiare la organul teritorial de statistică în termenul prevăzut de Legea contabilității și raportării financiare nr. 287/2017;</p> <p>c) utilizarea sprijinului financiar în alte scopuri decât cel aprobat de organul central de specialitate;</p> <p>d) nerespectare principiului transparenței în procesul selectării proiectelor;</p> <p>e) nerespectarea art. 7 lit. a) în procesul de luare a deciziilor.</p> <p>(4) GAL-urile se supun unui audit public cel puțin odată la trei ani, efectuat de către o companie de audit contractată de către organul central de specialitate.</p> <p>(5) Raportul de audit se prezintă adunării generale a GAL-ului.</p> <p>(6) Dacă consiliul de administrație nu convoacă adunarea generală în decurs de 30 de zile, organul central de specialitate asigură convocarea adunării generale din oficiu.</p> <p>(7) Consiliul de administrație elaborează și prezintă spre coordonare organului central de specialitate un plan de acțiuni pentru înlăturarea iregularităților din activitatea GAL-ului și implementarea recomandărilor organului central de specialitate.</p> <p>(8) Realizarea planului de acțiuni, nu poate avea un termen mai mare de 3 luni din momentul coordonării acestuia de către organul central de specialitate.</p> <p>(9) În cazul în care planul de acțiuni nu se realizează și GAL-ul nu implementează</p>
--	---	--

			recomandările, organul central de specialitate emite decizia de neconformitate.
17.	Articolul 36¹. Emiterea deciziei de neconformitate (1) Organul central de specialitate emite decizia de neconformitate a GAL-ului în cazul în care acesta: b) nu a realizat planul de acțiuni în termenul stabilit de art. 36 alin. (6).	La Articolul 36 ¹ alin. (1) lit. b) textul „art. 36 alin. (6)” se substituie cu textul „art. 36 alin. (8).”.	Articolul 36¹. Emiterea deciziei de neconformitate (1) Organul central de specialitate emite decizia de neconformitate a GAL-ului în cazul în care acesta: b) nu a realizat planul de acțiuni în termenul stabilit de art. 36 alin. (8).

TABEL DE CONCORDANȚĂ
A PROIECTULUI DE LEGE PENTRU MODIFICAREA LEGII nr. 50/2021 CU PRIVIRE LA GRUPURILE
DE ACȚIUNE LOCALĂ

1.	<p>Titlul actului Uniunii Europene, inclusiv cea mai recentă modificare, nr. CELEX</p> <p>Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize (CELEX: 32021R1060), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 231 din 30 iunie 2021, așa cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul (UE) 2024/795 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 februarie 2024.</p>
2.	<p>Titlul proiectului de act normativ național</p> <p>Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 50/2021 cu privire la grupurile de acțiune locală</p>
3.	<p>Gradul general de compatibilitate</p> <p>Transpune parțial</p>
4.	<p>Autoritatea/persoana responsabilă</p> <p>Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (<i>în continuare – MAIA</i>) Galina Petrachi, Eugenia Cîrlig</p> <p>Componența nominală a Grupului de lucru, instituit prin Ordinul MAIA nr. 26 din 20 februarie 2025: Alexandra ȘIAN – secretar de stat, MAIA; Galina Petrachi - șef Direcție politici de dezvoltare rurală, MAIA; Petru Țîmbur – șef Direcție implementarea proiectelor LEADER, Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură; Vitalie Jereghi – director executiv, Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală LEADER; Viorel Russu – expert, Congresul Autorităților Locale din Moldova.</p>
5.	<p>Data întocmirii: Februarie 2025 Data actualizării: Martie 2025</p>

Actul Uniunii Europene	Proiectul de act normativ național	Gradul de compatibilitate	Observații
6	7	8	9

	<p>Parlamentul adoptă prezenta lege organică.</p> <p>Prezenta lege transpune parțial (art. 31 (2) lit. a)-d), (4)-(5); art. 32 (1) lit. a)-f), (2); art. 33 (1), (3) lit. a)-f) și art. 34 (1) lit. a)-c), (2) lit. c.) Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize (<i>CELEX: 32021R1060</i>), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 231 din 30 iunie 2021, așa cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul (UE) 2024/795 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 februarie 2024.</p>		
<p>TITLUL I</p> <p>OBIECTIVE ȘI NORME GENERALE PRIVIND SPRIJINUL</p> <p>CAPITOLUL I</p> <p><i>Obiect, definiții și norme generale</i></p>			
<p><i>Articolul 1</i></p> <p>Obiect și domeniu de aplicare</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.

(1) Prezentul regulament stabilește:

(a)normele financiare aplicabile Fondului european de dezvoltare regională „FEDR), Fondului social european Plus (FSE+), Fondului de coeziune, Fondului pentru o tranziție justă (FTJ), Fondului european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură (FEAMPA), Fondului pentru azil, migrație și integrare (FAMI), Fondului pentru securitate internă (FSI) și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize (IMFV) (denumite în continuare „fondurile”);

(b)dispozițiile comune aplicabile FEDR, FSE+, Fondului de coeziune, FTJ și FEAMPA.

(2) Prezentul regulament nu se aplică liniei de acțiune „Ocuparea forței de muncă și inovare socială” a FSE+, nici componentelor de gestiune directă sau indirectă ale FEAMPA, FAMI, FSI și IMFV, cu excepția asistenței tehnice acordate la inițiativa Comisiei.

(3) Articolele 5, 14, 19, 28-34 și 108-112 nu se aplică FAMI, FSI sau IMFV.

(4) Articolele 108-112 nu se aplică FEAMPA.

(5) Articolele 14, 15, 18, 19, 21-27, 37-42, articolul 43 alineatele (1)-(4), articolele 44 și 50, articolul 55 alineatul (1) și articolele 73, 77 și 80, precum și articolele 83-85 nu se aplică programelor Interreg.

(6) Regulamentele specifice fiecărui fond, enumerate în continuare, pot să stabilească norme de completare a prezentului regulament, care să nu contravină prezentului regulament:

(a)Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽³³⁾ („Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune”);

(b)Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽³⁴⁾ („Regulamentul FSE+”);

(c)Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽³⁵⁾ („Regulamentul Interreg”);

(d)Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽³⁶⁾ („Regulamentul FTJ”);

(e)Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului de instituire a Fondului european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de modificare a Regulamentului (UE) 2017/1004 („Regulamentul FEAMPA”);

<p>(f)Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului de instituire a Fondului pentru azil, migrație și integrare („Regulamentul FAMl”);</p> <p>(g)Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului de instituire a Fondului pentru securitate internă („Regulamentul FSI”);</p> <p>(h)Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului de instituire, ca parte a Fondului de management integrat al frontierelor, a Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize („Regulamentul IMFV”).</p> <p>În cazul în care există o incertitudine cu privire la aplicare între prezentul regulament și regulamentele specifice fiecărui fond, prevalează prezentul regulament.</p>			
<p><i>Articolul 2</i></p> <p>Definiții</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>În sensul prezentului regulament, se aplică următoarele definiții:</p> <p>1.„recomandări relevante specifice fiecărei țări” înseamnă recomandări ale Consiliului referitoare la provocările structurale, adoptate în conformitate cu articolul 121 alineatul (2) și cu articolul 148 alineatul (4) din TFUE,</p>			

<p>precum și recomandările suplimentare ale Comisiei emise în conformitate cu articolul 34 din Regulamentul (UE) 2018/1999, care este oportun să fie abordate prin investiții multianuale ce intră în domeniul de aplicare al fondurilor, astfel cum este prevăzut în regulamentele specifice fiecărui fond;</p> <p>2.,„condiție favorizantă” înseamnă o condiție prealabilă pentru punerea în aplicare efectivă și eficace a obiectivelor specifice;</p> <p>3.,„dreptul aplicabil” înseamnă dreptul Uniunii și dreptul intern referitor la aplicarea acestuia;</p> <p>4.,„operațiune” înseamnă:</p> <p>(a)un proiect, un contract, o acțiune sau un grup de proiecte selectate în cadrul programelor vizate;</p> <p>(b)în contextul instrumentelor financiare, o contribuție a unui program la un instrument financiar și sprijinul financiar ulterior acordat destinatarilor finali prin instrumentul financiar respectiv;</p> <p>5.,„operațiune de importanță strategică” înseamnă o operațiune care aduce o contribuție semnificativă la realizarea obiectivelor unui program și care face obiectul unei monitorizări și al unor măsuri de comunicare speciale;</p>			
---	--	--	--

6.,„prioritate”, în contextul FAMI, FSI și IMFV, înseamnă un obiectiv specific;

7.,„prioritate”, în contextul FEAMPA, exclusiv în sensul titlului VII, înseamnă un obiectiv specific;

8.,„organism intermediar” înseamnă un organism public sau privat care acționează sub responsabilitatea unei autorități de management sau care îndeplinește funcții sau sarcini în numele unei astfel de autorități;

9.,„beneficiar” înseamnă:

(a)un organism public sau privat, o entitate cu sau fără personalitate juridică sau o persoană fizică, responsabilă cu inițierea sau deopotrivă cu inițierea și implementarea operațiilor;

(b)în contextul parteneriatelor public-privat („PPP”), organismul public care inițiază o operațiune PPP sau partenerul privat selectat pentru implementarea acesteia;

(c)în contextul schemelor de ajutor de stat, întreprinderea care primește ajutorul;

(d)în contextul ajutoarelor *de minimis* acordate în conformitate cu Regulamentele (UE) nr. 1407/2013 ⁽³⁷⁾ sau (UE)

<p>nr. 717/2014 ⁽³⁸⁾ ale Comisiei, statul membru poate decide că beneficiarul în sensul prezentului regulament este organismul care acordă ajutorul, în cazul în care acesta este responsabil cu inițierea sau atât cu inițierea cât și cu implementarea operațiunii;</p> <p>(e) în contextul instrumentelor financiare, organismul care execută fondul de participare sau, atunci când nu există o structură de tipul fondului de participare, organismul care execută fondul specific sau, atunci când autoritatea de management gestionează instrumentul financiar, autoritatea de management;</p> <p>10. „fond pentru proiecte mici” înseamnă o operațiune în cadrul programelor Interreg care vizează selecția și implementarea unor proiecte, inclusiv a unor acțiuni de tip people-to-people, cu volum financiar limitat;</p> <p>11. „țintă” înseamnă o valoare convenită în prealabil care trebuie atinsă până la sfârșitul perioadei de eligibilitate în raport cu un indicator inclus în cadrul unui obiectiv specific;</p> <p>12. „obiectiv de etapă” înseamnă o valoare intermediară care trebuie atinsă la un moment dat pe parcursul perioadei de eligibilitate în raport cu un</p>			
--	--	--	--

<p>indicator de realizare inclus în cadrul unui obiectiv specific;</p> <p>13.„indicator de realizare” înseamnă un indicator de măsurare a rezultatelor specifice ale intervenției;</p> <p>14.„indicator de rezultat” înseamnă un indicator de măsurare a efectelor intervențiilor sprijinite, în special în ceea ce privește destinatarii direcți, populația vizată sau utilizatorii infrastructurii;</p> <p>15.„operațiune PPP” înseamnă o operațiune implementată în cadrul unui parteneriat între organisme publice și sectorul privat, în conformitate cu un acord PPP, și care își propune să ofere servicii publice prin partajarea riscurilor, prin punerea în comun fie a expertizei sectorului privat, fie a unor surse de capital suplimentare, fie a ambelor;</p> <p>16.„instrument financiar” înseamnă o formă de sprijin care se acordă prin intermediul unei structuri prin care produsele financiare sunt furnizate destinatarilor finali;</p> <p>17.„produs financiar” înseamnă investiții de capital sau cvasicapital, împrumuturi și garanții definite la articolul 2 din Regulamentul financiar;</p>			
---	--	--	--

18.,„destinatar final” înseamnă o persoană fizică sau juridică care primește sprijin fie din partea fondurilor, printr-un beneficiar al unui fond pentru proiecte mici, fie din partea unui instrument financiar;

19.,„contribuție a programului” înseamnă sprijinul din fonduri și cofinanțarea națională publică și oricare cofinanțare privată, acordate unui instrument financiar;

20.,„fond de participare” înseamnă un fond constituit sub responsabilitatea unei autorități de management în cadrul unuia sau al mai multor programe, pentru a executa unul sau mai multe fonduri specifice;

21.,„fond specific” înseamnă un fond prin care o autoritate de management sau un fond de participare furnizează produse financiare destinatarilor finali;

22.,„organism de execuție a unui instrument financiar” înseamnă un organism de drept public sau privat care îndeplinește sarcini ale unui fond de participare sau ale unui fond specific;

23.,„efect de levier” înseamnă cuantumul finanțărilor rambursabile acordate destinatarilor finali, împărțit la

<p>cuantumul contribuției din partea fondurilor;</p> <p>24. „coeficient de multiplicare”, în contextul instrumentelor de garanție, înseamnă raportul, stabilit pe baza unei evaluări <i>ex ante</i> prudente a riscurilor în ceea ce privește fiecare produs de garanție care urmează să fie oferit, dintre valoarea noilor împrumuturi sau a noilor investiții suport de capital sau cvasicapital care au fost plătite și cuantumul contribuției programului, rezervat pentru contractele de garanție pentru a acoperi pierderile prevăzute și neprevăzute rezultate din respectivele noi împrumuturi sau noi investiții de capital sau cvasicapital;</p> <p>25. „costuri de gestiune” înseamnă costuri directe sau indirecte, rambursate pe baza unor dovezi care atestă cheltuieli suportate cu ocazia execuției unor instrumente financiare;</p> <p>26. „comisioane de gestiune” înseamnă un preț pentru servicii prestate, stabilit în acordul de finanțare dintre autoritatea de management și organismul care execută un fond de participare sau un fond specific și, după caz, dintre organismul care execută un fond de participare și organismul care execută un fond specific;</p>			
---	--	--	--

27. „relocare” înseamnă transferul unei activități identice sau similare sau al unei părți a acesteia în sensul articolului 2 punctul 61a din Regulamentul (UE) nr. 651/2014;

28. „contribuție publică” înseamnă orice contribuție la finanțarea unor operațiuni, care provine de la bugetul autorităților publice naționale, regionale sau locale sau al oricărei grupări europene de cooperare teritorială (GECT) înființate în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1082/2006 al Parlamentului European și al Consiliului (³⁹), de la bugetul Uniunii pus la dispoziția fondurilor, de la bugetul unor organisme de drept public sau al unor asociații de autorități publice sau organisme de drept public, iar în scopul calculării ratei de cofinanțare pentru programele sau prioritățile FSE+, ea poate include orice resurse financiare vărsate în mod colectiv de angajatori și lucrători;

29. „an fiscal” înseamnă perioada de la 1 iulie până la 30 iunie a anului următor, cu excepția primului an fiscal al perioadei de programare, pentru care înseamnă perioada de la data de început a eligibilității cheltuielilor până la 30 iunie 2022; pentru ultimul an fiscal, înseamnă perioada de la 1 iulie 2029 până la 30 iunie 2030;

30. „operator economic” înseamnă orice persoană fizică sau juridică sau o altă entitate care participă la implementarea asistenței din fonduri, cu excepția unui stat membru care își exercită prerogativele în calitate de autoritate publică;

31. „neregulă” înseamnă orice încălcare a legislației aplicabile, rezultată dintr-un act sau dintr-o omisiune a unui operator economic, care are sau ar avea ca efect prejudicierea bugetului Uniunii prin imputarea de cheltuieli nejustificate respectivului buget;

32. „deficiență gravă” înseamnă o deficiență în funcționarea cu eficacitate a sistemului de gestiune și control al unui program, pentru care sunt necesare îmbunătățiri semnificative ale sistemelor de gestiune și control și în privința căreia oricare dintre cerințele-cheie 2, 4, 5, 9, 12, 13 și 15 menționate în anexa XI sau două sau mai multe dintre celelalte cerințe-cheie sunt evaluate ca aparținând categoriilor 3 și 4 din anexa respectivă;

33. „neregulă sistemică” înseamnă orice neregulă, care poate avea o natură recurentă, cu o probabilitate ridicată de apariție în tipuri de operațiuni similare, care decurge dintr-o deficiență gravă, inclusiv din neînstituirea unor

<p>proceduri adecvate în conformitate cu prezentul regulament și cu normele specifice fiecărui fond;</p> <p>34.„totalul erorilor” înseamnă suma erorilor aleatorii preconizate și, dacă este cazul, a erorilor sistemice delimitate și a erorilor conjuncturale necorectate;</p> <p>35.„rata totală de eroare” înseamnă totalul erorilor împărțit la populația supusă auditului;</p> <p>36.„rata de eroare reziduală” înseamnă totalul erorilor minus corecțiile financiare aplicate de statul membru pentru reducerea riscurilor identificate de autoritatea de audit, împărțit la cheltuielile care trebuie declarate în conturi;</p> <p>37.„operațiune finalizată” înseamnă o operațiune care a fost finalizată fizic sau a fost implementată integral și în privința căreia toate plățile conexe au fost efectuate de către beneficiari, iar contribuția publică corespunzătoare a fost plătită beneficiarilor;</p> <p>38.„unitate de eșantionare” înseamnă una dintre unitățile în care este împărțită o populație supusă auditului în scopul eșantionării; ea poate fi o operațiune, un proiect din cadrul unei operațiuni sau o cerere de plată din partea unui beneficiar;</p>			
--	--	--	--

39. „cont de garanție” înseamnă, în cazul unei operațiuni PPP, un cont bancar reglementat de un acord scris încheiat între un organism public beneficiar și partenerul privat, aprobat de autoritatea de management sau de un organism intermediar, utilizat pentru plăți în cursul sau după încheierea perioadei de eligibilitate;

40. „participant” înseamnă o persoană fizică care beneficiază direct de o operațiune, fără a fi responsabilă cu inițierea sau deopotrivă cu inițierea și implementarea operațiunii și care, în contextul FEAMPA, nu beneficiază de sprijin financiar;

41. „principiul «eficiența energetică înainte de toate»” înseamnă că în planificarea energetică și în deciziile privind politicile și investițiile se ține seama în mod strict de măsurile alternative rentabile privind eficiența energetică, care vizează eficientizarea cererii și a ofertei de energie, în special prin economiile de energie la nivelul utilizării finale rentabile din punctul de vedere al costurilor, prin inițiative de reacție din partea cererii și prin eficientizarea conversiei, transportului și a distribuției de energie, fiind îndeplinite totodată obiectivele deciziilor respective;

42.„imunizare la schimbările climatice” înseamnă un proces de prevenire a vulnerabilității infrastructurii la potențialele efecte pe termen lung ale schimbărilor climatice, asigurându-se în același timp respectarea principiului „eficiența energetică înainte de toate” și faptul că nivelul emisiilor de gaze cu efect de seră generate de proiect este compatibil cu obiectivul privind neutralitatea climatică stabilit pentru 2050;

43.„granturi supuse unor condiții” înseamnă o categorie de grant care face obiectul unor condiții în legătură cu rambursarea sprijinului;

44.„BEI” înseamnă Banca Europeană de Investiții, Fondul european de investiții sau oricare filială a Băncii Europene de Investiții;

45.„marcă de excelență” înseamnă eticheta de calitate conferită de Comisie unei propuneri care atestă că propunerea care a fost evaluată în cadrul unei cereri de propuneri în temeiul unui instrument al Uniunii este considerată compatibilă cu cerințele minime de calitate ale respectivului instrument al Uniunii dar, în absența resurselor bugetare disponibile pentru respectiva cerere de propuneri, nu

a putut fi finanțată și ar putea beneficia de sprijin din alte surse de finanțare ale Uniunii sau naționale.			
<i>Articolul 3</i> Calcularea termenelor pentru acțiunile Comisiei	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
Atunci când se stabilește un termen pentru o acțiune a Comisiei, acest termen începe să curgă atunci când statul membru a prezentat toate informațiile în conformitate cu cerințele stabilite în prezentul regulament sau în regulamentele specifice fiecărui fond. Termenul se suspendă începând din ziua următoare datei la care Comisia transmite observațiile sale sau o cerere de documente revizuite către statul membru și până când statul membru răspunde Comisiei.			
<i>Articolul 4</i> Prelucrearea și protejarea datelor cu caracter personal	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
Statele membre și Comisia sunt autorizate să prelucreze date cu caracter personal numai în cazul în care acest lucru este necesar în scopul îndeplinirii obligațiilor care le revin în temeiul prezentului regulament, îndeosebi în ceea ce privește monitorizarea,			

<p>raportarea, comunicarea, publicarea, evaluarea, gestiunea financiară, controalele și auditurile și, după caz, stabilirea eligibilității participanților. Datele cu caracter personal sunt prelucrate în conformitate cu Regulamentul (UE) 2016/679 sau cu Regulamentul (UE) 2018/1725 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽⁴⁰⁾, în funcție de aplicabilitatea acestora.</p>			
<p style="text-align: center;">CAPITOLUL II Obiective și principii de politică pentru sprijinul din fonduri <i>Articolul 5</i> Obiective de politică</p>	-	<p style="text-align: center;">Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) FEDR, FSE+, Fondul de coeziune și FEAMPA sprijină următoarele obiective de politică:</p> <p>(a) o Europă mai competitivă și mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente și a conectivității TIC regionale;</p> <p>(b) o Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon, care se îndreaptă către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor</p>			

<p>verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și a adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor, precum și a unei mobilități urbane durabile;</p> <p>(c) o Europă mai conectată prin dezvoltarea mobilității;</p> <p>(d) o Europă mai socială și mai favorabilă incluziunii, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale;</p> <p>(e) o Europă mai aproape de cetățeni, prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii și de inițiative locale.</p> <p>FTJ sprijină obiectivul specific de a permite regiunilor și cetățenilor să facă față efectelor sociale, asupra ocupării forței de muncă, economice și de mediu ale tranziției către țintele energetice și climatice ale Uniunii pentru 2030 și o economie neutră din punct de vedere climatic a Uniunii până în 2050, în temeiul Acordului de la Paris.</p> <p>Alineatul (1) primul paragraf de la prezentul articol nu se aplică resurselor FEDR și FSE+ care sunt transferate către FTJ în conformitate cu articolul 27.</p> <p>(2) FEDR, FSE+, Fondul de coeziune și FTJ contribuie la acțiunile Uniunii care conduc la consolidarea coeziunii sale economice, sociale și teritoriale în</p>			
--	--	--	--

<p>conformitate cu articolul 174 din TFUE, prin urmărirea următoarelor obiective:</p> <p>(a)obiectivul Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică în statele membre și în regiuni, sprijinit de FEDR, FSE+, Fondul de coeziune și FTJ; și</p> <p>(b)obiectivul Cooperare teritorială europeană (Interreg), sprijinit de FEDR.</p> <p>(3) Statele membre și Comisia promovează coordonarea, complementaritatea și coerența dintre fonduri și alte instrumente și fonduri ale Uniunii. Ele optimizează mecanismele de coordonare între entitățile competente, pentru a se evita duplicarea pe parcursul planificării și al implementării. În consecință, în programarea și execuția fondurilor, statele membre și Comisia iau, de asemenea, în considerare recomandările relevante specifice fiecărei țări.</p>			
<p><i>Articolul 6</i></p> <p>Țintele climatice și mecanismul de ajustare a acțiunilor climatice</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Statele membre furnizează informații referitoare la sprijinul acordat obiectivelor de mediu și obiectivelor climatice, utilizând o metodologie bazată pe tipuri de intervenții pentru fiecare fond</p>			

în parte. Această metodologie constă în atribuirea unei ponderi specifice sprijinului acordat, la un nivel care reflectă măsura în care sprijinul în cauză contribuie la îndeplinirea obiectivelor de mediu și a obiectivelor climatice. În cazul FEDR, FSE+ și al Fondului de coeziune, ponderile se corelează cu dimensiunile și codurile aferente tipurilor de intervenții stabilite în anexa I. FEDR și Fondul de coeziune contribuie cu 30 % și, respectiv, 37 % din contribuția Uniunii la cheltuielile sprijinite pentru îndeplinirea obiectivelor climatice stabilite pentru bugetul Uniunii.

(2) Ținta privind contribuția în domeniul climei pentru fiecare stat membru se stabilește ca procent din alocarea sa totală din FEDR și din Fondul de coeziune și este inclus în programe ca rezultat al tipurilor de intervenții și al defalcării financiare orientative în temeiul articolului 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii). Potrivit articolului 11 alineatul (1), ținta preliminară privind contribuția în domeniul climei se stabilește în acordul de parteneriat.

(3) Statul membru și Comisia monitorizează periodic respectarea țintelor privind contribuția în domeniul climei, pe baza cheltuielilor totale eligibile declarate de beneficiari autorității de management, defalcate pe tipuri de intervenții în

<p>conformitate cu articolul 42, și pe baza datelor transmise de statul membru. În cazul în care monitorizarea indică progrese insuficiente în direcția atingerii țintei privind contribuția în domeniul climei, statul membru și Comisia convin asupra unor măsuri de remediere în cadrul reuniunii anuale de evaluare.</p> <p>(4) În cazul în care nu se înregistrează progrese suficiente în direcția atingerii țintei privind contribuția în domeniul climei la nivel național până la 31 decembrie 2024, statul membru ține seama de acest lucru în evaluarea intermediară pe care o realizează în conformitate cu articolul 18 alineatul (1).</p>			
<p><i>Articolul 7</i> Gestiunea partajată</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
<p>(1) Bugetul Uniunii alocat fondurilor este executat de statele membre și de Comisie prin gestiune partajată în conformitate cu articolul 63 din Regulamentul financiar. Statele membre pregătesc și implementează programe la nivelul teritorial corespunzător, în conformitate cu cadrul lor instituțional, juridic și financiar.</p> <p>(2) În conformitate cu articolul 62 alineatul (1) primul paragraf literele (a) și (c) din Regulamentul financiar, Comisia</p>			

<p>execută prin gestiune directă sau indirectă cuantumul sprijinului din Fondul de coeziune transferat Mecanismului pentru interconectarea Europei (MIE), Inițiativei europene privind dezvoltarea urbană și investițiilor interregionale pentru inovare, cuantumul sprijinului din FSE+ transferat cooperării transnaționale, precum și cuantumurile contribuției la Programul InvestEU și asistența tehnică acordată la inițiativa Comisiei.</p> <p>(3) Comisia, cu acordul statului membru și al regiunilor vizate, poate implementa cooperarea regiunilor ultraperiferice în cadrul obiectivului Cooperare teritorială europeană (Interreg), prin gestiune indirectă.</p>			
<p><i>Articolul 8</i></p> <p>Parteneriat și guvernare pe mai multe niveluri</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
<p>(1) Pentru acordul de parteneriat și pentru fiecare program, fiecare stat membru organizează și implementează un parteneriat cuprinzător în conformitate cu cadrul său instituțional și juridic și ținând seama de particularitățile fondurilor. Parteneriatul respectiv include cel puțin următorii parteneri:</p> <p>(a) autoritățile regionale, locale, urbane și alte autorități publice;</p>			

(b) partenerii economici și sociali;

(c) organisme relevante care reprezintă societatea civilă, cum ar fi partenerii din domeniul protecției mediului, organizațiile neguvernamentale și organismele responsabile cu promovarea incluziunii sociale, a drepturilor fundamentale, a drepturilor persoanelor cu handicap, a egalității de gen și a nediscriminării;

(d) organizații de cercetare și universități, după caz.

(2) Parteneriatul constituit în temeiul alineatului (1) de la prezentul articol funcționează în conformitate cu principiul guvernanței pe mai multe niveluri și cu o abordare ascendentă. Statul membru implică partenerii menționați la alineatul (1) în pregătirea acordurilor de parteneriat și pe toată durata pregătirii, implementării și evaluării programelor, inclusiv prin participarea la comitetele de monitorizare în conformitate cu articolul 39.

În acest context, dacă este cazul, statele membre alocă un procentaj corespunzător din resursele provenite din fonduri pentru consolidarea capacității administrative a partenerilor sociali și a organizațiilor societății civile.

<p>(3) Pentru programele Interreg, parteneriatul include parteneri din toate statele membre participante.</p> <p>(4) Organizarea și implementarea parteneriatului se efectuează în conformitate cu codul european de conduită privind parteneriatul stabilit prin Regulamentul delegat (UE) nr. 240/2014.</p> <p>(5) Cel puțin o dată pe an, Comisia consultă organizațiile care reprezintă partenerii la nivelul Uniunii în ceea ce privește implementarea programelor și prezintă Parlamentului European și Consiliului un raport referitor la rezultate.</p>			
<p><i>Articolul 9</i></p> <p>Principii orizontale</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) În executarea fondurilor, statele membre și Comisia asigură respectarea drepturilor fundamentale și a Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.</p> <p>(2) Statele membre și Comisia veghează ca egalitatea între bărbați și femei, integrarea perspectivei de gen și abordarea aspectelor de gen să fie luate în considerare și promovate pe toată du-</p>			

<p>rata pregătirii, implementării, monitorizării și evaluării programelor și a raportării în cadrul acestora.</p> <p>(3) Statele membre și Comisia iau măsurile necesare pentru a preveni orice formă de discriminare pe criterii de gen, origine rasială sau etnică, religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală în timpul pregătirii, implementării, monitorizării și evaluării programelor și al raportării în cadrul acestora. Pe toată durata pregătirii și implementării programelor se ține seama în special de accesibilitatea pentru persoanele cu handicap.</p> <p>(4) Obiectivele fondurilor sunt urmărite în conformitate cu obiectivul de promovare a dezvoltării durabile, astfel cum este prevăzut la articolul 11 din TFUE, ținând seama de obiectivele de dezvoltare durabilă ale ONU, de Acordul de la Paris și de principiul de „a nu prejudicia în mod semnificativ”.</p> <p>Obiectivele fondurilor sunt urmărite cu respectarea deplină a acquis-ului Uniunii în domeniul mediului.</p>			
<p style="text-align: center;">TITLUL II ABORDAREA STRATEGICĂ CAPITOLUL I <i>Acordul de parteneriat</i></p>	-	<p style="text-align: center;">Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>

<p style="text-align: center;"><i>Articolul 10</i></p> <p>Pregătirea și transmiterea acordului de parteneriat</p>			
<p>(1) Fiecare stat membru pregătește un acord de parteneriat care stabilește orientarea strategică pentru programare și modalitățile de utilizare efectivă și eficiente a FEDR, a FSE+, a Fondului de coeziune, a FTJ și a FEAMPA pentru perioada 1 ianuarie 2021-31 decembrie 2027.</p> <p>(2) Acordul de parteneriat este pregătit în conformitate cu codul european de conduită privind parteneriatul. În cazul în care un stat membru prevede deja un parteneriat cuprinzător în timpul pregătirii programelor sale, respectiva cerință este considerată a fi îndeplinită.</p> <p>(3) Statul membru transmite acordul de parteneriat Comisiei înainte de prezentarea primului program sau concomitent cu aceasta.</p> <p>(4) Acordul de parteneriat poate fi transmis împreună cu programul național de reformă anual relevant și cu planul național integrat privind energia și clima.</p> <p>(5) Acordul de parteneriat este un document strategic concis. Acesta nu depășește 35 de pagini, cu excepția cazului</p>			

<p>în care statul membru decide, din proprie inițiativă, extinderea documentului.</p> <p>(6) Statul membru redactează acordul de parteneriat în conformitate cu modelul stabilit în anexa II. Statul membru poate include acordul de parteneriat într-unul dintre programele sale.</p> <p>(7) Programele Interreg pot fi transmise Comisiei înainte de transmiterea acordului de parteneriat.</p> <p>(8) La cererea statelor membre în cauză, BEI poate să participe la pregătirea acordului de parteneriat, precum și la activitățile în legătură cu pregătirea operațiunilor, a instrumentelor financiare și a PPP-urilor.</p>			
<p><i>Articolul 11</i></p> <p>Conținutul acordului de parteneriat</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Acordul de parteneriat conține următoarele elemente:</p> <p>(a) obiectivele de politică selectate și obiectivul specific al FTJ, indicându-se fondurile vizate de acordul de parteneriat și programele prin intermediul cărora aceste obiective vor fi urmărite, precum și o justificare în acest sens, ținându-se cont de recomandările relevante specifice fiecărei</p>			

<p>țări, de planul național integrat privind energia și clima, de principiile Pilonului european al drepturilor sociale și, dacă este cazul, de provocările regionale;</p> <p>(b)pentru fiecare dintre obiectivele de politică selectate și pentru obiectivul specific al FTJ:</p> <p>(i)un rezumat al opțiunilor de politică și al principalelor rezultate preconizate pentru fiecare dintre fondurile vizate de acordul de parteneriat;</p> <p>(ii)coordonarea, demarcarea și complementaritățile dintre fonduri și, după caz, coordonarea dintre programele naționale și cele regionale;</p> <p>(iii)complementaritățile și sinergiile dintre fondurile vizate de acordul de parteneriat, FAMI, FSI, IMFV și alte instrumente ale Uniunii, inclusiv proiectele strategice integrate și proiectele strategice privind natura ale programului LIFE și, după caz, proiectele finanțate în cadrul Orizont Europa;</p> <p>(c)alocarea financiară preliminară din fiecare dintre fondurile vizate de acordul de parteneriat, defalcată pe obiective de politică la nivel național și, dacă este cazul, la nivel regional,</p>			
--	--	--	--

<p>respectând normele specifice fiecărui fond privind concentrarea tematică și alocarea financiară preliminară pentru obiectivul specific al FTJ, inclusiv orice resurse FEDR și FSE+ care urmează să fie transferate către FTJ în conformitate cu articolul 27;</p> <p>(d) ținta preliminară privind contribuția în domeniul climei, în conformitate cu articolul 6 alineatul (2);</p> <p>(e) după caz, defalcarea resurselor financiare pe categorii de regiuni, întocmită în conformitate cu articolul 108 alineatul (2), și cuantumul alocărilor propuse a fi transferate în temeiul articolelor 26 și 111, inclusiv o justificare a acestor transferuri;</p> <p>(f) pentru asistența tehnică, opțiunea statului membru cu privire la forma contribuției Uniunii în temeiul articolului 36 alineatul (3) și, după caz, alocarea financiară preliminară din fiecare dintre fondurile vizate de acordul de parteneriat la nivel național și defalcarea resurselor financiare pe programe și pe categorii de regiuni;</p> <p>(g) cuantumul contribuțiilor care urmează să fie alocate Programului InvestEU defalcate, după caz, pe fonduri și pe categorii de regiuni;</p> <p>(h) lista programelor planificate în cadrul fondurilor vizate de acordul de</p>			
--	--	--	--

<p>parteneriat, cu respectivele alocări financiare preliminare pentru fiecare fond și, după caz, contribuția națională corespunzătoare pe categorii de regiuni;</p> <p>(i) un rezumat al acțiunilor pe care statul membru în cauză intenționează să le întreprindă pentru a-și consolida capacitatea administrativă de execuție a fondurilor vizate de acordul de parteneriat;</p> <p>(j) dacă este cazul, o abordare integrată de gestionare a problemelor demografice sau a nevoilor specifice ale regiunilor și zonelor.</p> <p>În ceea ce privește obiectivul Cooperare teritorială europeană (Interreg), acordul de parteneriat conține numai o listă a programelor planificate.</p> <p>(2) Acordul de parteneriat poate conține, de asemenea, un rezumat al evaluării îndeplinirii condițiilor favorizante relevante menționate la articolul 15 și în anexele III și IV.</p>			
<p style="text-align: center;"><i>Articolul 12</i></p> <p>Aprobarea acordului de parteneriat</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Comisia evaluează acordul de parteneriat și conformitatea acestuia cu pre-</p>			

zentul regulament și cu normele specifice fiecărui fond, cu respectarea principiului proporționalității, luând în considerare caracterul strategic al documentului, numărul de programe vizate și cuantumul total al resurselor alocate statului membru în cauză. În evaluarea sa, Comisia ia în considerare, în special, modul în care statul membru intenționează să abordeze recomandările relevante specifice fiecărei țări, planul său național integrat privind energia și clima, precum și Pilonul european al drepturilor sociale.

(2) Comisia poate formula observații în termen de trei luni de la data prezentării acordului de parteneriat de către statul membru.

(3) Statul membru reexaminează acordul de parteneriat ținând seama de observațiile formulate de Comisie.

(4) Comisia adoptă, prin intermediul unui act de punere în aplicare, o decizie prin care aprobă acordul de parteneriat în termen de patru luni de la data primei prezentări a respectivului acord de parteneriat de către statul membru în cauză.

(5) Atunci când acordul de parteneriat este inclus într-un program în conformitate cu articolul 10 alineatul (6), Comisia adoptă, prin intermediul unui act de punere în aplicare, o decizie unică prin care aprobă atât acordul de parteneriat

cât și programul respectiv în termen de șase luni de la data primei prezentări a programului respectiv de către statul membru în cauză.			
<i>Articolul 13</i> Modificarea acordului de parteneriat	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
(1) Un stat membru poate prezenta Comisiei, până la 31 martie 2025, un acord de parteneriat modificat, ținând seama de rezultatul evaluării intermediare. (2) Comisia evaluează modificarea și poate formula observații în termen de trei luni de la prezentarea acordului de parteneriat modificat. (3) Statul membru reexaminează acordul de parteneriat modificat ținând seama de observațiile formulate de Comisie. (4) Comisia aprobă modificarea unui acord de parteneriat în termen de șase luni de la prima prezentare a acesteia de către statul membru.			
<i>Articolul 14</i> Utilizarea FEDR, a FSE+, a Fondului de coeziune și a FEAMPA prin intermediul Programului InvestEU	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.

(1) Statele membre pot aloca, în acordul de parteneriat, un quantum de maximum 2 % din alocarea națională inițială pentru FEDR, FSE+, Fondul de coeziune și, respectiv, FEAMPA drept contribuție care urmează a fi vărsată Programului InvestEU și furnizată prin garanția UE și Platforma de consiliere InvestEU în conformitate cu articolul 10 din Regulamentul InvestEU. Statele membre, cu acordul autorității de management în cauză, pot aloca un quantum suplimentar de maximum 3 % din alocarea națională inițială a fiecăruia dintre aceste fonduri după 1 ianuarie 2023, prin intermediul uneia sau mai multor cereri de modificare a programului.

Aceste quantumuri contribuie la realizarea obiectivelor de politică selectate în acordul de parteneriat sau în program și sprijină investițiile în principal în categoria de regiuni contribuitoare.

Aceste contribuții sunt executate în conformitate cu normele stabilite în Regulamentul InvestEU și nu constituie transferuri de resurse în temeiul articolului 26.

(2) Statele membre stabilesc quantumul total al contribuțiilor pentru fiecare an, pentru fiecare fond și pentru fiecare categorie de regiune, după caz. Pentru acordul de parteneriat, pot fi alocate resurse ale anului calendaristic curent și

ale anilor calendaristici viitori. În cazul în care un stat membru solicită o modificare a unui program, pot fi alocate numai resurse ale anilor calendaristici viitori.

(3) Cuantumul menționat la alineatul (1) de la prezentul articol se utilizează pentru provizionarea părții din garanția UE aflate în compartimentul statului membru și pentru Platforma de consiliere InvestEU la încheierea acordului de contribuție în conformitate cu articolul 10 alineatul (3) din Regulamentul InvestEU. Angajamentele bugetare ale Uniunii pentru fiecare acord de contribuție pot fi realizate de către Comisie în tranșe anuale pe parcursul perioadei 1 ianuarie 2021-31 decembrie 2027.

(4) În pofida articolului 12 din Regulamentul financiar, în cazul în care, în termen de patru luni de la data deciziei Comisiei de adoptare a acordului de parteneriat, nu s-a încheiat un acord de contribuție, potrivit articolului 10 alineatul (2) din Regulamentul InvestEU, pentru cuantumul menționat la alineatul (1) de la prezentul articol, alocat în acordul de parteneriat, cuantumul corespunzător se alocă unui program sau unor programe din cadrul fondului contribuitor și al categoriei de regiuni, după caz, în urma unei cereri din partea statului membru.

Acordul de contribuție pentru cuantumul menționat la alineatul (1), alocate în cererea de modificare a unui program, se încheie simultan cu adoptarea deciziei de modificare a programului.

(5) În cazul în care, în termen de nouă luni de la încheierea acordului de contribuție, nu s-a încheiat un acord de garanție, în conformitate cu articolul 10 alineatul (4) al doilea paragraf din Regulamentul InvestEU, acordul de contribuție se reziliază sau se prelungește de comun acord.

În cazul în care participarea unui stat membru la Fondul InvestEU este întreruptă, cuantumul în cauză plătit fondului comun de provizionare cu titlu de provizion se recuperează ca venituri alocate interne în temeiul articolului 21 alineatul (5) din Regulamentul financiar. Statul membru în cauză depune o cerere pentru una sau mai multe modificări ale programului pentru a utiliza cuantumul recuperat și cuantumul alocate anilor calendaristici viitori în conformitate cu alineatul (2) de la prezentul articol. Rezilierea sau modificarea acordului de contribuție se încheie simultan cu adoptarea deciziilor de modificare a programului sau programelor în cauză.

(6) În cazul în care un acord de garanție, în conformitate cu articolul 10 ali-

neatul (4) al treilea paragraf din Regulamentul InvestEU, nu a fost pus în aplicare în mod corespunzător în termen de patru ani de la încheierea sa, acordul de contribuție se modifică. Statul membru poate solicita ca quantumurile care au fost plătite cu titlu de contribuții la garanția UE în temeiul alineatului (1) de la prezentul articol și sunt angajate în acordul de garanție, dar care nu acoperă împrumuturi suport, investiții de capital sau alte instrumente purtătoare de risc, să fie tratate în conformitate cu alineatul (5) de la prezentul articol.

(7) Resursele generate sau atribuibile quantumurilor plătite cu titlu de contribuții la garanția UE sunt puse la dispoziția statelor membre în conformitate cu articolul 10 alineatul (5) litera (a) din Regulamentul InvestEU și sunt utilizate pentru acordarea de sprijin în cadrul aceluiași obiectiv sau al acelorași obiective, sub formă de instrumente financiare sau de garanții bugetare.

(8) Pentru quantumurile care urmează să fie reutilizate în cadrul unui program în conformitate cu alineatele (4), (5) și (6) de la prezentul articol, termenul de dezangajare, astfel cum este prevăzut la articolul 105 alineatul (1), începe în anul în care sunt realizate angajamentele bugetare corespunzătoare.

<p style="text-align: center;">CAPITOLUL II</p> <p style="text-align: center;">Condiții favorizante și cadru de performanță</p> <p style="text-align: center;"><i>Articolul 15</i></p> <p style="text-align: center;">Condiții favorizante</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Prezentul regulament prevede condiții favorizante pentru obiectivele specifice.</p> <p>Anexa III conține condiții favorizante orizontale aplicabile tuturor obiectivelor specifice, precum și criteriile necesare pentru evaluarea îndeplinirii acestora.</p> <p>Anexa IV conține condiții favorizante tematice pentru FEDR, FSE+ și Fondul de coeziune, precum și criteriile necesare pentru evaluarea îndeplinirii acestora.</p> <p>Condiția favorizantă privind instrumentele și capacitatea de aplicare efectivă a normelor privind ajutoarele de stat nu este aplicabilă programelor sprijinite din FAMI, FSI sau de IMFV.</p> <p>(2) Atunci când pregătește un program sau introduce un nou obiectiv specific ca parte a modificării unui program, statul membru evaluează dacă sunt îndeplinite condițiile favorizante în legătură cu obiectivul specific selectat. O condiție favorizantă este îndeplinită atunci când sunt respectate toate criteriile aferente.</p>			

<p>Statul membru identifică, în fiecare program sau în modificarea programului, condițiile favorizante îndeplinite și cele neîndeplinite și furnizează o justificare atunci când consideră că o condiție favorizantă a fost îndeplinită.</p> <p>(3) Atunci când o condiție favorizantă nu este îndeplinită la momentul aprobării programului sau al modificării programului, statul membru informează Comisia de îndată ce consideră că respectiva condiție a fost îndeplinită și furnizează dovada îndeplinirii acesteia.</p> <p>(4) Cât mai curând posibil, dar în cel mult trei luni de la primirea informațiilor menționate la alineatul (3), Comisia efectuează o evaluare și informează statul membru în cazul în care este de acord cu statul membru cu privire la îndeplinirea condiției favorizante.</p> <p>În cazul în care nu este de acord cu statul membru cu privire la îndeplinirea condiției favorizante, Comisia informează statul membru și transmite propria evaluare.</p> <p>În cazul în care statul membru nu este de acord cu evaluarea Comisiei, acesta își prezintă observațiile în termen de o lună, iar Comisia procedează în conformitate cu primul paragraf.</p>			
--	--	--	--

În cazul în care statul membru acceptă evaluarea Comisiei, aceasta procedează în conformitate cu alineatul (3).

(5) Fără a aduce atingere articolului 105, cheltuielile aferente unor operațiuni în legătură cu obiectivul specific pot fi incluse în cererile de plată, dar nu se rambursează de către Comisie până când aceasta nu a informat statul membru cu privire la îndeplinirea condiției favorizante în temeiul alineatului (4) primul paragraf de la prezentul articol.

Primul paragraf nu se aplică operațiunilor care contribuie la îndeplinirea condiției favorizante corespunzătoare.

(6) Statul membru se asigură de îndeplinirea și de respectarea condițiilor favorizante pe întreg parcursul perioadei de programare. El informează Comisia în legătură cu orice modificare care are un impact asupra îndeplinirii condițiilor favorizante.

Atunci când consideră că o condiție favorizantă nu mai este îndeplinită, Comisia informează statul membru transmițându-i propria evaluare. Ulterior, se aplică procedura prevăzută la alineatul (4) al doilea și al treilea paragraf.

Fără a se aduce atingere articolului 105, în cazul în care, pe baza observațiilor statului membru, Comisia concluzio-

<p>nează că neîndeplinirea condiției favorizante persistă, cheltuielile în legătură cu obiectivul specific în cauză pot fi incluse în cererile de plată, dar nu se rambursează de către Comisie până când aceasta nu a informat statul membru cu privire la îndeplinirea condiției favorizante în temeiul alineatului (4) primul paragraf de la prezentul articol.</p> <p>(7) Anexa IV nu se aplică priorităților sprijinite din FTJ sau resurselor FEDR și FSE+ care sunt transferate către FTJ în conformitate cu articolul 27.</p>			
<p style="text-align: center;"><i>Articolul 16</i></p> <p style="text-align: center;">Cadrul de performanță</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Fiecare stat membru stabilește un cadru de performanță pentru a permite monitorizarea, raportarea și evaluarea performanțelor programului în cursul implementării acestuia și pentru a contribui la măsurarea performanțelor globale ale fondurilor.</p> <p>Cadrul de performanță constă în:</p> <p>(a) indicatorii de realizare și de rezultat legați de obiectivele specifice stabilite în regulamentele specifice fiecărui fond, selectate pentru program;</p> <p>(b) obiectivele de etapă care trebuie să fie atinse până la finele anului 2024</p>			

<p>în ceea ce privește indicatorii de realizare; și</p> <p>(c) țintele care trebuie să fie atinse până la finele anului 2029 pentru indicatorii de realizare și de rezultat.</p> <p>(2) Obiectivele de etapă și țintele se stabilesc în legătură cu fiecare obiectiv specific din cadrul unui program, cu excepția asistenței tehnice și a obiectivului specific care abordează deprivarea materială prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (m) din Regulamentul FSE+.</p> <p>(3) Obiectivele de etapă și țintele permit Comisiei și statelor membre să măsoare progresele înregistrate în direcția îndeplinirii obiectivelor specifice. Acestea trebuie să îndeplinească cerințele prevăzute la articolul 33 alineatul (3) din Regulamentul financiar.</p>			
<p><i>Articolul 17</i></p> <p>Metodologia pentru stabilirea cadrului de performanță</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Metodologia de stabilire a cadrului de performanță cuprinde:</p> <p>(a) criteriile aplicate de statul membru pentru selectarea indicatorilor;</p> <p>(b) datele sau dovezile utilizate, asigurarea calității datelor și metoda de calcul;</p>			

<p>(c)factorii care pot influența îndeplinirea obiectivelor de etapă și a țințelor, precum și modul în care s-a ținut cont de aceștia.</p> <p>(2) Statul membru pune la dispoziția Comisiei metodologia pentru stabilirea cadrului de performanță, la cerere.</p>			
<p><i>Articolul 18</i></p> <p>Evaluarea intermediară și cuantumul de flexibilitate</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Pentru programele sprijinite de FEDR, FSE+, Fondul de coeziune și FTJ, statul membru evaluează fiecare program, ținând cont de următoarele elemente:</p> <p>(a)noile provocări identificate în recomandările relevante specifice fiecărei țări, adoptate în 2024;</p> <p>(b)progresele înregistrate în implementarea planului național integrat privind energia și clima, dacă este cazul;</p> <p>(c)progresele înregistrate în punerea în aplicare a principiilor Pilonului european al drepturilor sociale;</p> <p>(d)situația socioeconomică din statul membru sau regiunea în cauză, cu accent deosebit pe nevoile teritoriale,</p>			

<p>ținând seama de orice evoluție negativă importantă din domeniul financiar, economic sau social;</p> <p>(e) principalele rezultate ale evaluărilor relevante;</p> <p>(f) progresele înregistrate în ceea ce privește îndeplinirea obiectivelor de etapă, ținând seama de dificultățile majore întâmpinate în implementarea programului;</p> <p>(g) pentru programele sprijinite din FTJ, evaluarea efectuată de Comisie în temeiul articolului 29 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul (UE) 2018/1999.</p> <p>(2) Statul membru prezintă Comisiei, până la 31 martie 2025, o evaluare pentru fiecare program cu privire la rezultatul evaluării intermediare, inclusiv o propunere de alocare definitivă a cantumului de flexibilitate menționat la articolul 86 alineatul (1) al doilea paragraf.</p> <p>(3) Dacă se consideră necesar în urma evaluării intermediare a programului sau în cazul în care sunt identificate noi provocări în temeiul alineatului (1) litera (a), statul membru prezintă Comisiei evaluarea menționată la alineatul (2), împreună cu programul modificat.</p> <p>Revizuirea programului cuprinde:</p>			
---	--	--	--

<p>(a)alocările resurselor financiare pe priorități;</p> <p>(b) ținte noi sau revizuite;</p> <p>(c)cuantumul contribuțiilor care urmează să fie alocate Programului InvestEU, defalcate pe fonduri și pe categorii de regiuni, după caz.</p> <p>Comisia aprobă programul revizuit în conformitate cu articolul 24, inclusiv o alocare definitivă a cuantumului de flexibilitate.</p> <p>(4) În cazul în care, în urma evaluării intermediare, statul membru consideră că programul nu trebuie modificat, Comisia:</p> <p>(a)adoptă o decizie în termen de trei luni de la prezentarea evaluării menționate la alineatul (2), confirmând alocarea definitivă a cuantumului de flexibilitate; sau</p> <p>(b)solicită statului membru, în termen de două luni de la prezentarea evaluării menționate la alineatul (2) de la prezentul articol, să prezinte un program modificat în conformitate cu articolul 24.</p> <p>(5) Până la adoptarea deciziei Comisiei de confirmare a alocării definitive a cuantumului de flexibilitate, acest cuantum nu este disponibil pentru selectarea operațiunilor.</p>			
--	--	--	--

<p>(6) Comisia întocmește un raport privind rezultatul evaluării intermediare și îl transmite Parlamentului European și Consiliului până la sfârșitul anului 2026.</p>			
<p style="text-align: center;">CAPITOLUL III</p> <p style="text-align: center;"><i>Măsuri referitoare la buna guvernare economică și la circumstanțe excepționale sau neobișnuite</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Articolul 19</i></p> <p style="text-align: center;">Măsuri de corelare a eficacității fondurilor cu buna guvernare economică</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Comisia poate solicita unui stat membru să revizuiască și să propună modificări ale programelor relevante, dacă acest lucru este necesar pentru a sprijini punerea în aplicare a recomandărilor pertinente ale Consiliului.</p> <p>O astfel de solicitare poate fi adresată pentru:</p> <p>(a) a sprijini punerea în aplicare a unei recomandări pertinente specifice unei țări, adoptată în conformitate cu articolul 121 alineatul (2) din TFUE, și a unei recomandări pertinente a Consiliului, adoptată în conformitate cu articolul 148 alineatul (4) din TFUE, adresate statului membru în cauză;</p>			

(b) a sprijini punerea în aplicare a recomandărilor pertinente ale Consiliului, adresate statului membru în cauză și adoptate în conformitate cu articolul 7 alineatul (2) sau cu articolul 8 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului⁽⁴¹⁾, cu condiția ca aceste modificări să fie considerate necesare pentru corectarea dezechilibrelor macroeconomice.

(2) Comisia își motivează solicitarea adresată unui stat membru în conformitate cu alineatul (1), făcând trimitere la necesitatea de a sprijini punerea în aplicare a recomandărilor pertinente, și indică programele sau prioritățile pe care Comisia le consideră vizate, precum și natura modificărilor preconizate. Astfel de solicitări nu sunt adresate înainte de 2023 sau după 2026 și nu vizează aceleași programe în doi ani consecutivi.

(3) Statul membru transmite răspunsul său la solicitarea menționată la alineatul (1) în termen de două luni de la primirea acesteia, prezentând modificările pe care le consideră necesare în programele relevante și motivele acestor modificări, identificând programele vizate și subliniind natura modificărilor propuse, precum și efectele lor preconizate asupra punerii în aplicare a recomandărilor și asupra execuției fondurilor. Dacă este

<p>cazul, Comisia formulează observații în termen de o lună de la primirea răspunsului.</p> <p>(4) Statul membru prezintă propunerea de modificare a programelor relevante în termen de două luni de la transmiterea răspunsului menționat la alineatul (3).</p> <p>(5) În cazul în care Comisia nu a prezentat observații sau este satisfăcută că toate observațiile sale au fost luate în considerare în mod corespunzător, aceasta adoptă o decizie de aprobare a modificărilor aduse programelor relevante în termen de patru luni de la prezentarea acesteia de către statul membru.</p> <p>(6) Dacă statul membru nu întreprinde acțiuni eficiente ca răspuns la o solicitare adresată în conformitate cu alineatul (1), în termenele prevăzute la alineatele (3) și (4), Comisia poate prezenta Consiliului, în termen de trei luni de la formularea observațiilor prevăzute la alineatul (3) sau de la prezentarea propunerii statului membru prevăzută la alineatul (4), o propunere de suspendare parțială sau integrală a plăților pentru programele sau prioritățile în cauză. În propunerea sa, Comisia prezintă motivele pe care se bazează concluzia sa conform căreia statul membru nu a întreprins acțiuni eficiente. La elaborarea propunerii sale, Comisia ține seama de toate informațiile</p>			
--	--	--	--

relevante și acordă atenția cuvenită oricăror elemente care reies din dialogul structurat prevăzut la alineatul (14), precum și oricăror opinii exprimate în cadrul dialogului în cauză.

Consiliul decide asupra propunerii respective prin intermediul unui act de punere în aplicare. Actul de punere în aplicare se aplică doar pentru cererile de plată formulate după data adoptării actului respectiv.

(7) Comisia prezintă Consiliului o propunere de suspendare integrală sau parțială a angajamentelor sau a plăților pentru unul sau mai multe programe ale unui stat membru în cazul în care Consiliul decide, în conformitate cu articolul 126 alineatul (8) sau alineatul (11) din TFUE, că un stat membru nu a întreprins acțiuni eficiente pentru corectarea deficitului său excesiv, cu excepția cazului în care constată existența unei recesiuni economice grave în zona euro sau în întreaga Uniune, în înțelesul articolului 3 alineatul (5) și al articolului 5 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1467/97 al Consiliului ⁽⁴²⁾.

(8) Comisia poate prezenta Consiliului o propunere de suspendare integrală sau parțială a angajamentelor sau a plăților pentru unul sau mai multe programe ale unui stat membru în următoarele cazuri:

(a)atunci când Consiliul adoptă două recomandări succesive în cadrul aceleiași proceduri de dezechilibru excesiv în conformitate cu articolul 8 alineatul (3) din Regulamentul (UE) nr. 1176/2011, pe motiv că un stat membru a transmis un plan de acțiuni corective nesatisfăcător; (b)atunci când Consiliul adoptă două decizii succesive în cadrul aceleiași proceduri de dezechilibru excesiv în conformitate cu articolul 10 alineatul (4) din Regulamentul (UE) nr. 1176/2011, prin care constată un caz de nerespectare de către un stat membru pe motiv că acesta nu a întreprins acțiunile corective recomandate; (c)atunci când Comisia concluzionează că un stat membru nu a luat măsurile menționate în Regulamentul (CE) nr. 332/2002 al Consiliului ⁽⁴³⁾ și decide, în consecință, să nu autorizeze plata asistenței financiare acordate statului membru respectiv; (d)atunci când Consiliul decide că un stat membru nu respectă programul de ajustare macroeconomică menționat la articolul 7 din Regulamentul (UE) nr. 472/2013 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽⁴⁴⁾ sau măsurile solicitate printr-o decizie a Consiliului adoptată în conformitate			

<p>cu articolul 136 alineatul (1) din TFUE.</p> <p>(9) Se acordă prioritate suspendării angajamentelor. Plățile se suspendă numai în cazul în care se urmărește adoptarea unor măsuri imediate și în caz de neconformitate semnificativă. Suspendarea plăților se aplică cererilor de plată depuse pentru programele în cauză după data deciziei de suspendare.</p> <p>(10) O propunere de decizie a Comisiei privind suspendarea angajamentelor se consideră adoptată de Consiliu cu excepția cazului în care Consiliul decide, printr-un act de punere în aplicare, să respingă propunerea în cauză cu majoritate calificată în termen de o lună de la prezentarea ei de către Comisie.</p> <p>Suspendarea angajamentelor se aplică angajamentelor din fonduri pentru statul membru în cauză, începând cu data de 1 ianuarie a anului următor adoptării deciziei de suspendare.</p> <p>Pe baza unei propuneri a Comisiei menționate la alineatele (7) și (8), Consiliul adoptă, printr-un act de punere în aplicare, o decizie de suspendare a plăților.</p> <p>(11) Sfera de aplicare și nivelul suspendării care se aplică angajamentelor sau plății trebuie să fie proporționale, să respecte egalitatea de tratament între</p>			
--	--	--	--

statele membre și să țină cont de circumstanțele economice și sociale în care se află statul membru în cauză, în special de nivelul șomajului și de nivelul sărăciei și al excluziunii sociale din statul membru în cauză comparativ cu media la nivelul Uniunii, precum și de impactul suspendării asupra economiei statului membru în cauză. Impactul suspendării asupra programelor de importanță critică pentru corectarea condițiilor economice sau sociale nefavorabile este un factor specific care se ia în seamă.

(12) Suspendarea care se aplică angajamentelor face obiectul unui plafon maxim de 25 % din angajamentele pentru fonduri aferente următorului an calendaristic sau de 0,25 % din PIB-ul nominal, reținându-se valoarea cea mai mică, în oricare dintre următoarele cazuri:

(a) la primul caz de nerespectare a unei proceduri de deficit excesiv, astfel cum se menționează la alineatul (7);

(b) la primul caz de nerespectare a unui plan de acțiuni corective din cadrul unei proceduri de dezechilibru excesiv, astfel cum se menționează la alineatul (8) litera (a);

(c) în caz de nerespectare a acțiunii corective recomandate în cadrul unei proceduri de dezechilibru excesiv,

<p>astfel cum se menționează la alineatul (8) litera (b);</p> <p>(d) la primul caz de nerespectare, astfel cum se menționează la alineatul (8) literele (c) și (d).</p> <p>În caz de nerespectare repetată, suspendarea angajamentelor poate să depășească procentele maxime stabilite la primul paragraf.</p> <p>(13) Consiliul ridică suspendarea angajamentelor la propunerea Comisiei, în următoarele cazuri:</p> <p>(a) atunci când procedura de deficit excesiv este suspendată în conformitate cu articolul 9 din Regulamentul (CE) nr. 1467/97 sau atunci când Consiliul a decis, în conformitate cu articolul 126 alineatul (12) din TFUE, să abroge decizia privind existența unui deficit excesiv;</p> <p>(b) atunci când Consiliul a aprobat planul de acțiuni corective prezentat de statul membru în cauză în conformitate cu articolul 8 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 sau atunci când procedura de dezechilibru excesiv este suspendată în conformitate cu articolul 10 alineatul (5) din regulamentul respectiv sau atunci când Consiliul a închis proce-</p>			
--	--	--	--

<p>dura de dezechilibru excesiv în conformitate cu articolul 11 din regulamentul respectiv;</p> <p>(c)atunci când Comisia a concluzionat că statul membru în cauză a luat măsuri adecvate, astfel cum se menționează în Regulamentul (CE) nr. 332/2002;</p> <p>(d)atunci când Comisia a concluzionat că statul membru în cauză a luat măsuri adecvate pentru implementarea programului de ajustare macroeconomică menționat la articolul 7 din Regulamentul (UE) nr. 472/2013 sau a măsurilor solicitate printr-o decizie a Consiliului adoptată în conformitate cu articolul 136 alineatul (1) din TFUE.</p> <p>După ce Consiliul a ridicat suspendarea angajamentelor, Comisia reînscris în buget angajamentele suspendate în conformitate cu articolul 6 din Regulamentul (UE, Euratom) 2020/2093.</p> <p>Angajamentele suspendate nu pot fi reînscrise în buget ulterior anului 2027.</p> <p>Termenul pentru dezangajarea cuantumului reînscris în buget în conformitate cu articolul 105 începe să curgă din anul în care angajamentul suspendat a fost reînscris în buget.</p> <p>Consiliul adoptă, pe baza unei propuneri a Comisiei, o decizie privind ridicarea</p>			
--	--	--	--

<p>suspendării plăților atunci când sunt îndeplinite condițiile aplicabile prevăzute la primul paragraf. O propunere din partea Comisiei în vederea unei decizii de ridicare a suspendării angajamentelor se consideră ca fiind adoptată de către Consiliu, cu excepția cazului în care Consiliul decide, prin intermediul unui act de punere în aplicare, să respingă cu o majoritate calificată propunerea respectivă în termen de o lună de la prezentarea propunerii de către Comisie.</p> <p>(14) Comisia informează Parlamentul European cu privire la punerea în aplicare a prezentului articol. În special, atunci când una dintre condițiile prevăzute la alineatul (6), (7) sau (8) este îndeplinită în privința unui stat membru, Comisia informează imediat Parlamentul European și furnizează detalii referitoare la fondurile și programele care ar putea face obiectul unei suspendări.</p> <p>Parlamentul European poate invita Comisia la un dialog structurat privind aplicarea prezentului articol, ținând seama de informațiile transmise în conformitate cu primul paragraf.</p> <p>Comisia transmite Parlamentului European și Consiliului propunerea de suspendare sau propunerea de ridicare a respectivei suspendări fără întârziere după adoptarea acesteia. Parlamentul</p>			
--	--	--	--

<p>European poate invita Comisia să explice motivele care stau la baza propunerii sale.</p> <p>(15) Până la 31 decembrie 2025, Comisia evaluează aplicarea prezentului articol. În acest sens, Comisia elaborează un raport pe care îl transmite Parlamentului European și Consiliului, însoțit, dacă este necesar, de o propunere legislativă.</p> <p>(16) Dacă intervin modificări majore ale situației sociale și economice din Uniune, Comisia poate prezenta o propunere de reexaminare a aplicării prezentului articol sau Parlamentul European ori Consiliul, acționând în conformitate cu articolul 225 sau, respectiv, cu articolul 241 din TFUE, poate cere Comisiei să prezinte o astfel de propunere.</p> <p>(17) Prezentul articol nu se aplică programelor FSE+, FAMI, FSI, IMFV sau Interreg.</p>			
<p><i>Articolul 20</i></p> <p>Măsuri temporare pentru utilizarea fondurilor ca răspuns la circumstanțe excepționale sau neobișnuite</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) În cazul în care, după 1 iulie 2021, Consiliul constată producerea unui eveniment neobișnuit aflat în afara controlului unuia sau mai multor state membre, care are un impact major asupra poziției financiare a administrației publice,</p>			

<p>sau existența unei recesiuni economice grave în zona euro sau în întreaga Uniune, astfel cum se menționează la articolul 5 alineatul (1) al zecelea paragraf, la articolul 6 alineatul (3) al patrulea paragraf, la articolul 9 alineatul (1) al zecelea paragraf și la articolul 10 alineatul (3) al patrulea paragraf din Regulamentul (CE) nr. 1466/97 al Consiliului ⁽⁴⁵⁾, sau constată producerea unor evenimente economice negative neprevăzute cu consecințe nefavorabile majore pentru finanțele publice, astfel cum se menționează la articolul 3 alineatul (5) și la articolul 5 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1467/97, Comisia poate adopta, prin intermediul unei decizii de punere în aplicare și pentru o perioadă de maximum 18 luni, una sau mai multe dintre măsurile următoare, cu condiția ca acestea să fie strict necesare pentru a reacționa în astfel de circumstanțe excepționale sau neobișnuite:</p> <p>(a) la cererea unuia sau a mai multor state membre interesate, să majoreze plățile intermediare cu 10 puncte procentuale peste rata de cofinanțare aplicabilă, fără a depăși 100 %, prin derogare de la articolul 112 alineatele (3) și (4) din prezentul regulament, precum și de la articolul 40 din Regulamentul FEAMPA, de la articolul 15 din Regulamentul FAMI, de la articolul 12 din Regulamentul FSI</p>			
---	--	--	--

<p>și de la articolul 12 din Regulamentul IMFV;</p> <p>(b) să permită autorităților dintr-un stat membru să selecteze, în vederea acordării de sprijin, operațiuni care au fost finalizate fizic sau implementate integral înainte ca cererea de finanțare în cadrul programului să fie prezentată în mod corespunzător autorității de management, prin derogare de la articolul 63 alineatul (6), cu condiția ca operațiunea să fie întreprinsă ca răspuns la circumstanțele excepționale;</p> <p>(c) să prevadă posibilitatea ca cheltuielile aferente operațiunilor întreprinse ca răspuns la astfel de circumstanțe să fie eligibile de la data la care Consiliul a recunoscut existența circumstanțelor respective, prin derogare de la articolul 63 alineatul (7);</p> <p>(d) să prelungească termenele de depunere a documentelor și de transmitere a datelor către Comisie cu până la trei luni, prin derogare de la articolul 41 alineatul (6), articolul 42 alineatul (1), articolul 44 alineatul (2) și articolul 49 alineatul (3) primul paragraf.</p> <p>(2) Comisia informează Parlamentul European și Consiliul cu privire la punerea în aplicare a prezentului articol. Atunci când este îndeplinită una dintre</p>			
---	--	--	--

<p>condițiile prevăzute la alineatul (1), Comisia informează imediat Parlamentul European și Consiliul cu privire la evaluarea situației și la măsurile subsecvente pe care le are în vedere.</p> <p>(3) Parlamentul European sau Consiliul pot invita Comisia la un dialog structurat privind aplicarea prezentului articol. Atunci când evaluează situația și are în vedere măsuri subsecvente, Comisia acordă atenția cuvenită pozițiilor adoptate și opiniilor exprimate în cadrul dialogului structurat.</p> <p>(4) În cazul în care, după perioada de maximum 18 luni menționată la alineatul (1), circumstanțele specifice care au condus la adoptarea acestor măsuri temporare persistă, Comisia reevaluează situația și prezintă, după caz, o propunere legislativă de modificare a prezentului regulament, care să prevadă flexibilitatea necesară abordării acestor circumstanțe.</p> <p>(5) Comisia informează Parlamentul European și Consiliul cu privire la decizia de punere în aplicare adoptată în temeiul alineatului (1) fără întârziere, în termen de două zile lucrătoare de la adoptarea acesteia.</p>			
<p style="text-align: center;">TITLUL III PROGRAMARE CAPITOLUL I</p>	-	<p style="text-align: center;">Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și</p>

<p><i>Dispoziții generale privind fondurile</i> <i>Articolul 21</i></p> <p>Pregătirea și prezentarea programelor</p>			obligatoriu în toate elementele sale.
<p>(1) Statele membre pregătesc, în cooperare cu partenerii menționați la articolul 8 alineatul (1), programe de execuție a fondurilor pentru perioada cuprinsă între 1 ianuarie 2021 și 31 decembrie 2027.</p> <p>(2) Statele membre prezintă Comisiei programe în termen de trei luni de la prezentarea acordului de parteneriat. Pentru FAMI, FSI și IMFV, statele membre prezintă Comisiei programe în termen de trei luni de la data intrării în vigoare a prezentului regulament sau de la data intrării în vigoare a regulamentului specific fondului respectiv, oricare dintre aceste date survine ultima.</p> <p>(3) Statele membre pregătesc programele în conformitate cu modelul de program prevăzut în anexa V.</p> <p>Pentru FAMI, FSI și IMFV, statele membre pregătesc programele în conformitate cu modelul de program prevăzut în anexa VI.</p> <p>(4) În cazul în care se elaborează un raport de mediu în conformitate cu Directiva 2001/42/CE a Parlamentului Euro-</p>			

<p>pean și a Consiliului (⁴⁶), acesta se publică pe site-ul internet aferent programului, menționat la articolul 49 alineatul (1) din prezentul regulament.</p>			
<p style="text-align: center;"><i>Articolul 22</i></p> <p style="text-align: center;">Conținutul programelor</p>	-	<p style="text-align: center;">Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Fiecare program stabilește o strategie pentru contribuția programului la obiectivele de politică sau la obiectivul specific al FTJ și pentru comunicarea rezultatelor acestuia.</p> <p>(2) Un program este format din una sau mai multe priorități. Fiecare prioritate corespunde unui obiectiv de politică unic, obiectivului specific al FTJ sau asistenței tehnice implementate în temeiul articolului 36 alineatul (4) sau al articolului 37. O prioritate poate utiliza sprijin din unul sau mai multe fonduri, cu excepția cazului în care primește sprijin din FTJ sau se referă la asistența tehnică implementată în temeiul articolului 36 alineatul (4) sau al articolului 37. O prioritate care corespunde unui obiectiv de politică este formată din unul sau mai multe obiective specifice. Aceluiași obiectiv de politică sau obiectivului specific al FTJ pot să-i corespundă mai multe priorități.</p>			

Pentru programele sprijinite din FAMI, FSI și de IMFV, un program beneficiază de sprijin dintr-un fond și este format din obiective specifice și din obiective specifice de asistență tehnică.

(3) Fiecare program stabilește:

(a) un rezumat al principalelor provocări, ținând cont de:

(i) disparitățile și inegalitățile economice, sociale și teritoriale, cu excepția programelor sprijinite de FEAMPA;

(ii) disfuncționalitățile pieței;

(iii) nevoile de investiții și complementaritatea și sinergiile cu alte forme de sprijin;

(iv) provocările identificate în recomandările relevante specifice fiecărei țări, strategiile naționale sau regionale relevante ale statului membru respectiv, inclusiv planul său național integrat privind energia și clima și în raport cu principiile Pilonului european al drepturilor sociale, precum și, pentru FAMI, FSI și IMFV, alte recomandări relevante ale Uniunii adresate statului membru;

(v) provocările la nivelul capacității administrative și al guvernantei și măsurile de simplificare;

<p>(vi) acolo unde este cazul, o abordare integrată a provocărilor demografice;</p> <p>(vii) învățămintele desprinse din experiența anterioară;</p> <p>(viii) strategiile macroregionale și strategiile privind bazinele maritime, atunci când statele membre și regiunile iau parte la astfel de strategii;</p> <p>(ix) pentru programele sprijinite din FAMI, FSI și de IMFV, progresele în implementarea acquis-ului relevant al Uniunii și a planurilor de acțiune relevante și o justificare a alegerii obiectivelor specifice;</p> <p>(x) pentru programele sprijinite din FTJ, provocările legate de tranziție identificate în planurile teritoriale pentru o tranziție justă;</p> <p>Punctele (i), (ii) și (viii) nu se aplică programelor sprijinite din FAMI, FSI sau de IMFV.</p> <p>(b) o justificare a obiectivelor de politică selectate, a priorităților corespunzătoare, a obiectivelor specifice și a formelor de sprijin;</p> <p>(c) pentru fiecare prioritate, cu excepția asistenței tehnice, obiectivele specifice;</p>			
--	--	--	--

(d)pentru fiecare obiectiv specific:

- (i)tipurile de acțiuni aferente și contribuția lor preconizată la obiectivele specifice respective, la strategiile macroregionale, la strategiile privind bazinele maritime și la planurile teritoriale pentru o tranziție justă, sprijinite din FTJ, după caz;
- (ii)indicatorii de realizare și indicatorii de rezultat, cu obiectivele de etapă și țintele corespunzătoare;
- (iii) grupurile-țintă principale;
- (iv)acțiunile menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea;
- (v)indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a investițiilor teritoriale integrate, a dezvoltării locale plasate sub responsabilitatea comunității sau a altor instrumente teritoriale;
- (vi)acțiunile interregionale, transfrontaliere și transnaționale ai căror beneficiari se află în cel puțin un alt stat membru sau în afara Uniunii, după caz;
- (vii)utilizarea planificată a instrumentelor financiare;
- (viii)tipurile de intervenții și o defalcare orientativă a resurselor programate, pe tip de intervenție;

<p>(ix) pentru obiectivul specific al FTJ, justificarea tuturor quantumurilor transferate din resursele FEDR și, respectiv, ale FSE+, în conformitate cu articolul 27, precum și defalcarea acestora pe categorii de regiuni, reflectând tipurile de intervenții planificate în conformitate cu planurile teritoriale pentru o tranziție justă;</p> <p>(e) pentru fiecare prioritate privind asistența tehnică implementată în temeiul articolului 36 alineatul (4):</p> <ul style="list-style-type: none">(i) tipurile de acțiuni aferente;(ii) indicatorii de realizare, cu obiectivele de etapă și țintele corespunzătoare;(iii) grupurile-țintă principale;(iv) tipurile de intervenții și o defalcare orientativă a resurselor programate, pe tip de intervenție; <p>(f) utilizarea planificată a asistenței tehnice în temeiul articolului 37, după caz, și tipurile de intervenții relevante;</p> <p>(g) un plan de finanțare care să conțină:</p> <ul style="list-style-type: none">(i) un tabel care precizează alocările financiare totale pentru fiecare fond și, după caz, pentru fiecare categorie de regiuni, pentru întreaga perioadă de programare și			
--	--	--	--

<p>pentru fiecare an, inclusiv orice cuantumuri transferate în temeiul articolului 26 sau 27;</p> <p>(ii) pentru programele sprijinite din FEDR, FSE+, Fondul de coeziune și FTJ, un tabel care precizează alocările financiare totale pentru fiecare prioritate defalcate, după caz, pe fonduri și pe categorii de regiuni, precum și contribuția națională, cu precizarea dacă aceasta este alcătuită din contribuții publice sau private, sau din ambele;</p> <p>(iii) pentru programele sprijinite din FEAMPA, un tabel care precizează, pentru fiecare obiectiv specific, cuantumul alocărilor financiare totale ale sprijinului din fond și contribuția națională;</p> <p>(iv) pentru programele sprijinite din FAMI, FSI și de IMFV, un tabel care precizează, pentru fiecare obiectiv specific, alocările financiare totale pe tip de acțiune, precum și contribuția națională, cu precizarea dacă aceasta este alcătuită din contribuții publice sau private, sau din ambele;</p> <p>(h) acțiunile întreprinse pentru a implica partenerii relevanți menționați la articolul 8 alineatul (1) în pregătirea programului și rolul acestor parteneri</p>			
--	--	--	--

<p>în implementarea, monitorizarea și evaluarea programului;</p> <p>(i) pentru fiecare condiție favorizantă legată de obiectivul specific selectat, stabilită în conformitate cu articolul 15 și cu anexele III și IV, o evaluare a îndeplinirii condiției favorizante la data prezentării programului;</p> <p>(j) abordarea avută în vedere în ceea ce privește comunicarea și vizibilitatea programului, prin definirea obiectivelor, a publicului-țintă, a canalelor de comunicare, inclusiv a acoperirii la nivelul platformelor de comunicare socială, dacă este cazul, a bugetului planificat și a indicatorilor relevanți pentru monitorizare și evaluare;</p> <p>(k) autoritățile responsabile de program și organismul sau, în cazul asistenței tehnice în temeiul articolului 36 alineatul (5), acolo unde se aplică, organismele care primesc plăți din partea Comisiei.</p> <p>Litera (a) punctele (i), (ii) și (viii) de la prezentul alineat nu se aplică programelor care se limitează la sprijinirea obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (m) din Regulamentul FSE+. Litera (d) de la prezentul alineat nu se aplică obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (m) din Regulamentul FSE+.</p>			
--	--	--	--

Pentru FEDR, Fondul de coeziune, FSE+, FTJ și FEAMPA, programul este însoțit, în scop informativ, de o listă a operațiunilor de importanță strategică planificate și de un calendar.

În cazul în care, în conformitate cu litera (k), sunt identificate mai multe organisme care urmează să primească plăți din partea Comisiei, statul membru stabilește cota cuantumurilor rambursate care revine fiecărui organism.

(4) Prin derogare de la alineatul (3) literele (b)-(e), pentru fiecare obiectiv specific al programelor sprijinite din FAMI, FSI și de IMFV se furnizează următoarele:

(a) o descriere a situației inițiale, a provocărilor și a răspunsurilor sprijinite din fond;

(b) indicarea măsurilor de implementare;

(c) o listă orientativă a acțiunilor și contribuția preconizată a acestora la obiectivele specifice;

(d) după caz, o justificare a sprijinului operațional, a acțiunilor specifice, a asistenței de urgență și a acțiunilor menționate la articolele 19 și 20 din Regulamentul FAMI;

(e) indicatorii de realizare și de rezultat, cu obiectivele de etapă și țintele corespunzătoare;

<p>(f) o defalcare orientativă a resurselor programate, pe tip de intervenție.</p> <p>(5) Tipurile de intervenții se bazează pe un nomenclator stabilit în anexa I. Pentru programele sprijinite din FEAMPA, FAMI, FSI și de IMFV, tipurile de intervenții se bazează pe un nomenclator stabilit în regulamentele specifice fiecărui fond.</p> <p>(6) Pentru programele FEDR, FSE+, ale Fondului de coeziune și ale FTJ, tabelul menționat la alineatul (3) litera (g) punctul (ii) conține cuantumurile pentru anii 2021-2027, inclusiv cuantumul de flexibilitate.</p> <p>(7) Statul membru informează Comisia cu privire la orice modificare a informațiilor menționate la alineatul (3) primul paragraf litera (k), fără a fi necesară o modificare a programului.</p> <p>(8) Pentru programele sprijinite de FTJ, statele membre prezintă Comisiei planurile teritoriale pentru o tranziție justă, ca parte a programului sau programelor ori a unei cereri de modificare.</p>			
<p><i>Articolul 23</i></p> <p>Aprobarea programelor</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>

<p>(1) Comisia evaluează programul și conformitatea sa cu prezentul regulament și cu regulamentele specifice fiecărui fond, iar în cazul FEDR, FSE+, al Fondului de coeziune, FTJ și al FEAMPA, inclusiv coerența programului cu acordul de parteneriat relevant. În evaluarea sa, Comisia ia în considerare, în special, recomandările relevante specifice fiecărei țări, provocările relevante identificate în planul național integrat privind energia și clima și principiile Pilonului european al drepturilor sociale, precum și modul în care acestea sunt abordate.</p> <p>(2) Comisia poate formula observații în termen de trei luni de la data prezentării programului de către statul membru.</p> <p>(3) Statul membru reexaminează programul, luând în considerare observațiile formulate de Comisie.</p> <p>(4) Comisia adoptă o decizie prin intermediul unui act de punere în aplicare prin care aprobă programul, în termen de cinci luni de la data primei prezentări a programului de către statul membru.</p>			
<p><i>Articolul 24</i></p> <p>Modificarea programelor</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>

(1) Statul membru poate prezenta o cerere motivată de modificare a unui program, împreună cu programul modificat, prezentând impactul preconizat al respectivei modificări asupra îndeplinirii obiectivelor.

(2) Comisia evaluează modificarea și conformitatea sa cu prezentul regulament și cu regulamentele specifice fiecărui fond, inclusiv cu cerințele de la nivel național, și poate formula observații în termen de două luni de la prezentarea programului modificat.

(3) Statul membru reexaminează programul modificat, luând în considerare observațiile formulate de Comisie.

(4) Comisia adoptă o decizie prin care aprobă modificarea unui program în termen de patru luni de la prezentarea acesteia de către statul membru.

(5) Pentru programele sprijinite din FEDR, FSE+, Fondul de coeziune și FTJ, pe parcursul perioadei de programare, statul membru poate transfera un quantum de maximum 8 % din alocarea inițială a unei priorități și nu mai mult de 4 % din bugetul programului către o altă prioritate a aceluiași fond sprijinind același program. Pentru programele sprijinite din FEDR, FSE+ și FTJ, transferul vizează numai alocările pentru aceeași categorie de regiuni.

Pentru programele sprijinite din FEAMPA, pe parcursul perioadei de programare statul membru poate transfera un quantum de maximum 8 % din alocarea inițială a unui obiectiv specific către un alt obiectiv specific, inclusiv către asistența tehnică implementată în temeiul articolului 36 alineatul (4).

Pentru programele sprijinite din FAMI, FSI și de IMFV, pe parcursul perioadei de programare statul membru poate transfera alocările între tipuri de acțiuni în cadrul aceleiași priorități și, în plus, un quantum de maximum 15 % din alocarea inițială a unei priorități către o altă prioritate a aceluiași fond.

Aceste transferuri nu afectează anii precedenți. Transferurile și modificările aferente sunt considerate a fi nesubstanțiale și nu necesită din partea Comisiei o decizie de aprobare a modificării programului. Cu toate acestea, transferurile respectă toate cerințele legale și se aprobă în prealabil de către comitetul de monitorizare în temeiul articolului 40 alineatul (2) litera (d). Statul membru prezintă Comisiei tabelul modificat menționat la articolul 22 alineatul (3) litera (g) punctul (ii), (iii) sau (iv), după caz, împreună cu toate modificările aferente programului.

<p>(6) Aprobarea din partea Comisiei nu este necesară în cazul corecturilor de natură pur materială sau de redactare, care nu afectează implementarea programului. Statele membre informează Comisia cu privire la astfel de corecturi.</p> <p>(7) Pentru programele sprijinite din FEAMPA, modificările programelor referitoare la introducerea de indicatori nu necesită aprobarea Comisiei.</p>			
<p><i>Articolul 25</i></p> <p>Sprijin comun din FEDR, din FSE+, din Fondul de coeziune și din FTJ</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) FEDR, FSE+, Fondul de coeziune și FTJ pot oferi sprijin comun programelor din cadrul obiectivului Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică.</p> <p>(2) FEDR și FSE+ pot finanța, în mod complementar și sub rezerva unei limite de 15 % din finanțarea provenită de la fondurile respective pentru fiecare prioritate a unui program, o parte sau totalitatea unei operațiuni în cazul căreia cheltuielile sunt eligibile pentru sprijin din celălalt fond pe baza normelor de eligibilitate aplicate fondului respectiv, cu condiția ca acele costuri să fie necesare pentru implementare. Această opțiune nu se aplică resurselor FEDR și</p>			

FSE+ care sunt transferate către FTJ în conformitate cu articolul 27.			
<p style="text-align: center;"><i>Articolul 26</i></p> <p style="text-align: center;">Transferul de resurse</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
<p>(1) Statele membre pot solicita, în acordul de parteneriat sau într-o cerere de modificare a unui program, cu acordul comitetului de monitorizare a programului în temeiul articolului 40 alineatul (2) litera (d), transferul a până la 5 % din alocarea națională inițială a fiecărui fond către orice alt instrument care face obiectul gestiunii directe sau indirecte, în cazul în care o astfel de posibilitate este prevăzută în actul de bază al unui astfel de instrument.</p> <p>Suma transferurilor menționate la primul paragraf de la prezentul alineat și contribuțiile în conformitate cu articolul 14 alineatul (1) primul paragraf nu depășesc 5 % din alocarea națională inițială a fiecărui fond.</p> <p>Statele membre pot solicita, de asemenea, în acordul de parteneriat sau în cererea de modificare a unui program, transferul a până la 5 % din alocarea națională inițială a fiecărui fond către un alt fond sau alte fonduri, cu excepția transferurilor prevăzute la al patrulea paragraf.</p>			

Statele membre pot solicita, de asemenea, în acordul de parteneriat sau în cererea de modificare a unui program, un transfer suplimentar de maximum 20 % din alocarea națională inițială pentru fiecare fond între FEDR, FSE+ sau Fondul de coeziune, în limita resurselor globale ale statului membru din cadrul obiectivului Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică. Statele membre a căror rată medie totală a șomajului pentru perioada 2017-2019 este sub 3 % pot solicita un astfel de transfer suplimentar de maximum 25 % din alocarea națională inițială.

(2) Resursele transferate sunt executate în conformitate cu normele fondului sau ale instrumentului către care sunt transferate resursele și, în cazul transferurilor către instrumente care fac obiectul gestiunii directe sau indirecte, în beneficiul statului membru în cauză.

(3) Cererile de modificare a unui program stabilesc cuantumul total transferat pentru fiecare an, defalcat pe fonduri și pe categorii de regiuni, după caz, sunt justificate în mod corespunzător, având în vedere complementaritățile și impactul care rezultă, și sunt însoțite de programul sau programele modificat(e) în conformitate cu articolul 24.

(4) După consultarea cu statul membru vizat, Comisia se opune unei cereri de

transfer incluse în modificarea aferentă a programului, atunci când un astfel de transfer ar compromite îndeplinirea obiectivelor programului de la care ar urma să fie transferate resursele.

De asemenea, Comisia se opune cererii în cazul în care consideră că statul membru nu a furnizat o justificare adecvată pentru transfer în ceea ce privește rezultatele care trebuie obținute sau contribuția care trebuie adusă la îndeplinirea obiectivelor fondului sau instrumentului aflat în gestiune directă sau indirectă căruia îi este destinat transferul.

(5) În cazul în care cererea de transfer vizează modificarea unui program, pot fi transferate numai resurse aferente anilor calendaristici viitori.

(6) Resursele FTJ, inclusiv toate resursele transferate din FEDR și FSE+ în conformitate cu articolul 27, nu sunt transferabile către alte fonduri sau instrumente în temeiul alineatelor (1)-(5) de la prezentul articol.

FTJ nu beneficiază de transferuri în temeiul alineatelor (1)-(5).

(7) În cazul în care Comisia nu și-a asumat un angajament juridic în cadrul gestiunii directe sau indirecte pentru resursele transferate în conformitate cu alineatul (1), resursele neangajate corespunzătoare pot fi transferate înapoi către

<p>fondul din care au fost transferate inițial și alocate unuia sau mai multor programe.</p> <p>În acest scop, statul membru prezintă o cerere de modificare a programului în conformitate cu articolul 24 alineatul (1), cu cel puțin patru luni înainte de termenul pentru angajamente prevăzut la articolul 114 alineatul (2) primul paragraf din Regulamentul financiar.</p> <p>(8) Resursele transferate înapoi către fondul din care au fost transferate inițial și alocate unuia sau mai multor programe se execută în conformitate cu normele stabilite în prezentul regulament și în regulamentele specifice fiecărui fond începând cu data depunerii cererii de modificare a programului.</p> <p>(9) Pentru resursele transferate înapoi către fondul din care au fost transferate inițial și alocate unui program în conformitate cu alineatul (7) de la prezentul articol, termenul de dezangajare prevăzut la articolul 105 alineatul (1) începe în anul în care sunt realizate angajamentele bugetare corespunzătoare.</p>			
<p><i>Articolul 27</i></p> <p>Transferul de resurse din FEDR și FSE+ către FTJ</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>

(1) Statele membre pot solicita, în mod voluntar, completarea cuantumului resurselor disponibile pentru FTJ în cadrul obiectivului Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică, în conformitate cu articolul 3 din Regulamentul FTJ, cu resurse din FEDR, FSE+ sau o combinație a acestora, aferente categoriei de regiuni în care se încadrează teritoriul în cauză. Totalul resurselor FEDR și FSE+ transferate către FTJ nu depășește de trei ori cuantumul alocat din FTJ, menționat la articolul 110 alineatul (1) litera (g). Resursele transferate fie din FEDR, fie din FSE+ nu depășesc 15 % din cuantumul alocat din FEDR și, respectiv, FSE+ statului membru în cauză. În cadrul cererilor respective, statele membre stabilesc cuantumul total transferat pentru fiecare an, defalcat pe categorii de regiuni.

(2) Transferurile respective din resursele FEDR și FSE+ către prioritatea sau prioritățile sprijinite de FTJ reflectă tipurile de intervenții în conformitate cu informațiile cuprinse în program în temeiul articolului 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ix). Aceste transferuri se consideră definitive.

(3) Resursele FTJ, inclusiv resursele transferate din FEDR și FSE+, se execută în conformitate cu normele stabilite

<p>în prezentul regulament și Regulamentul FTJ. Normele stabilite în Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune și în Regulamentul FSE+ nu se aplică resurselor FEDR și FSE+ transferate în conformitate cu alineatul (1).</p>			
<p style="text-align: center;">CAPITOLUL II Dezvoltarea teritorială <i>Articolul 28</i> Dezvoltarea teritorială integrată</p>	-	<p style="text-align: center;">Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>Atunci când un stat membru sprijină dezvoltarea teritorială integrată, acest lucru se realizează prin strategii de dezvoltare teritorială sau locală în oricare dintre următoarele forme:</p> <p>(a) investiții teritoriale integrate;</p> <p>(b) dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității; sau</p> <p>(c) un alt instrument teritorial de sprijinire a inițiativelor concepute de statul membru.</p> <p>Atunci când implementează strategii de dezvoltare teritorială sau locală în cadrul mai multor fonduri, statul membru asigură coerența și coordonarea între fondurile în cauză.</p>			
<p style="text-align: center;"><i>Articolul 29</i> Strategii teritoriale</p>	-	<p style="text-align: center;">Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>

(1) Strategiile teritoriale implementate în temeiul articolului 28 litera (a) sau (c) conțin următoarele elemente:

- (a) zona geografică vizată de strategie;
- (b) o analiză a nevoilor de dezvoltare și a potențialului zonei, inclusiv a interconexiunilor economice, sociale și de mediu;
- (c) o descriere a unei abordări integrate care răspunde nevoilor de dezvoltare identificate și potențialului zonei;
- (d) o descriere a implicării partenerilor, în conformitate cu articolul 8, în pregătirea și implementarea strategiei.

Acestea pot să conțină, de asemenea, o listă a operațiunilor care urmează să fie sprijinite.

(2) Strategiile teritoriale se află sub responsabilitatea autorităților sau organismelor teritoriale competente. Documentele strategice existente referitoare la zonele vizate pot fi utilizate pentru strategiile teritoriale.

(3) Atunci când lista operațiunilor care urmează să fie sprijinite nu a fost inclusă în strategia teritorială, autoritățile sau organismele teritoriale competente selectează operațiunile sau sunt implicate în selectarea operațiunilor.

(4) Atunci când pregătesc strategii teritoriale, autoritățile sau organismele

<p>menționate la alineatul (2) cooperează cu autoritățile de management competente pentru a stabili sfera de aplicare a operațiunilor care urmează să fie sprijinite în cadrul programului relevant.</p> <p>Operațiunile selectate respectă strategia teritorială.</p> <p>(5) Atunci când o autoritate teritorială sau un organism teritorial îndeplinește sarcini care intră în responsabilitatea autorității de management, altele decât selectarea operațiunilor, autoritatea respectivă este identificată de către autoritatea de management ca organism intermediar.</p> <p>(6) Se poate acorda sprijin pentru pregătirea și elaborarea strategiilor teritoriale.</p>			
<p><i>Articolul 30</i></p> <p>Investiții teritoriale integrate</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>Atunci când o strategie teritorială menționată la articolul 29 implică investiții care beneficiază de sprijin din unul sau mai multe fonduri, din partea mai multor programe sau din partea mai multor priorități din cadrul aceluiași program, acțiunile pot fi realizate ca investiții teritoriale integrate.</p>			
<p><i>Articolul 31</i></p>	<p>Articolul 4²</p>	<p>Compatibil</p>	-

Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității	Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității		
(1) În cazul în care un stat membru consideră că acest lucru este adecvat în temeiul articolului 28, FEDR, FSE+, FTJ și FEAMPA sprijină dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității.	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
(2) Statul membru se asigură că dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității:	(1) Organul central de specialitate se asigură că dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității:	Compatibil	Textul „Statul membru” se substituie cu textul „organul central de specialitate”.
(a) se axează pe zone subregionale;	a) se axează pe zone rurale învecinate;	Compatibil	Textul „zone subregionale” se substituie cu textul „zone rurale învecinate;”.
(b) este plasată sub responsabilitatea unor grupuri de acțiune locală formate din reprezentanți ai intereselor socioeconomice locale ale sectoarelor public și privat, în care niciun grup individual de interese nu controlează procesul decizional;	b) este plasată sub responsabilitatea unor GAL-uri formate din reprezentanți ai intereselor socioeconomice locale ale sectoarelor public, antreprenorial și civic, în care niciun grup individual de interese nu controlează procesul decizional;	Compatibil	Textul „ale sectoarelor public și privat” se substituie cu textul „ale sectoarelor public, antreprenorial și civic;”.
(c) este realizată prin strategii în conformitate cu articolul 32;	c) este realizată prin strategii de dezvoltare locală, elaborate în conformitate cu articolul 4 ¹ ;	Compatibil	Textul „prin strategii în conformitate cu articolul 32” se substituie cu textul „prin strategii de dezvoltare locală, elaborate în conformitate cu articolul 4 ¹ .”.

<p>(d) sprijină colaborarea în rețea, accesibilitatea, caracteristicile inovatoare în context local și, după caz, cooperarea cu alți actori de nivel teritorial.</p>	<p>d) sprijină colaborarea în rețea, accesibilitatea, caracteristicile inovatoare în context local și, după caz, cooperarea cu alți actori de nivel teritorial, național sau internațional.</p>	<p>Compatibil</p>	<p>Textul „actori de nivel teritorial” se substituie cu textul „actori de nivel teritorial, național sau internațional.”</p>
<p>(3) Atunci când sprijinul acordat strategiilor menționate la alineatul (2) litera (c) este disponibil din mai multe fonduri, autoritățile de management competente organizează o cerere comună pentru selectarea acestor strategii și înființează un comitet mixt pentru toate fondurile în cauză, pentru a monitoriza implementarea strategiilor respective. Autoritățile de management competente pot alege unul dintre fondurile în cauză pentru a sprijini toate costurile de pregătire, gestiune și animare menționate la articolul 34 alineatul (1) literele (a) și (c), în legătură cu aceste strategii.</p>	<p>-</p>	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(4) Atunci când implementarea unei astfel de strategii implică sprijin din mai multe fonduri, autoritățile de management competente pot alege unul dintre fondurile în cauză ca fond principal.</p>	<p>(2) Atunci când sprijinul financiar acordat strategiilor de dezvoltare locală pentru implementarea operațiunilor este disponibil din mai multe fonduri, organul central de specialitate se asigură că operațiunile sunt finanțate dintr-un singur fond și nu sunt supuse dublei finanțări.</p>	<p>Parțial compatibil</p>	<p>Textul „Atunci când implementarea unei astfel de strategii implică sprijin din mai multe fonduri, autoritățile de management competente pot alege unul dintre fondurile în cauză ca fond principal” se substituie cu textul „Atunci când sprijinul financiar acordat strategiilor de dezvoltare locală pentru implementarea</p>

			operațiunilor este disponibil din mai multe fonduri, organul central de specialitate se asigură că operațiunile sunt finanțate dintr-un singur fond și nu sunt supuse dublei finanțări.”
(5) În cazul respectivei strategii se aplică normele fondului principal, respectându-se totodată domeniul de aplicare și normele de eligibilitate ale fiecărui fond implicat în susținerea strategiei. Autoritățile celorlalte fonduri se bazează pe deciziile și pe controalele de gestiune efectuate de autoritatea competentă a fondului principal.	Articolul 31. Sursele de finanțare (3) Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural constituie sursă principală de finanțare a GAL-urilor și implementarea strategiilor de dezvoltare locală.	Parțial compatibil	Textul „În cazul respectivei strategii se aplică normele fondului principal, respectându-se totodată domeniul de aplicare și normele de eligibilitate ale fiecărui fond implicat în susținerea strategiei. Autoritățile celorlalte fonduri se bazează pe deciziile și pe controalele de gestiune efectuate de autoritatea competentă a fondului principal.” se substituie cu textul „Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural constituie sursă principală de finanțare a GAL-urilor și implementarea strategiilor de dezvoltare locală.”
(6) Autoritatea fondului principal furnizează autorităților celorlalte fonduri informațiile necesare pentru a monitoriza și efectua plăți în conformitate cu normele stabilite în regulamentele specifice fondului.	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
<i>Articolul 32</i>	Articolul 4¹	Compatibil	Cuvântul „Strategiile” se substituie

Strategiile de dezvoltare locală plasate sub responsabilitatea comunității	Strategia de dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității		cu cuvântul „Strategia” cuvântul „plasate” se substituie cu cuvântul „plasată”.
(1) Autoritățile de management competente se asigură că fiecare strategie menționată la articolul 31 alineatul (2) litera (c) prevede următoarele elemente:	(1) Strategia de dezvoltare locală conține următoarele elemente:	Parțial compatibil	Textul „Autoritățile de management competente se asigură că fiecare strategie menționată la articolul 31 alineatul (2) litera (c) prevede următoarele elemente:” se substituie cu textul „Strategia de dezvoltare locală conține următoarele elemente:.”
(a) zona geografică și populația care fac obiectul strategiei;	a) descrierea zonei geografice și a populației care fac obiectul strategiei de dezvoltare locală;	Compatibil	Textul „obiectul strategiei” se substituie cu textul „obiectul strategiei de dezvoltare locală”.
(b) procesul de implicare a comunității în dezvoltarea strategiei respective;	b) procesul de implicare a comunității în dezvoltarea strategiei de dezvoltare locală;	Compatibil	Textul „dezvoltarea strategiei respective” se substituie cu textul „dezvoltarea strategiei de dezvoltare locală”.
© o analiză a nevoilor de dezvoltare și a potențialului zonei;	c) o analiză a nevoilor de dezvoltare și a potențialului zonei;	Compatibil	-
(d) obiectivele strategiei, inclusiv ținte măsurabile pentru rezultate, precum și acțiunile conexe planificate;	d) obiectivele, inclusiv ținte măsurabile pentru rezultate, precum și acțiunile conexe planificate;	Compatibil	Cuvântul „strategiei,, exclus.

<p>(e) modalitățile de gestiune, monitorizare și evaluare, prin care se demonstrează capacitatea grupului de acțiune locală de a implementa strategia;</p>	<p>e) modalitățile de gestiune, monitorizare și evaluare, prin care se demonstrează capacitatea GAL-ului de a implementa strategia de dezvoltare locală;</p>	<p>Compatibil</p>	<p>Textul „capacitatea grupului de acțiune locală de a implementa strategia” se substituie cu textul „capacitatea GAL-ului de a implementa strategia de dezvoltare locală;”.</p>
<p>(f) un plan financiar, inclusiv alocarea planificată din fiecare fond, precum și, dacă este cazul, alocarea planificată din FEADR și din partea fiecărui program în cauză.</p>	<p>f) un plan financiar, cu alocarea planificată din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, ca sursă financiară principală, inclusiv alocarea planificată din alte fonduri, care vizează întreaga perioadă de implementare și include informații referitoare la realizarea indicatorilor planificați pentru fiecare an.</p>	<p>Compatibil</p>	<p>Textul „inclusiv alocarea planificată din fiecare fond, precum și, dacă este cazul, alocarea planificată din FEADR și din partea fiecărui program în cauză.” se substituie cu textul „cu alocarea planificată din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, ca sursă financiară principală, inclusiv alocarea planificată din alte fonduri, care vizează întreaga perioadă de implementare și include informații referitoare la realizarea indicatorilor planificați pentru fiecare an;”.</p>
<p>Fiecare strategie poate să conțină, de asemenea, tipuri de măsuri și de operațiuni care urmează să fie finanțate din fiecare fond implicat.</p>	<p>(2) Fiecare strategie de dezvoltare locală conține, de asemenea, tipuri de măsuri și de operațiuni care urmează să fie finanțate din fiecare fond implicat.</p>	<p>Compatibil</p>	<p>Textul „Fiecare strategie poate să conțină, de asemenea, tipuri de măsuri și de operațiuni care urmează să fie finanțate din fiecare fond implicat.” se substituie cu textul</p>

			„Fiecare strategie de dezvoltare locală conține, de asemenea, tipuri de măsuri și de operațiuni care urmează să fie finanțate din fiecare fond implicat.”.
	(3) Strategia de dezvoltare locală se implementează în zona geografică prevăzută la alin. (1) lit. a), care trebuie să respecte principiului prevăzut la art. 7 lit. a).	Specific național	-
(2) Autoritățile de management competente definesc criteriile de selecție a strategiilor respective, înființează un comitet care să efectueze selecția și aprobă strategiile selectate de comitetul respectiv.	(4) Strategia de dezvoltare locală poate fi susținută financiar din Programul LEADER, dacă îndeplinește criteriile de selecție stabilite de organul central de specialitate.	Compatibil	Textul „Autoritățile de management competente definesc criteriile de selecție a strategiilor respective, înființează un comitet care să efectueze selecția și aprobă strategiile selectate de comitetul respectiv.” se substituie cu textul „Strategia de dezvoltare locală poate fi susținută financiar din Programul LEADER, dacă îndeplinește criteriile de selecție stabilite de organul central de specialitate.”.
	(5) Organul central de specialitate elaborează și aprobă ghidul privind implementarea strategiei de dezvoltare locală.	Specific național	-
(3) Autoritățile de management competente finalizează prima rundă de selecție a strategiilor și se asigură că grupurile de acțiune locală selectate își pot îndeplini sarcinile stabilite la articolul 33 alineatul (3) în termen de 12	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.

luni de la data deciziei prin care se aprobă programul sau, în cazul strategiilor sprijinite de mai multe fonduri, în termen de 12 luni de la data deciziei prin care se aprobă ultimul program în cauză.			
(4) Decizia de aprobare a unei strategii stabilește alocarea aferentă fiecărui fond și program în cauză și prevede responsabilitățile în ceea ce privește sarcinile de gestiune și control din cadrul programului sau al programelor.	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
<i>Articolul 33</i> Grupuri de acțiune locală	Articolul 4. Scopul și sarcinile GAL-ului	Compatibil	
(1) Grupurile de acțiune locală elaborează și implementează strategiile menționate la articolul 31 alineatul (2) litera (c).	(2) GAL îndeplinește următoarele sarcini : (b) elaborează sau dezvoltă strategia de dezvoltare locală, conform elementelor prevăzute la art. 4 ¹ și asigură implementarea acesteia, inclusiv desfășurarea acțiunilor de animare a comunităților locale;	Parțial compatibil	Textul „Grupurile de acțiune locală elaborează și implementează strategiile menționate la articolul 31 alineatul (2) litera (c)” se substituie cu textul ”(b) elaborează sau dezvoltă strategia de dezvoltare locală conform elementelor prevăzute la art. 4 ¹ și asigură implementarea acesteia, inclusiv desfășurarea acțiunilor de animare a comunităților locale;
(2) Autoritățile de management se asigură că grupurile de acțiune locală sunt deschise unei participări largi și fie aleg un partener din cadrul grupului în calitate de partener principal pentru	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.

aspectele administrative și financiare, fie se reunesc în cadrul unei structuri comune legal constituite.			
(3) Următoarele sarcini sunt îndeplinite în mod exclusiv de către grupurile de acțiune locală:	(2) GAL îndeplinește următoarele sarcini:	Compatibil	Textul „Următoarele sarcini sunt îndeplinite în mod exclusiv de către grupurile de acțiune locală.” se substituie cu textul „GAL îndeplinește următoarele sarcini.”
(a) consolidarea capacității actorilor locali de a dezvolta și implementa operațiuni;	a) consolidează capacitățile actorilor locali de a dezvolta și implementa proiecte de dezvoltare rurală;	Compatibil	Textul „și implementa operațiuni;” se substituie cu textul „și implementa proiecte de dezvoltare rurală;”.
(b) elaborarea unei proceduri și a unor criterii de selecție nediscriminatorii și transparente, care să evite conflictele de interese și să garanteze că niciun grup individual de interese nu controlează deciziile de selecție;	c) elaborează proceduri și criterii de selecție nediscriminatorii și transparente a proiectelor, care să evite conflictele de interese și să garanteze că niciun grup individual de interese nu controlează deciziile de selecție;	Compatibil	Textul „unei proceduri și a unor criterii” se substituie cu textul ”proceduri și criterii”.
(c) pregătirea și publicarea cererilor de propuneri;	d) pregătește și publică apelurile de propuneri de proiecte de dezvoltare a zonei rurale;	Compatibil	Textul „cererilor de propuneri” se substituie cu textul „apelurilor de propuneri de proiecte de dezvoltare a zonei rurale”.
(d) selectarea operațiunilor, stabilirea cuantumului sprijinului și prezentarea propunerilor către organismul responsabil pentru verificarea finală a eligibilității înainte de aprobare;	e) selectează operațiunile, stabilește cuantumul sprijinului și prezintă propuneri către Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură pentru finanțare din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural;	Parțial compatibil	Textul „selectarea operațiunilor, stabilirea cuantumului sprijinului și prezentarea propunerilor către organismul responsabil pentru

			verificarea finală a eligibilității înainte de aprobare;” se substituie cu textul „e)selectează operațiunile, stabilește cuantumul sprijinului și prezintă propuneri către Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură pentru finanțare din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural;”.
(e) monitorizarea progreselor înregistrate în direcția atingerii obiectivelor strategiei;	f) monitorizează indicatorii obiectivelor strategiei de dezvoltare locală;	Compatibil	Textul „monitorizarea progreselor înregistrate în direcția atingerii obiectivelor strategiei;” se substituie cu textul „monitorizează indicatorii obiectivelor strategiei de dezvoltare locală;”.
(f) evaluarea implementării strategiei.	g) evaluează și raportează implementarea strategiei de dezvoltare locală și a activității GAL-ului, organului central de specialitate.	Compatibil	Textul „evaluarea implementării strategiei” se substituie cu textul „evaluează și raportează implementarea strategiei de dezvoltare locală și a activității GAL-ului, organului central de specialitate.”.
(4) Atunci când grupurile de acțiune locală îndeplinesc sarcini care nu sunt prevăzute la alineatul (3) și care intră în responsabilitatea autorității de	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și

management sau a agenției de plăți în cazul în care FEADR este selectat ca fond principal, respectivele grupuri de acțiune locală sunt identificate de autoritatea de management drept organisme intermediare în conformitate cu normele specifice fiecărui fond.			obligatoriu în toate elementele sale.
(5) Grupul de acțiune locală poate avea statut de beneficiar și poate implementa operațiuni în conformitate cu strategia, cu condiția ca grupul de acțiune locală să se asigure că principiul separării funcțiilor este respectat.	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
<i>Articolul 34</i> Sprijin din fondurile pentru dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității	Articolul 31¹. Sprijin financiar pentru dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității.	Compatibil parțial	Textul „Sprijin din fondurile pentru dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității” se substituie cu textul „Sprijin financiar pentru dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității”.
(1) Statele membre se asigură că există sprijin din fondurile pentru dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității pentru: (a) consolidarea capacităților și acțiuni pregătitoare în sprijinul elaborării și al viitoareii implementări a strategiei;	(1) Organul central de specialitate se asigură că sprijinul financiar din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural pentru dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității se acordă pentru: a) consolidarea capacităților și acțiuni pregătitoare în sprijinul elaborării și implementării strategiei de dezvoltare locală;	Compatibil	Textul „există sprijin din fondurile pentru dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității pentru” se substituie cu textul „sprijinul financiar din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural pentru dezvoltarea locală plasată

			sub responsabilitatea comunității, se acordă pentru ”.
(b) implementarea operațiunilor selectate în cadrul strategiei, incluzând activitățile de cooperare și pregătirea acestora;	b) implementarea operațiunilor selectate în cadrul strategiei de dezvoltare locală, incluzând activitățile de cooperare și pregătirea acestora;	Compatibil	Cuvântul „strategiei” se substituie cu textul „strategiei de dezvoltare locală”
(c) gestionarea, monitorizarea și evaluarea strategiei, precum și animarea acesteia, inclusiv facilitarea schimburilor între părțile interesate;	c) gestionarea, monitorizarea și evaluarea strategiei de dezvoltare locală, precum și animarea acesteia, inclusiv facilitarea schimburilor între părțile interesate.	Compatibil	Cuvântul „strategiei” se substituie cu textul „strategiei de dezvoltare locală”
(2) Sprijinul menționat la alineatul (1) litera (a) este eligibil indiferent dacă strategia este selectată ulterior pentru finanțare.	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
Sprijinul menționat la alineatul (1) litera (c) nu depășește 25 % din contribuția publică totală la strategie.	(2) Sprijinul menționat la alin. (1) lit. c) nu depășește 20 % din contribuția publică totală pentru implementarea strategiei de dezvoltare locală.”.	Parțial compatibil	Textul „25 % din contribuția publică totală la strategie” se substituie cu textul ”20 % din contribuția publică totală pentru implementarea strategiei de dezvoltare locală.”.
CAPITOLUL III Asistența tehnică <i>Articolul 35</i> Asistența tehnică la inițiativa Comisiei	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
(1) La inițiativa Comisiei, fondurile pot sprijini acțiunile de pregătire, moni-			

<p>torizare, control, audit, evaluare, comunicare, inclusiv comunicare instituțională privind prioritățile politice ale Uniunii, vizibilitate și toate acțiunile vizând acordarea de asistență tehnică și administrativă necesare pentru punerea în aplicare a prezentului regulament și, după caz, cu țări terțe.</p> <p>(2) Acțiunile menționate la alineatul (1) pot include, în special:</p> <p>(a) asistență pentru pregătirea și evaluarea proiectelor;</p> <p>(b) sprijin pentru consolidare instituțională și consolidarea capacității administrative, în vederea unei gestionări eficiente a fondurilor;</p> <p>(c) studii în legătură cu rapoartele Comisiei privind fondurile și corelate cu raportul privind coeziunea;</p> <p>(d) măsuri în legătură cu analiza, gestionarea, monitorizarea și execuția fondurilor și cu schimbul de informații în cadrul fondurilor, precum și măsuri în legătură cu implementarea sistemelor de control și a asistenței tehnice și administrative;</p> <p>(e) evaluări, rapoarte de expertiză, statistici și studii, inclusiv de natură generală, privind funcționarea actuală și viitoare a fondurilor;</p>			
---	--	--	--

(f)acțiuni care vizează diseminarea informațiilor, susținerea colaborării în rețea, după caz, derularea de activități de comunicare cu accent deosebit pe rezultate și pe valoarea adăugată a sprijinului din fonduri, precum și sporirea gradului de informare și promovarea cooperării și a schimbului de experiență, inclusiv cu țări terțe; (g)instalarea, funcționarea și interconectarea sistemelor informatice de gestionare, monitorizare, audit, control și evaluare; (h)acțiuni vizând îmbunătățirea metodelor de evaluare și a schimbului de informații privind practicile de evaluare; (i)acțiuni în legătură cu activitatea de audit; (j)consolidarea capacității naționale și regionale în legătură cu planificarea investițiilor, necesitățile de finanțare, pregătirea, elaborarea și execuția instrumentelor financiare, precum și cu pregătirea, elaborarea și implementarea planurilor de acțiune comune și a proiectelor majore; (k)difuzarea bunelor practici pentru a ajuta statele membre să consolideze capacitatea partenerilor relevanți menționați la articolul 8 alineatul (1)			

<p>și a organizațiilor-umbrelă ale acestora.</p> <p>(3) Comisia alocă cel puțin 15 % din resurse pentru asistența tehnică la inițiativa Comisiei pentru realizarea unei eficiențe sporite în comunicarea către public, cât și sinergiile dintre activitățile de comunicare întreprinse la inițiativa Comisiei, prin extinderea bazei de informații privind rezultatele, în special printr-o colectare și difuzare mai eficace a datelor, prin evaluări și rapoarte și, în special, prin evidențierea contribuției fondurilor la îmbunătățirea condițiilor de viață ale cetățenilor, prin sporirea vizibilității sprijinului din fonduri și prin sensibilizarea publicului cu privire la rezultatele și la valoarea adăugată a sprijinului respectiv. Măsurile de informare, de comunicare și de asigurare a vizibilității privind rezultatele și valoarea adăugată a sprijinului din fonduri, cu accent deosebit pe operațiuni, sunt continuate după încheierea programelor, acolo unde este cazul. Aceste măsuri contribuie, de asemenea, la comunicarea instituțională a priorităților politice ale Uniunii, în măsura în care acestea au legătură cu obiectivele generale ale prezentului regulament.</p> <p>(4) Acțiunile menționate la alineatul (1) pot acoperi perioadele de programare precedente și ulterioare.</p>			
--	--	--	--

<p>(5) Comisia își stabilește planurile atunci când este avută în vedere o contribuție din fonduri în conformitate cu articolul 110 din Regulamentul financiar.</p> <p>(6) În funcție de scopul lor, acțiunile menționate la prezentul articol pot fi finanțate fie cu titlul de cheltuieli operaționale, fie cu titlul de cheltuieli administrative.</p> <p>(7) În conformitate cu articolul 193 alineatul (2) al doilea paragraf litera (a) din Regulamentul financiar, în cazurile justificate în mod corespunzător precizate în decizia de finanțare și pentru o perioadă limitată, acțiunile de asistență tehnică la inițiativa Comisiei sprijinite în temeiul prezentului regulament în cadrul gestiunii directe și costurile aferente pot fi considerate ca fiind eligibile începând cu 1 ianuarie 2021, chiar dacă aceste acțiuni au fost puse în aplicare și au fost suportate înainte de depunerea cererii de grant.</p>			
<p><i>Articolul 36</i></p> <p>Asistența tehnică acordată statelor membre</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
<p>(1) La inițiativa unui stat membru, fondurile pot sprijini acțiuni care pot viza perioade de programare precedente și ulterioare și care sunt necesare pentru</p>			

<p>administrarea și utilizarea eficace a respectivelor fonduri, inclusiv pentru consolidarea capacităților partenerilor menționați la articolul 8 alineatul (1), precum și pentru a oferi finanțare în vederea îndeplinirii, printre altele, a unor funcții precum pregătirea, instruirea, gestionarea, monitorizarea, evaluarea, asigurarea vizibilității și comunicarea.</p> <p>Cuquanturile pentru asistența tehnică prevăzută la prezentul articol și la articolul 37 nu sunt luate în considerare în scopul concentrării tematice în conformitate cu normele specifice fiecărui fond.</p> <p>(2) Fiecare fond poate sprijini acțiuni de asistență tehnică care sunt eligibile în cadrul oricăruia dintre celelalte fonduri.</p> <p>(3) Contribuția Uniunii pentru asistența tehnică într-un stat membru se efectuează în temeiul articolului 51 litera (b) sau (e), după caz.</p> <p>Statul membru își exprimă opțiunea cu privire la forma contribuției Uniunii pentru asistența tehnică în acordul de parteneriat, în conformitate cu anexa II. Respectiva opțiune se aplică tuturor programelor din statul membru în cauză pentru întreaga perioadă de programare și nu poate fi modificată ulterior.</p>			
---	--	--	--

Pentru programele sprijinite din FAMI, FSI și de IMFV și pentru programele Interreg, contribuția Uniunii pentru asistența tehnică se efectuează numai în temeiul articolului 51 litera (e).

(4) În cazul în care contribuția Uniunii pentru asistența tehnică într-un stat membru este rambursată în temeiul articolului 51 litera (b), se aplică următoarele elemente:

(a) asistența tehnică ia forma unei priorități în legătură cu un singur fond în cadrul unuia sau mai multor programe sau forma unui program specific sau a unei combinații a acestora;

(b) cuantumul fondurilor alocate pentru asistență tehnică se limitează la următoarele:

(i) pentru sprijinul din FEDR în cadrul obiectivului Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică: 3,5 %;

(ii) pentru sprijinul din Fondul de coeziune: 2,5 %;

(iii) pentru sprijinul din FSE+: 4 %, iar pentru programele prevăzute la articolul 4 alineatul (1) litera (m) din Regulamentul FSE+: 5 %;

(iv) pentru sprijinul din FTJ: 4 %;

<p>(v) pentru FEDR, FSE+ și Fondul de coeziune, în cazul în care cuantumul total alocat unui stat membru în cadrul obiectivului Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică nu depășește 1 miliard EUR: 6 %;</p> <p>(vi) pentru sprijinul din FEAMPA: 6 %;</p> <p>(vii) pentru programele din cadrul obiectivului Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică care se referă numai la regiunile ultraperiferice, procentajul se majorează cu un punct procentual.</p> <p>(5) În cazul în care contribuția Uniunii pentru asistența tehnică este rambursată în temeiul articolului 51 litera (e), se aplică următoarele elemente:</p> <p>(a) cuantumul fondurilor alocate pentru asistență tehnică se identifică ca parte a alocărilor financiare ale fiecărei priorități a programului în conformitate cu articolul 22 alineatul (3) litera (g) punctul (ii), iar pentru FEAMPA, ale fiecărui obiectiv specific în conformitate cu litera (g) punctul (iii) de la respectivul alineat; acesta nu ia forma unei priorități separate sau a unui program specific, cu excepția programelor sprijinite din FAMI, FSI sau de</p>			
---	--	--	--

<p>IMFV, pentru care ia forma unui obiectiv specific;</p> <p>(b) rambursarea se efectuează prin aplicarea procentelor prevăzute la punctele (i)-(vii) în cazul cheltuielilor eligibile incluse în fiecare cerere de plată în temeiul articolului 91 alineatul (3) litera (a) sau (c), după caz, și de la același fond la care se rambursează cheltuielile eligibile, către unul sau mai multe organisme care primesc plăți de la Comisie în conformitate cu articolul 22 alineatul (3) litera (k);</p> <p>(i) pentru sprijinul din FEDR în cadrul obiectivului Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică: 3,5 %</p> <p>(ii) pentru sprijinul din Fondul de coeziune: 2,5 %;</p> <p>(iii) pentru sprijinul din FSE+: 4 %, iar pentru programele prevăzute la articolul 4 alineatul (1) litera (m) din Regulamentul FSE+: 5 %;</p> <p>(iv) pentru sprijinul din FTJ: 4 %;</p> <p>(v) pentru FEDR, FSE+ și Fondul de coeziune, în cazul în care cuantumul total alocat unui stat membru în cadrul obiectivului Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică nu depășește 1</p>			
--	--	--	--

<p>miliard EUR, procentajul rambursat pentru asistență tehnică este de: 6 %;</p> <p>(vi)pentru sprijinul din FEAMPA, FAMI, FSI și IMFV: 6 %;</p> <p>(vii)pentru programele din cadrul obiectivului Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică care se referă numai la regiunile ultraperiferice, procentajul se majorează cu un punct procentual;</p> <p>(c)cuantumul alocate pentru asistență tehnică identificate în program corespund procentelor prevăzute la litera (b) punctele (i)-(vi) pentru fiecare prioritate și fond.</p> <p>(6) Normele specifice privind asistența tehnică pentru programele Interreg sunt stabilite în Regulamentul Interreg.</p>			
<p><i>Articolul 37</i></p> <p>Finanțare nelegată de costuri pentru asistența tehnică acordată statelor membre</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>În plus față de articolul 36, statul membru poate propune să întreprindă acțiuni de asistență tehnică suplimentare, în vederea consolidării capacității și eficienței autorităților și organismelor publice,</p>			

<p>ale beneficiarilor și ale partenerilor relevanți, necesare pentru administrarea și utilizarea eficace a fondurilor.</p> <p>Sprijinul pentru aceste acțiuni este implementat prin finanțări nelegate de costuri în conformitate cu articolul 95. Acest sprijin poate lua, de asemenea, forma unui program specific.</p>			
<p style="text-align: center;">TITLUL IV</p> <p style="text-align: center;">MONITORIZARE, EVALUARE, COMUNICARE ȘI VIZIBILITATE</p> <p style="text-align: center;">CAPITOLUL I</p> <p style="text-align: center;">Monitorizare</p> <p style="text-align: center;"><i>Articolul 38</i></p> <p style="text-align: center;">Comitetul de monitorizare</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Fiecare stat membru înființează un comitet de monitorizare a implementării programului („comitetul de monitorizare”), după consultarea autorității de management, în termen de trei luni de la data notificării statului membru în cauză cu privire la decizia de aprobare a programului.</p> <p>Statul membru poate înființa un singur comitet de monitorizare pentru a monitoriza mai multe programe.</p> <p>(2) Fiecare comitet de monitorizare își adoptă propriul regulament de proce-</p>			

<p>dură, inclusiv dispoziții privind prevenirea oricărui conflict de interese și aplicarea principiului transparenței.</p> <p>(3) Comitetul de monitorizare se reunește cel puțin o dată pe an și examinează toate chestiunile care afectează progresele făcute de program în realizarea obiectivelor sale.</p> <p>(4) Regulamentul de procedură al comitetului de monitorizare, precum și datele și informațiile partajate cu comitetul de monitorizare se publică pe site-ul internet menționat la articolul 49 alineatul (1), fără a se aduce atingere articolului 69 alineatul (5).</p> <p>(5) Alineatele (1)-(4) de la prezentul articol nu se aplică programelor care se limitează la obiectivul specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (m) din Regulamentul FSE+ și asistenței tehnice conexe.</p>			
<p><i>Articolul 39</i></p> <p>Componența comitetului de monitorizare</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Fiecare stat membru stabilește componența comitetului de monitorizare și asigură o reprezentare echilibrată a autorităților și organismelor intermediare relevante ale statului membru și a reprezentanților partenerilor menționați</p>			

<p>la articolul 8 alineatul (1), printr-un proces transparent.</p> <p>Fiecare membru al comitetului de monitorizare dispune de un vot. Regulamentul de procedură reglementează exercitarea dreptului de vot și detaliile privind procedura în cadrul comitetului de monitorizare în conformitate cu cadrul instituțional, juridic și financiar al statului membru în cauză.</p> <p>Regulamentul de procedură poate permite terților, inclusiv BEI, să participe la lucrările comitetului de monitorizare.</p> <p>Comitetul de monitorizare este prezidat de un reprezentant al statului membru sau al autorității de management.</p> <p>Lista membrilor comitetului de monitorizare se publică pe site-ul internet menționat la articolul 49 alineatul (1).</p> <p>(2) Reprezentanții Comisiei participă la lucrările comitetului de monitorizare, cu rol de monitorizare și consultativ.</p> <p>(3) În cazul FAMI, al FSI și al IMFV, agențiile descentralizate relevante pot participa la lucrările comitetului de monitorizare.</p>			
<p><i>Articolul 40</i></p> <p>Funcțiile comitetului de monitorizare</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>

<p>(1) Comitetul de monitorizare examinează:</p> <p>(a)progresele înregistrate în ceea ce privește implementarea programului și realizarea obiectivelor de etapă și a țintelor;</p> <p>(b)orice probleme care influențează performanța programului și măsurile luate pentru a le remedia;</p> <p>(c)contribuția programului la abordarea provocărilor identificate în recomandările relevante specifice fiecărei țări, care au legătură cu implementarea programului;</p> <p>(d)elementele evaluării <i>ex ante</i> enumerate la articolul 58 alineatul (3) și în documentul de strategie menționat la articolul 59 alineatul (1);</p> <p>(e)progresele înregistrate cu privire la efectuarea evaluărilor, la sinteza evaluărilor și la orice acțiuni ulterioare constatărilor;</p> <p>(f)punerea în aplicare a acțiunilor în legătură cu comunicarea și vizibilitatea;</p> <p>(g)progresele înregistrate în implementarea operațiunilor de importanță strategică, dacă este cazul;</p> <p>(h)îndeplinirea condițiilor favorizante și aplicarea acestora pe întreg parcursul perioadei de programare;</p>			
---	--	--	--

(i)progresele înregistrate în ceea ce privește consolidarea capacității administrative pentru instituțiile publice, parteneri și beneficiari, dacă este cazul;

(j)informații privind implementarea contribuției programului la Programul InvestEU în conformitate cu articolul 14 sau a resurselor transferate în conformitate cu articolul 26, după caz.

În ceea ce privește programele sprijinite de FEAMPA, comitetul de monitorizare este consultat și, dacă consideră că este cazul, emite un aviz cu privire la orice modificare a programului propusă de autoritatea de management.

(2) Comitetul de monitorizare aprobă:

(a)metodologia și criteriile folosite pentru selectarea operațiunilor, inclusiv orice modificări ale acestora, fără a aduce atingere articolului 33 alineatul (3) literele (b), (c) și (d); la cererea Comisiei, metodologia și criteriile folosite pentru selectarea operațiunilor, inclusiv orice modificări ale acestora, se transmit Comisiei cu cel puțin 15 zile lucrătoare înainte de a fi prezentate comitetului de monitorizare;

(b)rapoartele anuale privind performanța pentru programele sprijinite din FAMI, FSI și de IMFV și raportul

<p>final privind performanța pentru programele sprijinite din FEDR, FSE+, Fondul de coeziune, FTJ și FEAMPA;</p> <p>(c) planul de evaluare și orice modificare a acestuia;</p> <p>(d) orice propunere de modificare a unui program, formulată de autoritatea de management, inclusiv cu privire la transferuri, în conformitate cu articolul 24 alineatul (5) și cu articolul 26, cu excepția programelor sprijinite din FEAMPA.</p> <p>(3) Comitetul de monitorizare poate adresa recomandări autorității de management, inclusiv cu privire la măsurile de reducere a sarcinii administrative pentru beneficiari.</p>			
<p><i>Articolul 41</i></p> <p>Evaluarea anuală a performanței</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Anual, se organizează reuniuni de evaluare între Comisie și fiecare stat membru, pentru analizarea performanței fiecărui program. Autoritățile de management competente participă la reuniunile de evaluare.</p> <p>Reuniunea de evaluare poate viza mai multe programe.</p>			

Reuniunea de evaluare este prezidată de Comisie sau, la cererea statului membru, coprezidată de statul membru și de Comisie.

(2) Prin derogare de la alineatul (1) primul paragraf, pentru programele sprijinite din FAMI, FSI și de IMFV, reuniunile de evaluare se organizează cel puțin de două ori pe parcursul perioadei de programare.

(3) Pentru programele sprijinite din FEDR, FSE+, Fondul de coeziune, FTJ și FEAMPA, statul membru pune la dispoziția Comisiei, cu cel puțin o lună înainte de reuniunea de evaluare, informații concise cu privire la elementele enumerate la articolul 40 alineatul (1). Respectiv informații se bazează pe cele mai recente date aflate la dispoziția statului membru.

Pentru programele limitate la obiectivul specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (m) din Regulamentul FSE+, informațiile care trebuie furnizate, pe baza celor mai recente date disponibile, se limitează la articolul 40 alineatul (1) literele (a), (b), (e), (f) și (h) din prezentul regulament.

(4) Statul membru și Comisia pot conveni să nu organizeze o reuniune de evaluare. În acest caz, evaluarea se poate efectua în scris.

<p>(5) Rezultatele reuniunii de evaluare se consemnează într-un proces-verbal convenit.</p> <p>(6) Statul membru ia măsuri pentru a soluționa problemele ridicate în cadrul reuniunii de evaluare, care afectează implementarea programului, și informează Comisia în termen de trei luni în legătură cu măsurile întreprinse.</p> <p>(7) Pentru programele sprijinite din FAMI, FSI și de IMFV, statul membru prezintă un raport anual privind performanța, în conformitate cu regulamentele specifice fiecărui fond.</p>			
<p><i>Articolul 42</i></p> <p>Transmiterea datelor</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Statul membru sau autoritatea de management transmite Comisiei, în format electronic, date cumulative pentru fiecare program până la 31 ianuarie, 30 aprilie, 31 iulie, 30 septembrie și 30 noiembrie în fiecare an, cu excepția datelor prevăzute la alineatul (2) litera (b) și la alineatul (3), care se transmit în format electronic până la 31 ianuarie și 31 iulie în fiecare an, în conformitate cu modelul prevăzut în anexa VII.</p>			

Prima transmitere a datelor trebuie efectuată până la 31 ianuarie 2022, iar ultima până la 31 ianuarie 2030.

Pentru prioritățile care sprijină obiectivul specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (m) din Regulamentul FSE+, datele se transmit anual până la 31 ianuarie.

Regulamentul FSE+ poate stabili norme specifice pentru frecvența colectării și transmiterii indicatorilor de rezultat pe termen mai lung.

(2) Datele sunt defalcate pentru fiecare prioritate pe obiective specifice și, după caz, pe categorii de regiuni și se referă la:

(a) numărul de operațiuni selectate, costurile totale eligibile ale acestora, contribuția din fonduri și cheltuielile totale eligibile declarate de beneficiari către autoritatea de management, toate defalcate în funcție de tipul de intervenție;

(b) valorile indicatorilor de realizare și de rezultat pentru operațiunile selectate și valorile obținute pe operațiuni.

(3) Pentru instrumentele financiare se furnizează, de asemenea, date cu privire la următoarele:

(a) cheltuielile eligibile, pe tip de produs financiar;

(b)cuantumul costurilor și comisioanelor de gestiune declarate drept cheltuieli eligibile; (c)cuantumul resurselor publice și private mobilizate, pe lângă fonduri, pe tip de produs financiar; (d)dobânzi și alte câștiguri generate de sprijinul din fonduri pentru instrumentele financiare menționate la articolul 60 și resursele restituite care pot fi atribuite sprijinului din fonduri, astfel cum se prevede la articolul 62; (e)valoarea totală a împrumuturilor și a investițiilor de capital sau cvasicapital în favoarea destinatarilor finali, care au fost garantate cu resurse din programe și care au fost plătite efectiv destinatarilor finali. (4) Datele transmise în conformitate cu prezentul articol sunt fiabile și reflectă datele stocate în format electronic potrivit articolului 72 alineatul (1) litera (e), începând cu sfârșitul lunii anterioare celei în care sunt transmise. (5) Statul membru sau autoritatea de management publică sau furnizează un link către toate datele transmise Comisiei, pe portalul de internet menționat la articolul 46 litera (b) sau pe site-ul de internet menționat la articolul 49 alineatul (1).			

<p style="text-align: center;"><i>Articolul 43</i></p> <p>Raportul final privind performanța</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Pentru programele sprijinite din FEDR, FSE+, Fondul de coeziune, FTJ și FEAMPA, fiecare autoritate de management transmite Comisiei, până la 15 februarie 2031, un raport final privind performanța programului.</p> <p>(2) Raportul final privind performanța evaluează realizarea obiectivelor programului pe baza elementelor enumerate la articolul 40 alineatul (1), cu excepția informațiilor prevăzute la litera (d) de la respectivul alineat.</p> <p>(3) Comisia examinează raportul final privind performanța și informează autoritatea de management cu privire la eventualele observații în termen de cinci luni de la data primirii raportului. Atunci când se formulează astfel de observații, autoritatea de management furnizează toate informațiile necesare cu privire la aceste observații și, dacă este cazul, informează Comisia în termen de trei luni în legătură cu măsurile luate. Comisia informează autoritatea de management cu privire la acceptarea raportului, în termen de două luni de la primirea tuturor informațiilor necesare. În ca-</p>			

<p>zul în care Comisia nu informează autoritatea de management în aceste termene, raportul este considerat ca fiind acceptat.</p> <p>(4) Autoritatea de management publică rapoartele finale privind performanța pe site-ul de internet menționat la articolul 49 alineatul (1).</p> <p>(5) În vederea asigurării unor condiții uniforme pentru punerea în aplicare a prezentului articol, Comisia adoptă un act de punere în aplicare care stabilește modelul pentru raportul final privind performanța. Actul de punere în aplicare respectiv se adoptă în conformitate cu procedura de consultare menționată la articolul 115 alineatul (2).</p>			
<p style="text-align: center;"><i>CAPITOLUL II</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Evaluare</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Articolul 44</i></p> <p>Evaluări efectuate de statul membru</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Statul membru sau autoritatea de management efectuează evaluări ale programelor din perspectiva unuia sau a mai multor dintre următoarele criterii: eficacitate, eficiență, relevanță, coerență și valoarea adăugată pentru Uniune, cu scopul de a îmbunătăți nivelul de calitate al elaborării și implementării programelor. Evaluările pot viza și alte cri-</p>			

<p>terii relevante, cum ar fi caracterul inclusiv, nediscriminarea și vizibilitatea; de asemenea, ele pot viza mai multe programe.</p> <p>(2) În plus, până la 30 iunie 2029, se efectuează o evaluare care analizează impactul fiecărui program.</p> <p>(3) Evaluările se încredințează unor experți interni sau externi care sunt independenți din punct de vedere operațional.</p> <p>(4) Statul membru sau autoritatea de management se asigură că sunt stabilite procedurile necesare pentru generarea și colectarea datelor necesare în scopul evaluărilor.</p> <p>(5) Statul membru sau autoritatea de management elaborează un plan de evaluare care poate viza mai multe programe. Pentru FAMI, FSI și IMFV, planul respectiv include o evaluare intermediară, care se finalizează până la 31 martie 2024.</p> <p>(6) Statul membru sau autoritatea de management prezintă planul de evaluare comitetului de monitorizare în termen de un an de la decizia prin care se aprobă programul.</p> <p>(7) Toate evaluările se publică pe site-ul internet menționat la articolul 49 alineatul (1).</p>			
--	--	--	--

<p style="text-align: center;"><i>Articolul 45</i></p> <p style="text-align: center;">Evaluarea de către Comisie</p>	-	<p style="text-align: center;">Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Comisia efectuează, până la sfârșitul anului 2024, o evaluare intermediară pentru a analiza fiecare fond din perspectiva eficacității, a eficienței, a relevanței, a coerenței și a valorii adăugate pentru Uniune. Comisia poate utiliza toate informațiile relevante disponibile deja în conformitate cu articolul 128 din Regulamentul financiar.</p> <p>(2) Comisia efectuează, până la 31 decembrie 2031, o evaluare retrospectivă pentru a analiza fiecare fond din perspectiva eficacității, a eficienței, a relevanței, a coerenței și a valorii adăugate pentru Uniune. În cazul FEDR, FSE+, Fondului de coeziune și FEAMPA, respectiva evaluare se axează în special pe impactul social, economic și teritorial al acestor fonduri în raport cu obiectivele de politică menționate la articolul 5 alineatul (1).</p> <p>(3) Comisia publică rezultatele evaluării retrospective pe site-ul său de internet și le comunică Parlamentului European, Consiliului, Comitetului Economic și Social European și Comitetului Regiunilor.</p>			

<p style="text-align: center;">CAPITOLUL III</p> <p style="text-align: center;"><i>Vizibilitate, transparență și comunicare</i></p> <p style="text-align: center;">Secțiunea I</p> <p style="text-align: center;">Vizibilitatea sprijinului din fonduri</p> <p style="text-align: center;"><i>Articolul 46</i></p> <p style="text-align: center;">Vizibilitate</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
<p>Fiecare stat membru asigură:</p> <p>(a) vizibilitatea sprijinului în toate activitățile care privesc operațiunile sprijinite de fonduri, acordând o atenție deosebită operațiunilor de importanță strategică;</p> <p>(b) informarea cetățenilor Uniunii cu privire la rolul și realizările fondurilor prin intermediul unui portal unic de internet care oferă acces la toate programele care implică statul membru respectiv.</p>			
<p style="text-align: center;"><i>Articolul 47</i></p> <p style="text-align: center;">Emblema Uniunii</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
<p>Statele membre, autoritățile de management și beneficiarii utilizează emblema Uniunii în conformitate cu anexa IX atunci când desfășoară activități de vizibilitate, transparență și comunicare.</p>			

<p><i>Articolul 48</i></p> <p>Responsabili cu comunicarea și rețele de comunicare</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Fiecare stat membru desemnează un coordonator pentru comunicare pentru activitățile de vizibilitate, transparență și comunicare în legătură cu sprijinul din fonduri, inclusiv pentru programele din cadrul obiectivului Cooperare teritorială europeană (Interreg), în cazul în care statul membru respectiv găzduiește autoritatea de management. Coordonatorul pentru comunicare poate fi numit la nivelul organismului definit la articolul 71 alineatul (6) și coordonează măsurile de comunicare și vizibilitate între programe.</p> <p>Coordonatorul pentru comunicare implică în activitățile de vizibilitate, transparență și comunicare următoarele organisme:</p> <p>(a) reprezentanțele Comisiei Europene și birourile de legătură ale Parlamentului European din statele membre, precum și centrele de informare Europe Direct și alte rețele, instituții de învățământ și organizații de cercetare relevante;</p> <p>(b) alți parteneri relevanți, astfel cum se menționează la articolul 8 alineatul (1).</p>			

<p>(2) Fiecare autoritate de management desemnează un responsabil cu comunicarea pentru fiecare program. Un responsabil cu comunicarea poate răspunde de mai multe programe.</p> <p>(3) Comisia menține rețeaua compusă din coordonatorii pentru comunicare, responsabilii cu comunicarea și reprezentanți ai Comisiei pentru a face schimb de informații privind activitățile de vizibilitate, transparență și comunicare.</p>			
<p style="text-align: center;">Secțiunea II</p> <p style="text-align: center;">Transparența execuției fondurilor și comunicarea cu privire la programe</p> <p style="text-align: center;"><i>Articolul 49</i></p> <p style="text-align: center;">Responsabilitățile autorității de management</p>	-	<p style="text-align: center;">Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Autoritatea de management se asigură că, în termen de șase luni de la decizia prin care se aprobă programul, informațiile privind programele aflate sub responsabilitatea sa sunt puse la dispoziție pe un site de internet, care prezintă inclusiv obiectivele, activitățile, posibilitățile de finanțare disponibile și realizările programelor.</p> <p>(2) Autoritatea de management se asigură că pe site-ul internet menționat la alineatul (1) sau pe portalul unic de internet menționat la articolul 46 litera (b)</p>			

<p>este publicat un calendar al cererilor de propuneri planificate, care este actualizat de cel puțin trei ori pe an și conține următoarele date orientative:</p> <ul style="list-style-type: none">(a) zona geografică vizată de cererea de propuneri;(b) obiectivul de politică sau obiectivul specific vizat;(c) tipul de solicitanți eligibili;(d) cuantumul total al sprijinului pentru cererea de propuneri;(e) data de începere și de încheiere a cererii de propuneri. <p>(3) Autoritatea de management publică pe site-ul de internet lista operațiunilor selectate pentru sprijin din fonduri în cel puțin una dintre limbile oficiale ale instituțiilor Uniunii și actualizează lista respectivă cel puțin la fiecare patru luni. Fiecare operațiune are un cod unic. Lista conține următoarele date:</p> <ul style="list-style-type: none">(a) în cazul persoanelor juridice, denumirea beneficiarului și, în cazul unei achiziții publice, denumirea contractantului;(b) în cazul în care beneficiarul este o persoană fizică, prenumele și numele;(c) pentru operațiuni FEAMPA în legătură cu o navă de pescuit, numărul de			
---	--	--	--

<p>identificare din registrul flotei de pescuit a Uniunii, astfel cum se prevede în Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2017/218 al Comisiei ⁽⁴⁷⁾;</p> <p>(d) denumirea operațiunii;</p> <p>(e) scopul operațiunii și realizările preconizate sau efective ale acesteia;</p> <p>(f) data de începere a operațiunii;</p> <p>(g) data preconizată sau efectivă de încheiere a operațiunii;</p> <p>(h) costul total al operațiunii;</p> <p>(i) fondul vizat;</p> <p>(j) obiectivul specific vizat;</p> <p>(k) rata de cofinanțare a Uniunii;</p> <p>(l) indicatorul de localizare sau datele de geolocalizare pentru operațiunea și țara în cauză;</p> <p>(m) pentru operațiuni mobile sau operațiuni care acoperă mai multe locuri, localizarea beneficiarului, atunci când acesta este o persoană juridică, sau nivelul de regiune NUTS 2, atunci când beneficiarul este o persoană fizică;</p> <p>(n) tipul de intervenție pentru operațiuni, în conformitate cu articolul 73 alineatul (2) litera (g).</p> <p>Datele menționate la primul paragraf literele (b) și (c) se șterg după doi ani de</p>			
---	--	--	--

<p>la data publicării inițiale pe site-ul internet.</p> <p>(4) Datele menționate la alineatele (2) și (3) de la prezentul articol se publică pe site-ul internet menționat la alineatul (1) sau pe portalul unic de internet menționat la articolul 46 litera (b) din prezentul regulament, în formate deschise și prelucrabile automat, potrivit articolului 5 alineatul (1) din Directiva (UE) 2019/1024 a Parlamentului European și a Consiliului (⁴⁸), care permit sortarea, căutarea, extragerea, compararea și reutilizarea datelor.</p> <p>(5) Înainte de publicarea datelor în conformitate cu prezentul articol, autoritatea de management informează beneficiarii că datele vor fi publicate.</p> <p>(6) Autoritatea de management se asigură că materialele de comunicare și vizibilitate, inclusiv cele de la nivelul beneficiarilor, sunt puse la dispoziția instituțiilor, organelor, oficiilor sau agențiilor Uniunii, la cererea acestora, și că se acordă Uniunii o licență fără redevențe, neexclusivă și irevocabilă pentru utilizarea acestor materiale și a oricăror drepturi preexistente aferente acestora, în conformitate cu anexa IX. Acest lucru nu implică costuri suplimentare semnificative și nici o sarcină administrativă semnificativă pentru beneficiari sau pentru autoritatea de management.</p>			
--	--	--	--

<p style="text-align: center;"><i>Articolul 50</i></p> <p>Responsabilitățile beneficiarilor</p>	<p style="text-align: center;">-</p>	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Beneficiarii și organismele care execută instrumentele financiare menționează sprijinul din partea fondurilor pentru operațiune, inclusiv resursele reutilizate în conformitate cu articolul 62, prin:</p> <p>(a)afișarea pe site-ul oficial de internet, dacă există, și pe paginile de comunicare socială ale beneficiarului a unei scurte descrieri a operațiunii, proporțională cu nivelul sprijinului, inclusiv a scopurilor și rezultatelor acesteia, evidențiind sprijinul financiar din partea Uniunii;</p> <p>(b)includerea unei mențiuni care subliniază sprijinul din partea Uniunii într-un mod vizibil în documentele și în materialele de comunicare referitoare la implementarea operațiunii care sunt destinate publicului sau participanților;</p> <p>(c)expunerea, de la începerea implementării fizice a operațiunilor care implică investiții fizice sau de la instalarea echipamentelor achiziționate, a unor plăci sau panouri rezistente, clar vizibile publicului, care</p>			

<p>conțin emblema Uniunii în conformitate cu caracteristicile tehnice stabilite în anexa IX și informații cu privire la:</p> <p>(i) operațiunile sprijinite din FEDR și Fondul de coeziune al căror cost total depășește 500 000 EUR;</p> <p>(ii) operațiunile sprijinite din FSE+, FTJ, FEAMP, FAMI, FSI sau de IMFV al căror cost total depășește 100 000 EUR;</p> <p>(d) în cazul operațiunilor care nu se încadrează la litera (c), prin expunerea într-un loc ușor vizibil publicului cel puțin a unui afiș cu dimensiunea minimă A3 sau a unui afișaj electronic echivalent conținând informații despre operațiune care evidențiază sprijinul din partea fondurilor; în cazul în care beneficiarul este o persoană fizică, acesta se asigură, în măsura posibilului, că sunt disponibile informații adecvate care evidențiază sprijinul din partea fondurilor, într-un loc vizibil publicului sau prin intermediul unui afișaj electronic;</p> <p>(e) în cazul operațiunilor de importanță strategică și al operațiunilor al căror cost total depășește 10 000 000 EUR, prin organizarea unui eveniment sau a unei activități de comunicare, după</p>			
---	--	--	--

<p>caz, cu implicarea Comisiei și a autorității de management competente în timp util.</p> <p>În cazul în care un beneficiar al FSE+ este o persoană fizică sau pentru operațiunile sprijinite în cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (m) din Regulamentul FSE+, cerința prevăzută la litera (d) de la primul paragraf nu se aplică.</p> <p>Prin derogare de la primul paragraf literele (c) și (d), pentru operațiunile sprijinite din FAMI, FSI și de IMFV, documentul care stabilește condițiile de acordare a sprijinului poate stabili cerințe specifice pentru afișarea publică a informațiilor privind sprijinul din partea fondurilor, în cazul în care acest lucru este justificat de motive de securitate și de ordine publică în conformitate cu articolul 69 alineatul (5).</p> <p>(2) În cazul fondurilor pentru proiecte mici, beneficiarul respectă obligațiile prevăzute la articolul 36 alineatul (5) din Regulamentul Interreg.</p> <p>În cazul instrumentelor financiare, beneficiarul se asigură, prin intermediul condițiilor contractuale, că destinatarii finali respectă cerințele prevăzute la alineatul (1) litera (c).</p> <p>(3) În cazul în care beneficiarul nu își respectă obligațiile ce îi revin în temeiul</p>			
---	--	--	--

<p>articolului 47 sau al alineatelor (1) și (2) de la prezentul articol și în cazul în care nu se iau măsuri de remediere, autoritatea de management aplică măsuri, cu luarea în considerare a principiului proporționalității, anulând până la 3 % din sprijinul din partea fondurilor pentru operațiunea în cauză.</p>			
<p style="text-align: center;">TITLUL V SPRIJINUL FINANCIAR DIN FONDURI CAPITOLUL I <i>Formele contribuției Uniunii</i> <i>Articolul 51</i> Formele contribuției Uniunii la programe</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>Contribuția Uniunii poate lua oricare dintre următoarele forme:</p> <p>(a) finanțare nelegată de costurile operațiilor relevante, în conformitate cu articolul 95, și bazată pe oricare dintre următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) îndeplinirea unor condiții; (ii) atingerea unor rezultate; <p>(b) rambursarea sprijinului acordat beneficiarilor în conformitate cu capitolele II și III din prezentul titlu;</p>			

<p>(c)costuri unitare în conformitate cu articolul 94, care includ toate sau anumite categorii specifice de costuri eligibile, clar identificate în prealabil printr-o trimitere la un quantum pe unitate;</p> <p>(d)sume forfetare în conformitate cu articolul 94, care includ, în mod global, toate sau anumite categorii specifice de costuri eligibile, clar identificate în prealabil;</p> <p>(e)finanțare la rate forfetare în conformitate cu articolul 94 sau cu articolul 36 alineatul (5), care include categorii specifice de costuri eligibile, clar identificate în prealabil, prin aplicarea unui procent;</p> <p>(f)o combinație între formele menționate la literele (a)-(e).</p>			
<p style="text-align: center;"><i>CAPITOLUL II</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Formele sprijinului din partea statelor membre</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Articolul 52</i></p> <p style="text-align: center;">Forme de sprijin</p>	-	<p style="text-align: center;">Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>Statele membre utilizează contribuția din fonduri pentru a oferi beneficiarilor sprijin sub formă de granturi, instrumente financiare sau premii sau o combinație între acestea.</p>			

<p style="text-align: center;">Secțiunea I Forme de granturi <i>Articolul 53</i> Forme de granturi</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
<p>(1) Granturile oferite de statele membre beneficiarilor pot lua oricare dintre următoarele forme:</p> <p>(a) rambursarea costurilor eligibile suportate efectiv de un beneficiar sau de partenerul privat din operațiunile PPP și plătite pentru implementarea operațiunilor, a contribuțiilor în natură și a amortizării;</p> <p>(b) costuri unitare;</p> <p>(c) sume forfetare;</p> <p>(d) finanțare la rate forfetare;</p> <p>(e) o combinație între formele menționate la literele (a)-(d), cu condiția ca fiecare formă să acopere categorii diferite de costuri sau ca acestea să fie utilizate pentru proiecte diferite care fac parte dintr-o operațiune sau pentru etape succesive ale unei operațiuni;</p> <p>(f) finanțare nelegată de costuri, cu condiția ca astfel de granturi să fie acoperite printr-o rambursare a contribuției Uniunii în temeiul articolului 95.</p>			

(2) În cazul în care costul total al unei operațiuni nu depășește 200 000 EUR, contribuția acordată beneficiarului din FEDR, FSE+, FTJ, FAMI, FSI și IMFV ia forma costurilor unitare, a sumelor forfetare sau a ratelor forfetare, cu excepția operațiunilor pentru care sprijinul constituie ajutor de stat. Atunci când se utilizează finanțarea la rate forfetare, numai categoriile de costuri cărora li se aplică rata forfetară pot fi rambursate în conformitate cu alineatul (1) litera (a).

Prin derogare de la primul paragraf de la prezentul alineat, autoritatea de management poate conveni să excepteze de la cerința prevăzută la paragraful menționat anumite operațiuni din domeniul cercetării și inovării, cu condiția ca comitetul de monitorizare să fi aprobat în prealabil o astfel de exceptare. În plus, indemnizațiile și salariile plătite participanților pot fi rambursate în conformitate cu alineatul (1) litera (a).

(3) Cuantumul aferent formelor de granturi menționate la alineatul (1) literele (b), (c) și (d) se stabilesc în unul dintre următoarele moduri:

(a) o metodă de calcul justă, echitabilă și verificabilă, bazată pe:

(i) date statistice, alte informații obiective sau avize ale experților;

<p>(ii) datele istorice verificate ale beneficiarilor individuali;</p> <p>(iii) aplicarea practicilor uzuale ale beneficiarilor individuali de contabilizare a costurilor;</p> <p>(b) un proiect de buget întocmit de la caz la caz și convenit <i>ex ante</i> de către organismul care selectează operațiunea, în cazul în care costul total al operațiunii nu depășește 200 000 EUR;</p> <p>(c) în conformitate cu normele de aplicare a costurilor unitare, a sumelor forfetare și a ratelor forfetare corespunzătoare aplicabile în cadrul politicilor Uniunii pentru un tip similar de operațiune;</p> <p>(d) în conformitate cu normele de aplicare a costurilor unitare, a sumelor forfetare și a ratelor forfetare corespunzătoare aplicate în cadrul sistemelor de granturi finanțate integral de statul membru în cauză pentru un tip similar de operațiune;</p> <p>(e) rate forfetare și metode specifice stabilite în prezentul regulament sau în regulamentele specifice fiecărui fond ori pe baza acestora.</p>			
<p><i>Articolul 54</i></p>	<p>-</p>	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și</p>

<p>Finanțare la rate forfetare pentru costurile indirecte în cadrul granturilor</p>			<p>obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>Atunci când se utilizează o rată forfetară pentru a acoperi costurile indirecte ale unei operațiuni, la baza acesteia poate sta unul dintre următoarele elemente:</p> <p>(a) maximum 7 % din costurile directe eligibile, caz în care statul membru nu are obligația de a efectua un calcul pentru a stabili rata aplicabilă;</p> <p>(b) maximum 15 % din costurile directe cu personalul eligibile, caz în care statul membru nu are obligația de a efectua un calcul pentru a stabili rata aplicabilă;</p> <p>(c) maximum 25 % din costurile directe eligibile, cu condiția ca rata să fie calculată în conformitate cu articolul 53 alineatul (3) litera (a).</p> <p>În plus, în cazul în care un stat membru a calculat o rată forfetară în conformitate cu articolul 67 alineatul (5) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013, respectiva rată forfetară poate fi utilizată pentru o operațiune similară în sensul literii (c) de la prezentul articol.</p>			
<p><i>Articolul 55</i></p> <p>Costuri directe cu personalul în cadrul granturilor</p>	<p>-</p>	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>

(1) Costurile directe cu personalul ale unei operațiuni pot fi calculate la o rată forfetară de maximum 20 % din costurile directe, altele decât costurile directe cu personalul ale acelei operațiuni, fără ca statul membru să aibă obligația de a efectua un calcul pentru a stabili rata aplicabilă, cu condiția ca costurile directe ale operațiunii să nu includă contractele de achiziții publice de lucrări sau contractele de bunuri sau servicii a căror valoare depășește pragurile prevăzute la articolul 4 din Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽⁴⁹⁾ sau la articolul 15 din Directiva 2014/25/UE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽⁵⁰⁾.

În cazul în care se aplică o rată forfetară în conformitate cu primul paragraf pentru FAMI, FSI și IMFV, rata forfetară respectivă se aplică numai costurilor directe ale operațiunii care nu fac obiectul achizițiilor publice.

(2) Pentru a stabili costurile directe cu personalul, remunerația pe oră se poate calcula în unul dintre următoarele moduri:

(a) prin împărțirea celei mai recente valori documentate a costurilor brute anuale cu forța de muncă la 1 720 de ore pentru persoanele care lucrează cu normă întreagă sau la o valoare proporțională cu cele 1 720 de ore

<p>pentru persoanele care lucrează cu fracțiune de normă;</p> <p>(b) prin împărțirea celei mai recente valori documentate a costurilor brute lunare cu forța de muncă la media timpului de lucru lunar al persoanei în cauză, în conformitate cu normele naționale aplicabile menționate în contractul de angajare sau de muncă sau în decizia de numire (ambele fiind denumite „document de angajare”).</p> <p>(3) La aplicarea remunerației pe oră calculate în conformitate cu alineatul (2), numărul total de ore declarat pentru o persoană pentru un an sau o lună dată să nu depășească numărul de ore utilizat pentru calculul respectivei remunerații pe oră.</p> <p>(4) În cazul în care nu sunt disponibile, costurile brute anuale cu forța de muncă pot fi deduse din costurile brute cu forța de muncă documentate disponibile sau din documentul de angajare, operându-se ajustările corespunzătoare pentru o perioadă de 12 luni.</p> <p>(5) Costurile cu personalul aferente persoanelor care lucrează cu fracțiune de normă în cadrul operațiunii se pot calcula ca procent fix din costurile brute cu forța de muncă, corespunzător unui procent fix din timpul lucrat pe lună în</p>			
--	--	--	--

<p>cadrul operațiunii, fără obligația de a institui un sistem separat de înregistrare a timpului de lucru. Angajatorul emite pentru angajați un document în care se indică procentul fix respectiv.</p>			
<p><i>Articolul 56</i></p> <p>Finanțare la rate forfetare pentru costurile eligibile, altele decât costurile directe cu personalul în cadrul granturilor</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Pentru a acoperi restul costurilor eligibile ale unei operațiuni, poate fi folosită o rată forfetară de maximum 40 % din costurile directe cu personalul eligibile. Statul membru nu are obligația de a efectua un calcul pentru a stabili rata aplicabilă.</p> <p>(2) Pentru operațiunile sprijinite din FEDR, FSE+, FTJ, FAMI, FSI și de IMFV, salariile și indemnizațiile plătite participanților sunt considerate costuri eligibile suplimentare care nu sunt incluse în rata forfetară.</p> <p>(3) Rata forfetară menționată la alineatul (1) de la prezentul articol nu se aplică în cazul costurilor cu personalul calculate pe baza unei rate forfetare, astfel cum se menționează la articolul 55 alineatul (1).</p>			
<p><i>Articolul 57</i></p> <p>Granturi supuse unor condiții</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și</p>

			obligatoriu în toate elementele sale.
<p>(1) Statele membre pot acorda beneficiarilor granturi supuse unor condiții, rambursabile integral sau parțial, după cum se precizează în documentul care stabilește condițiile acordării sprijinului.</p> <p>(2) Rambursările sunt efectuate de beneficiar în condițiile convenite între autoritatea de management și beneficiar.</p> <p>(3) Până la 31 decembrie 2030, statele membre reutilizează resursele restituite de beneficiar în același scop sau în conformitate cu obiectivele programului în cauză, sub formă de granturi supuse unor condiții sau sub forma unui instrument financiar sau sub o altă formă de sprijin. Cuantumul restituit și informațiile cu privire la reutilizarea acestora figurează în raportul final privind performanța.</p> <p>(4) Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a se asigura că resursele sunt păstrate în conturi separate sau sunt înregistrate sub coduri contabile adecvate.</p> <p>(5) Resursele Uniunii restituite de beneficiari în orice moment, dar care nu au fost reutilizate până la 31 decembrie 2030 se rambursează către bugetul Uniunii în conformitate cu articolul 88.</p>			

<p style="text-align: center;">Secțiunea II Instrumente financiare <i>Articolul 58</i> Instrumente financiare</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
<p>(1) Autoritățile de management pot oferi o contribuție din partea unuia sau a mai multor programe pentru instrumente financiare deja existente sau nou create, stabilite la nivel național, regional, transnațional sau transfrontalier și executate în mod direct de autoritatea de management sau sub responsabilitatea acesteia, care contribuie la realizarea unor obiective specifice.</p> <p>(2) Instrumentele financiare oferă sprijin destinatarilor finali numai pentru investițiile în active corporale și necorporale, precum și pentru investițiile în capital circulant, preconizate a fi viabile din punct de vedere financiar și care nu găsesc o finanțare suficientă din sursele de pe piață. Acest sprijin este în conformitate cu normele aplicabile ale Uniunii privind ajutoarele de stat.</p> <p>Un astfel de sprijin este oferit numai pentru acele componente ale investițiilor care nu sunt finalizate fizic sau implementate integral la data deciziei de investiții.</p>			

(3) Sprijinul adecvat din fonduri prin intermediul instrumentelor financiare se acordă pe baza unei evaluări *ex ante* efectuate sub responsabilitatea autorității de management. Evaluarea *ex ante* se finalizează înainte ca autoritățile de management să acorde contribuții din partea unui program pentru instrumente financiare.

Evaluarea *ex ante* include cel puțin următoarele elemente:

- (a)cuantumul propus al contribuției programului pentru un instrument financiar și efectul de levier estimat, însoțite de o scurtă justificare;
- (b)produsele financiare propuse care urmează a fi oferite, inclusiv eventuala necesitate a unui tratament diferențiat al investitorilor;
- (c)grupul țintă propus al destinatarilor finali;
- (d)contribuția preconizată a instrumentului financiar la îndeplinirea obiectivelor specifice.

Evaluarea *ex ante* poate fi revizuită sau actualizată, poate viza o parte sau întreg teritoriul statului membru și se poate baza pe evaluări *ex ante* existente sau actualizate.

(4) Sprijinul acordat destinatarilor finali poate fi combinat cu sprijinul din

partea oricărui fond sau a altui instrument al Uniunii și poate acoperi același element de cheltuieli. În acest caz, cheltuiala care a beneficiat de sprijin acordat de un fond prin intermediul unui instrument financiar, în cadrul unei operațiuni privind instrumentul financiar, nu poate fi declarată Comisiei pentru a beneficia de sprijin sub o altă formă sau din partea unui alt fond sau instrument al Uniunii.

(5) Instrumentele financiare pot fi combinate cu sprijin din partea programelor sub formă de granturi, într-o operațiune unică privind instrumentul financiar, în cadrul unui acord de finanțare unic, atunci când cele două forme diferite de sprijin sunt furnizate de organismul care execută instrumentul financiar. În acest caz, respectivei operațiuni unice privind instrumentul financiar i se aplică normele aplicabile instrumentelor financiare. Sprijinul din partea programelor sub formă de granturi este necesar instrumentului financiar și este corelat în mod direct cu acesta și nu depășește valoarea investițiilor sprijinite de produsul financiar.

(6) În cazul unui sprijin combinat în conformitate cu alineatele (4) și (5), se păstrează evidențe separate pentru fiecare sursă de sprijin.

(7) Suma tuturor formelor de sprijin combinat nu depășește cuantumul total

<p>al elementului de cheltuieli vizat. Granturile nu se utilizează pentru a rambursa sprijinul primit de la instrumentele financiare. Instrumentele financiare nu se utilizează pentru a prefinanța granturi.</p>			
<p><i>Articolul 59</i> Execuția instrumentelor financiare</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
<p>(1) Instrumentele financiare executate în mod direct de autoritatea de management pot oferi doar împrumuturi sau garanții. Autoritatea de management stabilește termenele și condițiile contribuției programului la instrumentul financiar într-un document de strategie care include elementele prevăzute în anexa X.</p> <p>(2) Instrumentele financiare executate sub responsabilitatea autorității de management pot fi oricare dintre următoarele:</p> <p>(a) o investiție din resursele programului în capitalul unei entități juridice;</p> <p>(b) entități de finanțare separate sau conturi fiduciare.</p> <p>Autoritatea de management selectează organismul de execuție a unui instrument financiar.</p> <p>(3) Autoritatea de management poate atribui în mod direct un contract pentru executarea unui instrument financiar:</p>			

<p>(a) BEI;</p> <p>(b) instituțiilor financiare internaționale în cadrul cărora este acționar un stat membru;</p> <p>(c) unei bănci sau instituții aflate în proprietate publică, constituită ca entitate juridică care desfășoară activități financiare cu titlu profesional, care îndeplinește toate condițiile următoare:</p> <p>(i) nu există participare directă a capitalului privat, cu excepția formelor nemajoritare sau nedecisive de participare a capitalului privat cerute de dispozițiile legislative naționale, în conformitate cu tratatele, care nu exercită o influență decisivă asupra băncii sau instituției relevante, precum și cu excepția formelor de participare a capitalului privat care nu exercită nicio influență asupra deciziilor privind gestiunea curentă a instrumentului financiar sprijinit de fonduri;</p> <p>(ii) operează în temeiul unui mandat public, încredințat de autoritatea relevantă dintr-un stat membru la nivel național sau regional, care include, ca domeniu de activitate exclusiv sau parțial, desfășurarea</p>			
--	--	--	--

<p>de activități de dezvoltare economică ce contribuie la îndeplinirea obiectivelor fondurilor;</p> <p>(iii) desfășoară, ca domeniu de activitate exclusiv sau parțial, activități de dezvoltare economică care contribuie la îndeplinirea obiectivelor fondurilor în regiuni, domenii de politică sau sectoare care, în general, nu au deloc sau nu au într-o măsură suficientă acces la finanțare din sursele de pe piață;</p> <p>(iv) funcționează fără a pune accentul principal pe maximizarea profitului, dar asigură viabilitatea financiară pe termen lung a activităților sale;</p> <p>(v) garantează că atribuirea directă a unui contract menționată la litera (b) nu oferă beneficii directe sau indirecte pentru activități comerciale, prin măsuri corespunzătoare în conformitate cu legislația aplicabilă;</p> <p>(vi) este supravegheată de o autoritate independentă, în conformitate cu legislația aplicabilă;</p> <p>(d) altor organisme care intră, de asemenea, sub incidența articolului 12 din Directiva 2014/24/UE.</p> <p>(4) În cazul în care organismul selectat de autoritatea de management execută</p>			
---	--	--	--

<p>un fond de participare, acest organism poate selecta la rândul său alte organisme care să execute fonduri specifice.</p> <p>(5) Prevederile și condițiile de acordare a contribuțiilor din partea programelor pentru instrumentele financiare executate în conformitate cu alineatul (2) se stabilesc prin acorduri de finanțare între:</p> <p>(a) reprezentanții mandatați corespunzător ai autorității de management și organismul care execută un fond de participare, dacă este cazul;</p> <p>(b) reprezentanții mandatați corespunzător ai autorității de management sau, dacă este cazul, organismul care execută un fond de participare și organismul care execută un fond specific.</p> <p>Acordurile de finanțare menționate includ toate elementele prevăzute în anexa X.</p> <p>(6) Răspunderea financiară a autorității de management nu depășește cuantumul angajat de autoritatea de management pentru instrumentul financiar în cadrul acordurilor de finanțare relevante.</p> <p>(7) Organismele care execută instrumentele financiare în cauză sau, în contextul garanțiilor, organismul care oferă împrumuturile suport îi sprijină pe des-</p>			
--	--	--	--

tinarii finali ținând cont în mod corespunzător de obiectivele programului și de potențialul de viabilitate financiară al investiției, astfel cum este justificat în planul de afaceri sau într-un document echivalent. Selecția destinatarilor finali este transparentă și nu generează conflicte de interese.

(8) Cofinanțarea națională a unui program poate fi furnizată fie de către autoritatea de management, fie la nivelul fondurilor de participare, la nivelul fondurilor specifice sau la nivelul investițiilor în favoarea destinatarilor finali, în conformitate cu normele specifice fiecărui fond. Atunci când cofinanțarea națională este furnizată la nivelul investițiilor în favoarea destinatarilor finali, organismul care execută instrumentele financiare păstrează documente justificative care să demonstreze eligibilitatea cheltuielilor subiacente.

(9) Autoritatea de management, atunci când execută în mod direct instrumentul financiar în temeiul alineatului (1) de la prezentul articol, sau organismul care execută instrumentul financiar în temeiul alineatului (2) de la prezentul articol ține conturi separate sau menține un cod contabil pentru fiecare prioritate sau, în cazul FEAMPA, pentru fiecare obiectiv specific și, dacă este cazul, pentru fiecare categorie de regiuni pentru fiecare

<p>contribuție din partea programelor și separat pentru resursele menționate la articolul 60 și, respectiv, la articolul 62.</p>			
<p><i>Articolul 60</i></p> <p>Dobânzi și alte câștiguri generate de sprijinul din fonduri pentru instrumentele financiare</p>	<p>-</p>	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Sprijinul din fonduri plătit către instrumente financiare se plasează în conturi din instituții financiare cu sediul în statele membre și este gestionat în conformitate gestiunea activă a trezoreriei și cu principiul bunei gestiuni financiare.</p> <p>(2) Dobânzile și alte câștiguri care pot fi atribuite sprijinului din fonduri plătit către instrumente financiare se utilizează în cadrul aceluiași obiectiv sau acelorași obiective ca sprijinul inițial din fonduri, inclusiv pentru plățile reprezentând comisioane de gestiune și rambursări ale costurilor de gestiune suportate de organismele care execută instrumentul financiar în conformitate cu articolul 68 alineatul (1) litera (d), fie în cadrul aceluiași instrument financiar, fie, după lichidarea instrumentului financiar, în cadrul altor instrumente financiare sau al altor forme de sprijin, pentru noi investiții în favoarea destinatarilor finali, până la sfârșitul perioadei de eligibilitate.</p>			

<p>(3) Dobânzile și alte câștiguri menționate la alineatul (2) care nu sunt utilizate în conformitate cu dispoziția respectivă se deduc din conturile prezentate pentru ultimul an financiar.</p>			
<p><i>Articolul 61</i></p> <p>Tratamentul diferențiat al investitorilor</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Sprijinul din fonduri pentru instrumentele financiare investite în destinatarii finali și orice tip de venituri generate de investițiile respective, inclusiv resursele restituite, care pot fi atribuite sprijinului din fonduri pot fi utilizate pentru tratamentul diferențiat al investitorilor care își desfășoară activitatea după principiul economiei de piață printr-o partajare adecvată a riscurilor și a profiturilor, ținând cont de principiul bunei gestiuni financiare.</p> <p>(2) Nivelul unui astfel de tratament diferențiat nu depășește nivelul necesar pentru a crea stimulente pentru atragerea resurselor private, stabilit printr-un proces competitiv sau printr-o evaluare independentă.</p>			
<p><i>Articolul 62</i></p> <p>Reutilizarea resurselor care pot fi atribuite sprijinului din fonduri</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>

<p>(1) Resursele restituite, înainte de încheierea perioadei de eligibilitate, instrumentelor financiare din investiții în favoarea destinatarilor finali sau din disponibilizări ale resurselor rezervate pentru contractele de garanție, inclusiv rambursările de capital și orice tip de venituri generate care pot fi atribuite sprijinului din fonduri, se reutilizează în cadrul aceluiași sau al altor instrumente financiare pentru noi investiții în favoarea destinatarilor finali, pentru a acoperi pierderile în valoare nominală ale contribuției fondurilor la instrumentul financiar care rezultă din dobânzi negative, dacă aceste pierderi se produc în pofida unei gestiuni active a trezoreriei, sau pentru orice costuri și comisioane de gestiune asociate acestor noi investiții, ținând cont de principiul buneii gestiuni financiare.</p> <p>(2) Statele membre adoptă măsurile necesare pentru ca resursele menționate la alineatul (1) și restituite instrumentelor financiare în cursul unei perioade de cel puțin opt ani după încheierea perioadei de eligibilitate să fie reutilizate în conformitate cu obiectivele de politică ale programului sau programelor prin care au fost instituite, fie în cadrul aceluiași instrument financiar, fie, după ieșirea respectivelor resurse din instrumentul financiar, în cadrul altor instrumente financiare sau al altor forme de sprijin.</p>			
--	--	--	--

<p style="text-align: center;">CAPITOLUL III Norme de eligibilitate Articolul 63 Eligibilitate</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
<p>(1) Eligibilitatea cheltuielilor se stabilește pe baza normelor naționale, cu excepția cazului în care există norme specifice stabilite în prezentul regulament sau în regulamentele specifice fiecărui fond ori pe baza acestora.</p> <p>(2) Cheltuielile sunt eligibile pentru o contribuție din fonduri dacă au fost suportate de un beneficiar sau de partenerul privat din cadrul unei operațiuni PPP și plătite în cadrul implementării operațiunilor, între data transmiterii programului către Comisie sau data de 1 ianuarie 2021, oricare dintre aceste date survine prima, și 31 decembrie 2029.</p> <p>În cazul costurilor rambursate în temeiul articolului 53 alineatul (1) literele (b), (c) și (f), acțiunile care constituie baza rambursării se desfășoară între data transmiterii programului către Comisie sau data de 1 ianuarie 2021, oricare dintre aceste date survine prima, și 31 decembrie 2029.</p> <p>(3) Pentru FEDR, cheltuielile aferente operațiunilor care vizează mai multe categorii de regiuni, astfel cum se prevede la articolul 108 alineatul (2),</p>			

dintr-un stat membru se alocă pentru categoriile de regiuni în cauză în mod proporțional, pe baza unor criterii obiective.

Pentru FSE+, cheltuielile aferente operațiunilor pot fi alocate oricărei categorii de regiuni din cadrul programului cu condiția ca operațiunea să contribuie la îndeplinirea obiectivelor specifice ale programului.

Pentru FTJ, cheltuielile în legătură cu operațiuni contribuie la implementarea planului teritorial pentru o tranziție justă relevant.

(4) O operațiune poate fi implementată integral sau parțial în afara unui stat membru, inclusiv în afara Uniunii, cu condiția ca operațiunea să contribuie la obiectivele programului.

(5) În cazul granturilor acordate sub formele de la articolul 53 alineatul (1) literele (b), (c) și (d), cheltuielile care sunt eligibile pentru o contribuție din fonduri sunt egale cu cuantumul calculat în conformitate cu articolul 53 alineatul (3).

(6) Operațiunile nu sunt selectate pentru sprijin din fonduri dacă au fost finalizate fizic sau implementate integral înainte de depunerea cererii de finanțare în cadrul programului, indiferent dacă au fost efectuate sau nu toate plățile aferente. Prezentul alineat nu se aplică compensațiilor din cadrul FEAMPA pentru costurile suplimentare

din regiunile ultraperiferice în temeiul articolului 24 din Regulamentul FEAMPA și nici sprijinului din finanțarea suplimentară pentru regiunile ultraperiferice în temeiul articolului 110 alineatul (1) litera (e) din prezentul regulament.

(7) Cheltuielile care devin eligibile în urma unei modificări a programului sunt eligibile de la data prezentării cererii corespunzătoare către Comisie.

Pentru FEDR, Fondul de coeziune și FTJ, cheltuielile devin eligibile ca urmare a modificării programului atunci când se adaugă în program un nou tip de intervenție care figurează în tabelul 1 din anexa I sau, pentru FEAMPA, FAMI, FSI și IMFV, în regulamentele specifice fiecărui fond.

În cazul în care un program este modificat ca răspuns la dezastre naturale, programul poate prevedea că eligibilitatea cheltuielilor care au legătură cu această modificare începe de la data la care a avut loc dezastrul natural.

(8) În cazul în care un nou program este aprobat, cheltuielile sunt eligibile de la data înaintării cererii corespunzătoare către Comisie.

(9) O operațiune poate beneficia de sprijin din unul sau mai multe fonduri sau din partea unuia sau a mai multor programe și din partea altor instrumente ale Uniunii. În astfel de cazuri,

<p>cheltuielile declarate într-o cerere de plată pentru unul dintre fonduri nu se declară pentru niciunul dintre următoarele:</p> <p>(a) sprijin din partea unui alt fond sau instrument al Uniunii;</p> <p>(b) sprijin din partea aceluiași fond în cadrul unui alt program.</p> <p>Cuantumul cheltuielilor care trebuie înregistrate într-o cerere de plată pentru un fond se poate calcula proporțional pentru fiecare fond și pentru programul sau programele în cauză, în conformitate cu documentul care stabilește condițiile care trebuie îndeplinite pentru a beneficia de sprijin.</p>			
<p><i>Articolul 64</i></p> <p>Costuri neeligibile</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Următoarele costuri nu sunt eligibile pentru o contribuție din fonduri:</p> <p>(a) dobânzi pentru împrumuturi, cu excepția celor referitoare la granturi acordate sub forma unei subvenții pentru rata dobânzii sau a unei subvenții pentru comisioanele de garantare;</p> <p>(b) achiziționarea de terenuri cu o valoare mai mare de 10 % din cheltuielile totale eligibile ale operațiunii în cauză; în cazul siturilor</p>			

<p>abandonate și al siturilor utilizate anterior pentru activități industriale care includ clădiri, această limită se majorează la 15 %; pentru instrumentele financiare, aceste procente se aplică contribuției din partea programelor plătite destinatarului final sau, în cazul garanțiilor, cuantumului împrumutului suport;</p> <p>(c) taxa pe valoarea adăugată („TVA”), cu următoarele excepții:</p> <ul style="list-style-type: none">(i) pentru operațiunile al căror cost total este mai mic de 5 000 000 EUR (inclusiv TVA);(ii) pentru operațiunile al căror cost total este mai mare de 5 000 000 EUR (inclusiv TVA), în cazul în care TVA-ul nu se recuperează în temeiul legislației naționale privind TVA;(iii) investițiile efectuate de destinatarii finali în contextul instrumentelor financiare; în cazul în care aceste investiții sunt sprijinite prin instrumente financiare combinate cu sprijin din partea programului sub formă de grant, astfel cum se menționează la articolul 58 alineatul (5), TVA-ul nu este eligibil pentru partea din costul investiției care corespunde sprijinului din partea programului sub formă de grant, cu excepția			
---	--	--	--

<p>cazului în care TVA-ul aferent costului investiției nu se poate recupera în temeiul legislației naționale privind TVA-ul sau a cazului în care partea din costul investiției care corespunde sprijinului acordat din partea programului sub formă de grant este mai mică de 5 000 000 EUR (inclusiv TVA);</p> <p>(iv) în cazul fondurilor pentru proiecte mici și al investițiilor efectuate de destinatarii finali în contextul fondurilor pentru proiecte mici în cadrul programelor Interreg.</p> <p>Litera (b) de la primul paragraf nu se aplică operațiunilor referitoare la conservarea mediului.</p> <p>(2) Regulamentele specifice fiecărui fond pot identifica și alte costuri care nu sunt eligibile pentru contribuții din fiecare fond.</p>			
<p><i>Articolul 65</i></p> <p>Caracterul durabil al operațiunilor</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Statul membru rambursează contribuția din fonduri la o operațiune constând în investiții în infrastructură sau în investiții productive, în cazul în care, în termen de cinci ani de la efectuarea plății finale către beneficiar</p>			

<p>sau în termenul prevăzut de normele privind ajutoarele de stat, după caz, respectiva operațiune face obiectul oricăreia dintre următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none">(a) încetarea unei activități productive sau transferul acesteia în afara regiunii de nivel NUTS 2 în care a primit sprijin;(b) o modificare a proprietății asupra unui element de infrastructură care conferă un avantaj nejustificat unei întreprinderi sau unui organism public;(c) o modificare substanțială care afectează natura, obiectivele sau condițiile de implementare a operațiunii și care ar conduce la subminarea obiectivelor inițiale ale acesteia. <p>Statul membru poate reduce la trei ani termenul stabilit la primul paragraf în situații care vizează menținerea investițiilor sau a locurilor de muncă create de IMM-uri.</p> <p>Rambursarea efectuată de statul membru pe motivul nerespectării dispozițiilor din prezentul articol este proporțională cu perioada de neconformitate.</p> <p>(2) Operațiunile sprijinite de FSE+ sau de FTJ în conformitate cu articolul 8 alineatul (2) literele (k), (l) și (m) din Regulamentul FTJ rambursează sprijinul atunci când fac obiectul unei obligații de menținere a investiției în</p>			
---	--	--	--

<p>temeiul normelor privind ajutoarele de stat.</p> <p>(3) Alineatele (1) și (2) nu se aplică în cazul contribuțiilor din partea programelor către sau din partea unor instrumente financiare, nici în cazul operațiunilor în cadrul cărora o activitate de producție încetează ca urmare a unui faliment nefraudulos.</p>			
<p><i>Articolul 66</i></p> <p>Relocarea</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
<p>(1) Cheltuielile efectuate în sprijinul relocării nu sunt eligibile pentru o contribuție din fonduri.</p> <p>(2) În cazul în care o contribuție din fonduri constituie ajutor de stat, autoritatea de management se asigură că această contribuție nu sprijină relocarea în conformitate cu articolul 14 alineatul (16) din Regulamentul (UE) nr. 651/2014.</p>			
<p><i>Articolul 67</i></p> <p>Norme de eligibilitate specifice pentru granturi</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
<p>(1) Contribuțiile în natură sub forma furnizării de lucrări, bunuri, servicii, terenuri și proprietăți imobiliare pentru care nu au fost efectuate plăți justificate de facturi sau documente cu valoare</p>			

probatorie echivalentă pot fi eligibile dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

- (a) sprijinul public plătit unei operațiuni care include contribuții în natură nu depășește valoarea totală a cheltuielilor eligibile, exclusiv contribuțiile în natură, la încheierea operațiunii;
- (b) valoarea atribuită contribuțiilor în natură nu depășește costurile în general acceptate pe piața în cauză;
- (c) valoarea și furnizarea contribuției în natură pot face obiectul unei evaluări și al unei verificări independente;
- (d) în cazul furnizării de terenuri sau proprietăți imobiliare, se poate face o plată în vederea unui contract de închiriere la o valoare nominală pe an care să nu depășească o unitate monetară a statului membru respectiv;
- (e) în cazul contribuțiilor în natură sub formă de muncă neremunerată, valoarea muncii este determinată luând în considerare timpul consacrat verificat și rata remunerației pentru o muncă echivalentă.

Valoarea terenului sau a proprietății imobiliare menționate la primul paragraf litera (d) de la prezentul alineat se certifică de un expert independent calificat sau de un organism oficial autorizat în mod corespunzător și nu

<p>depășește limita prevăzută la articolul 64 alineatul (1) litera (b).</p> <p>(2) Costurile de amortizare pentru care nu a fost efectuată nicio plată justificată prin facturi pot fi considerate ca fiind eligibile dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:</p> <p>(a)normele de eligibilitate ale programului permit acest lucru;</p> <p>(b)cuantumul cheltuielilor este justificat corespunzător prin documente cu valoare probatorie echivalentă facturilor pentru costurile eligibile, în cazul rambursării acestora sub forma menționată la articolul 53 alineatul (1) litera (a);</p> <p>(c)costurile se raportează exclusiv la perioada de sprijin pentru operațiune;</p> <p>(d)granturile publice nu au contribuit la achiziționarea activelor amortizate.</p>			
<p><i>Articolul 68</i></p> <p>Norme de eligibilitate specifice pentru instrumentele financiare</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Cheltuielile eligibile aferente unui instrument financiar sunt reprezentate de cuantumul total al contribuției din partea programului plătite pentru sau, în cazul garanțiilor, rezervate pentru contractele de garanție, de instrumentul financiar în perioada de eligibilitate, atunci când acest cuantum corespunde:</p>			

<p>(a) plăților către destinatarii finali, în cazul împrumuturilor și al investițiilor de capital și de cvasicapital;</p> <p>(b) resurselor rezervate pentru contractele de garanție, indiferent dacă sunt în curs sau deja scadente, în vederea onorării posibilelor cereri de executare a garanției pentru acoperirea pierderilor, calculate pe baza coeficientului de multiplicare stabilit pentru respectivele noi împrumuturi sau noi investiții suport de capital sau cvasicapital plătite în favoarea destinatarilor finali;</p> <p>(c) plăților efectuate către sau în beneficiul destinatarilor finali în cazul în care instrumentele financiare sunt combinate cu alte contribuții ale Uniunii în cadrul unei operațiuni unice privind instrumentul financiar, în conformitate cu articolul 58 alineatul (5);</p> <p>(d) plăților reprezentând comisioane de gestiune și rambursări ale costurilor de gestiune suportate de organismele care execută instrumentul financiar.</p> <p>(2) În cazul în care un instrument financiar este executat în perioade de programare succesive, sprijinul, incluzând costurile și comisioanele de gestiune, poate fi acordat destinatarilor finali sau în beneficiul acestora, pe baza acordurilor încheiate în perioada de programare precedentă, cu condiția ca</p>			
---	--	--	--

<p>acest sprijin să respecte normele de eligibilitate ale următoarei perioade de programare. În astfel de cazuri, eligibilitatea cheltuielilor prezentate în cererile de plată se stabilește în conformitate cu normele perioadei de programare respective.</p> <p>(3) În cazul prevăzut la alineatul (1) litera (b), dacă entitatea care beneficiază de garanții nu a plătit destinatarilor finali cuantumului planificat al noilor împrumuturi sau investiții de capital sau cvasicapital în conformitate cu coeficientul de multiplicare, cheltuielile eligibile sunt reduse proporțional. Coeficientul de multiplicare poate fi reexaminat, dacă acest lucru este justificat de modificări ulterioare ale condițiilor de piață. O astfel de reexaminare nu are efect retroactiv.</p> <p>(4) În cazul prevăzut la alineatul (1) litera (d), comisioanele de gestiune sunt bazate pe performanță.</p> <p>În cazul în care organismele care execută un fond de participare sunt selectate prin atribuire directă a contractului în temeiul articolului 59 alineatul (3), cuantumurile costurilor și al comisiunilor de gestiune plătite organismelor respective care poate fi declarat drept cheltuieli eligibile este supus unui prag de maximum 5 % din cuantumurile totale ale contribuțiilor programului plătite destinatarilor finali sub formă de împrumuturi sau rezerve</p>			
--	--	--	--

<p>pentru contractele de garanție și de maximum 7 % din quantumul total al contribuțiilor programului plătite destinatarilor finali sub formă de investiții de capital sau cvasicapital.</p> <p>În cazul în care organismele care execută un fond specific sunt selectate prin atribuire directă a contractului în temeiul articolului 59 alineatul (3), quantumului costurilor și al comisioanelor de gestiune plătite organismelor respective care pot fi declarat ca fiind cheltuieli eligibile i se aplică un prag de maximum 7 % din quantumul total al contribuțiilor programului plătite destinatarilor finali sub formă de împrumuturi sau rezervate pentru contractele de garanție și de maximum 15 % din quantumul total al contribuțiilor programului plătite destinatarilor finali sub formă de investiții de capital sau cvasicapital.</p> <p>atunci când organismele care execută un fond de participare sau fonduri specifice, sau ambele, sunt selectate prin intermediul unei proceduri concurențiale de atribuire în conformitate cu legislația aplicabilă, quantumul costurilor și al comisioanelor de gestiune se stabilește în acordul de finanțare și reflectă rezultatul procedurii concurențiale de atribuire.</p> <p>(5) Atunci când comisioanele de intermediere sau orice parte din acestea sunt imputate destinatarilor finali,</p>			
---	--	--	--

<p>acestea nu se declară ca fiind cheltuieli eligibile.</p> <p>(6) Cheltuielile eligibile declarate în conformitate cu alineatul (1) nu depășesc suma dintre cuantumul total al sprijinului din fonduri plătit în sensul alineatului respectiv și cofinanțarea națională corespunzătoare.</p>			
<p style="text-align: center;">TITLUL VI GESTIUNE ȘI CONTROL CAPITOLUL I <i>Reguli generale de gestiune și control</i> <i>Articolul 69</i> Responsabilitățile statelor membre</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Statele membre dispun de sisteme de gestiune și control pentru programele lor în conformitate cu prezentul titlu și asigură funcționarea acestora în conformitate cu principiul bunei gestiuni financiare și cu cerințele esențiale enumerate în anexa XI.</p> <p>(2) Statele membre asigură legalitatea și regularitatea cheltuielilor incluse în conturile transmise Comisiei și întreprind toate măsurile necesare pentru a preveni, a depista și a corecta neregulile, inclusiv fraudele, și a le raporta. Respectivele măsuri includ colectarea de informații cu privire la beneficiarii reali ai finanțării din partea Uniunii, în conformitate cu anexa XVII. Normele referitoare la colectarea și prelucrarea unor astfel de date sunt compatibile cu normele aplicabile</p>			

privind protecția datelor. Comisia, Oficiul European de Luptă Antifraudă și Curtea de Conturi dețin accesul necesar la respectivele informații.

Pentru programele sprijinite din FAMI, FSI și de IMFV, obligațiile referitoare la colectarea de informații cu privire la beneficiarii reali ai finanțării din partea Uniunii în conformitate cu anexa XVII, astfel cum se prevede la primul paragraf, se aplică de la 1 ianuarie 2023.

(3) La cererea Comisiei, statele membre întreprind acțiunile necesare pentru a asigura funcționarea efectivă a sistemelor lor de gestiune și control și legalitatea și regularitatea cheltuielilor transmise Comisiei. În cazul în care acțiunea întreprinsă este un audit, funcționarii Comisiei sau reprezentanții autorizați ai acestora au dreptul să participe la acesta.

(4) Statele membre asigură calitatea, acuratețea și fiabilitatea sistemului de monitorizare și ale datelor privind indicatorii.

(5) Statele membre asigură publicarea informațiilor în conformitate cu cerințele stabilite în prezentul regulament și în regulamentele specifice fiecărui fond, cu excepția cazului în care dreptul Uniunii sau dreptul intern exclude această publicare pentru motive care privesc securitatea, ordinea publică, anchete penale sau protecția datelor cu caracter personal în

conformitate cu Regulamentul (UE) 2016/679.

(6) Statele membre dispun de sisteme și proceduri pentru a se asigura că toate documentele necesare pentru pista de audit, prevăzute în anexa XIII, sunt păstrate în conformitate cu cerințele prevăzute la articolul 82.

(7) Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a asigura examinarea efectivă a plângerilor referitoare la fonduri. Sfera de acțiune, normele și procedurile referitoare la respectivele măsuri țin de responsabilitatea statelor membre, în conformitate cu cadrul lor instituțional și juridic. Acest lucru nu aduce atingere posibilității generale a cetățenilor și a părților interesate de a adresa plângeri Comisiei. La cererea Comisiei, statele membre examinează plângerile înaintate acesteia care se încadrează în sfera de acțiune a programelor lor și informează Comisia cu privire la rezultatele respectivelor examinări.

În sensul prezentului articol, plângerile vizează orice litigiu între beneficiari potențiali și beneficiari selecționați care are ca obiect operațiunea propusă sau selectată și orice litigii cu părți terțe referitoare la implementarea programului sau a operațiunilor aferente, indiferent de calificarea căilor de atac stabilite în temeiul dreptului intern.

<p>(8) Statele membre se asigură că orice schimb de informații între beneficiari și autoritățile responsabile de programe se efectuează prin intermediul unor sisteme de schimb electronic de date, în conformitate cu anexa XIV.</p> <p>Statele membre promovează beneficiile schimbului electronic de date și furnizează beneficiarilor tot sprijinul necesar în acest sens.</p> <p>Prin derogare de la primul paragraf, autoritatea de management poate accepta, în mod excepțional, la cererea explicită a unui beneficiar, schimbul de informații pe suport de hârtie, fără ca acest lucru să aducă atingere obligației sale de înregistrare și stocare a datelor în conformitate cu articolul 72 alineatul (1) litera (e).</p> <p>Pentru programele sprijinite din FEAMPA, FAMI, FSI și de IMFV, primul paragraf se aplică de la 1 ianuarie 2023.</p> <p>Primul paragraf nu se aplică programelor sau priorităților prevăzute la articolul 4 alineatul (1) litera (m) din Regulamentul FSE+.</p> <p>(9) Statele membre se asigură că orice schimb oficial de informații cu Comisia se efectuează prin intermediul sistemului de schimb electronic de date, în conformitate cu anexa XV.</p> <p>(10) Statele membre furnizează sau se asigură că autoritățile de management furnizează previziuni privind valoarea</p>			
---	--	--	--

<p>cererilor de plată care urmează să fie depuse pentru anul în curs și pentru următorul an calendaristic până la 31 ianuarie și până la 31 iulie, în conformitate cu anexa VIII.</p> <p>(11) Fiecare stat membru dispune, până la momentul depunerii cererii de plată finală pentru primul an financiar, dar nu mai târziu de 30 iunie 2023, de o descriere a sistemului de gestiune și control, în conformitate cu modelul prevăzut în anexa XVI. Statul membru actualizează această descriere pentru a reflecta orice modificare ulterioară.</p> <p>(12) Statele membre raportează neregulile în conformitate cu criteriile de stabilire a neregulilor care trebuie raportate, cu datele care trebuie furnizate și cu formatul de raportare prevăzute în anexa XII.</p>			
<p><i>Articolul 70</i></p> <p>Competențele și responsabilitățile Comisiei</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Comisia se asigură că statele membre dispun de sisteme de gestiune și control conforme cu prezentul regulament și că respectivele sisteme funcționează efectiv și în mod eficient pe durata implementării programelor. Comisia elaborează, în scopul propriei activități de audit, o strategie de audit și</p>			

<p>un plan de audit bazate pe o evaluare a riscurilor.</p> <p>Comisia și autoritățile de audit își coordonează planurile de audit.</p> <p>(2) Comisia efectuează audituri în termen de cel mult trei ani calendaristici de la acceptarea conturilor în care au fost incluse cheltuielile în cauză. Respectivul termen nu se aplică operațiunilor în cazul cărora există o suspiciune de fraudă.</p> <p>(3) În scopul efectuării propriilor audituri, funcționarii Comisiei sau reprezentanții lor autorizați au acces la toate evidențele, documentele și metadatele necesare, indiferent de mediul de stocare a acestora, care au legătură cu operațiunile sprijinite de fonduri sau cu sistemele de gestiune și control și primesc copii ale acestora în formatul solicitat.</p> <p>(4) În ceea ce privește auditurile la fața locului, se aplică, în plus, următoarele dispoziții:</p> <p>(a) Comisia acordă autorității competente responsabile de program un preaviz de cel puțin 15 zile lucrătoare pentru efectuarea auditului, cu excepția cazurilor urgente; funcționarii sau reprezentanții autorizați ai statului membru pot să participe la aceste audituri;</p> <p>(b) în cazul în care aplicarea dispozițiilor de drept intern rezervă anumite acte</p>			
---	--	--	--

<p>pentru agenții desemnați în mod specific de dreptul intern, funcționarii Comisiei și reprezentanții lor autorizați au acces la informațiile obținute în acest mod, fără a aduce atingere competențelor instanțelor naționale și respectând pe deplin drepturile fundamentale ale subiecților de drept în cauză;</p> <p>(c) Comisia transmite constatările preliminare ale auditului autorității competente a statului membru în termen de trei luni de la ultima zi a auditului;</p> <p>(d) Comisia transmite raportul de audit în termen de trei luni de la data primirii unui răspuns complet din partea autorității competente a statului membru la constatările preliminare ale auditului; răspunsul statului membru este considerat complet dacă, în termen de două luni de la data primirii acestui răspuns, Comisia nu solicită să i se furnizeze informații suplimentare sau un document revizuit.</p> <p>În scopul respectării termenelor prevăzute la primul paragraf literele (c) și (d) de la prezentul alineat, Comisia furnizează constatările preliminare ale auditului și raportul de audit în cel puțin una dintre limbile oficiale ale instituțiilor Uniunii.</p> <p>Termenele menționate la primul paragraf literele (c) și (d) de la prezentul</p>			
---	--	--	--

<p>alineat pot fi prelungite dacă acest lucru este considerat necesar și este stabilit de comun acord între Comisie și autoritatea competentă a statului membru.</p> <p>Atunci când se stabilește un termen în care statul membru trebuie să răspundă la constatările preliminare ale auditului sau la raportul de audit menționate la primul paragraf literele (c) și (d) de la prezentul alineat, respectivul termen începe să curgă din momentul în care autoritatea competentă a statului membru primește documentele în cel puțin una dintre limbile oficiale ale statului membru în cauză.</p>			
<p><i>Articolul 71</i></p> <p>Autoritățile responsabile de programe</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) În sensul articolului 63 alineatul (3) din Regulamentul financiar, statele membre desemnează, pentru fiecare program, o autoritate de management și o autoritate de audit. În cazul în care un stat membru încredințează funcția de contabilitate unui alt organism decât autoritatea de management, în conformitate cu articolul 72 alineatul (2) din prezentul regulament, organismul în cauză este identificat, de asemenea, drept autoritate responsabilă de program. Aceleași autorități pot fi responsabile de mai multe programe.</p>			

<p>(2) Autoritatea de audit este o autoritate publică. Activitatea de audit poate fi efectuată de un organism public sau privat, altul decât autoritatea de audit, sub responsabilitatea acesteia. Autoritatea de audit și orice astfel de organism care efectuează activități de audit sub responsabilitatea autorității de audit sunt independente din punct de vedere operațional de entitățile auditate.</p> <p>(3) Autoritatea de management poate identifica unul sau mai multe organisme intermediare care să desfășoare anumite sarcini sub responsabilitatea sa. Acordurile dintre autoritatea de management și organismele intermediare se consemnează în scris.</p> <p>(4) Statele membre asigură respectarea principiului separării funcțiilor între autoritățile responsabile de programe și în cadrul acestora.</p> <p>(5) În cazul în care un program furnizează, în concordanță cu obiectivele sale, sprijin din FEDR sau FSE+ pentru un program cofinanțat de Orizont Europa, potrivit articolului 10 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul Orizont Europa, organismul care implementează programul cofinanțat de Orizont Europa este identificat drept organism intermediar de către autoritatea de management a programului vizat, în conformitate cu alineatul (3) de la prezentul articol.</p>			
---	--	--	--

<p>(6) Statul membru poate înființa, din proprie inițiativă, un organism de coordonare care să asigure legătura cu Comisia și să furnizeze informații Comisiei și să coordoneze activitățile autorităților responsabile de programe din statul membru respectiv.</p>			
<p style="text-align: center;">CAPITOLUL II Sisteme standard de gestiune și control <i>Articolul 72</i> Funcțiile autorității de management</p>	-	<p style="text-align: center;">Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Autorității de management îi revine răspunderea pentru gestionarea programului în scopul realizării obiectivelor acestuia. În mod concret, acestea îi revin următoarele funcții:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a)selectarea operațiunilor în conformitate cu articolul 73, cu excepția operațiunilor menționate la articolul 33 alineatul (3) litera (d); (b)îndeplinirea sarcinilor de gestionare a programului în conformitate cu articolul 74; (c)sprijinirea activității comitetului de monitorizare în conformitate cu articolul 75; (d)supravegherea organismelor intermediare; (e)înregistrarea și stocarea electronică a datelor referitoare la fiecare operațiune care sunt necesare pentru monitorizare, evaluare, gestiune financiară, verificări și audituri în 			

<p>conformitate cu anexa XVII și asigurarea securității, a integrității și a confidențialității datelor, precum și a autentificării utilizatorilor.</p> <p>(2) Statul membru poate încredința funcția de contabilitate menționată la articolul 76 autorității de management sau unui alt organism.</p> <p>(3) Pentru programele sprijinite din FAMI, FSI și de IMFV, funcția de contabilitate este îndeplinită de autoritatea de management sau sub autoritatea acesteia.</p>			
<p><i>Articolul 73</i></p> <p>Selectarea operațiunilor de către autoritatea de management</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Pentru selectarea operațiunilor, autoritatea de management stabilește și aplică criterii și proceduri nediscriminatorii și transparente, care asigură accesibilitatea pentru persoanele cu handicap și egalitatea de gen și țin seama de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, de principiul dezvoltării durabile și de politica Uniunii în domeniul mediului, în conformitate cu articolul 11 și cu articolul 191 alineatul (1) din TFUE.</p> <p>Criteriile și procedurile asigură faptul că operațiunile care urmează să fie selectate sunt prioritizate, astfel încât să se maximizeze contribuția finanțării din</p>			

<p>partea Uniunii la îndeplinirea obiectivelor programului.</p> <p>(2) La selectarea operațiunilor, autoritatea de management:</p> <p>(a) se asigură că operațiunile selectate sunt compatibile cu programul, inclusiv în ceea ce privește coerența lor cu strategiile relevante care stau la baza programului, precum și că contribuie efectiv la îndeplinirea obiectivelor specifice ale programului;</p> <p>(b) se asigură că operațiunile selectate care intră în domeniul de aplicare al unei condiții favorizante sunt compatibile cu strategiile și documentele de planificare corespunzătoare stabilite pentru îndeplinirea respectivei condiții favorizante;</p> <p>(c) se asigură că operațiunile selectate prezintă cel mai bun raport între cuantumul sprijinului, activitățile desfășurate și îndeplinirea obiectivelor;</p> <p>(d) verifică dacă beneficiarul dispune de resursele și mecanismele financiare necesare pentru a acoperi costurile de funcționare și întreținere aferente operațiunilor care includ investiții în infrastructură sau investiții productive, în vederea asigurării sustenabilității financiare a acestora;</p> <p>(e) se asigură că operațiunile selectate care intră sub incidența Directivei</p>			
---	--	--	--

<p>2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽⁵¹⁾ fac obiectul unei evaluări a impactului asupra mediului sau al unei proceduri de verificare și că evaluarea soluțiilor alternative a fost luată în considerare în mod corespunzător, pe baza cerințelor directivei respective;</p> <p>(f) se asigură că, în cazul în care operațiunile au început înainte de data depunerii unei cereri de finanțare la autoritatea de management, legislația aplicabilă a fost respectată;</p> <p>(g) se asigură că operațiunile selectate intră în domeniul de aplicare al fondului în cauză și sunt atribuite unui tip de intervenție;</p> <p>(h) se asigură că operațiunile nu includ activități care au făcut parte dintr-o operațiune care este relocată în conformitate cu articolul 66 sau care ar constitui un transfer al unei activități productive în conformitate cu articolul 65 alineatul (1) litera (a);</p> <p>(i) se asigură că operațiunile selectate nu fac în mod direct obiectul unui aviz motivat al Comisiei cu privire la o încălcare în temeiul articolului 258 din TFUE care pune în pericol legalitatea și regularitatea cheltuielilor sau desfășurarea operațiunilor;</p> <p>(j) asigură imunizarea la schimbările climatice a investițiilor în infrastructură care au o durată de</p>			
---	--	--	--

<p>viață preconizată de cel puțin cinci ani.</p> <p>În ceea ce privește litera (b) de la prezentul alineat, în cazul obiectivului de politică 1, astfel cum este prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul privind FEDR și Fondul de coeziune, doar operațiunile corespunzătoare obiectivelor specifice menționate la punctele (i) și (iv) de la litera menționată sunt compatibile cu strategiile de specializare inteligentă corespunzătoare.</p> <p>(3) Autoritatea de management se asigură că beneficiarului i se furnizează un document care stabilește toate condițiile acordării sprijinului pentru fiecare operațiune, inclusiv cerințele specifice privind produsele sau serviciile care urmează a fi furnizate, planul de finanțare, termenul pentru executarea operațiunii și, dacă este cazul, metoda care trebuie aplicată pentru a stabili costurile operațiunii și condițiile pentru plata sprijinului.</p> <p>(4) Pentru operațiunile cărora li s-a acordat o „marcă de excelență” sau care au fost selectate în cadrul unui program cofinanțat de Orizont Europa, autoritatea de management poate decide să acorde sprijin direct din FEDR sau FSE+, cu condiția ca operațiunile respective să îndeplinească cerințele prevăzute la alineatul (2) literele (a), (b) și (g).</p>			
---	--	--	--

<p>În plus, autoritățile de management pot aplica operațiunilor menționate la primul paragraf categoriile, cuantumul maxime și metodele de calcul ale costurilor eligibile stabilite în temeiul instrumentului relevant al Uniunii. Elementele menționate sunt prevăzute în documentul menționat la alineatul (3).</p> <p>(5) Atunci când selectează o operațiune de importanță strategică, autoritatea de management informează Comisia în termen de o lună și îi furnizează acesteia toate informațiile pertinente cu privire la operațiunea respectivă.</p>			
<p><i>Articolul 74</i></p> <p>Gestionarea programului de către autoritatea de management</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
<p>(1) Autoritatea de management:</p> <p>(a) desfășoară controale de gestiune pentru a verifica dacă produsele și serviciile cofinanțate au fost furnizate, dacă operațiunea respectă legislația aplicabilă, programul și condițiile de acordare a sprijinului pentru această operațiune și:</p> <p>(i) în cazul în care costurile urmează să fie rambursate în temeiul articolului 53 alineatul (1) litera (a), dacă cuantumul cheltuielilor declarate de beneficiari în legătură</p>			

<p>cu costurile respective a fost plătit și dacă beneficiarii țin o evidență contabilă separată sau folosesc coduri contabile adecvate pentru toate tranzacțiile aferente operațiunii;</p> <p>(ii) în cazul în care costurile urmează să fie rambursate în temeiul articolului 53 alineatul (1) literele (b), (c) și (d), dacă au fost îndeplinite condițiile pentru rambursarea cheltuielilor către beneficiar;</p> <p>(b) se asigură, sub rezerva disponibilității fondurilor, că beneficiarul primește cuantumul datorat în întregime, în termen de 80 de zile de la data depunerii cererii de plată de către beneficiar; termenul poate fi întrerupt dacă informațiile prezentate de beneficiar nu permit autorității de management să stabilească dacă cuantumul este exigibil;</p> <p>(c) dispune măsuri și proceduri antifraudă eficace și proporționale, luând în considerare riscurile identificate;</p> <p>(d) previne, depistează și corectează neregulile;</p> <p>(e) confirmă faptul că cheltuielile înregistrate în conturi sunt legale și regulamentare;</p>			
---	--	--	--

<p>(f)întocmește declarația de gestiune în conformitate cu modelul prevăzut în anexa XVIII.</p> <p>În cazul prevăzut la primul paragraf litera (b), nu se procedează la nicio deducere sau reținere și nu se percepe nicio taxă specifică sau cu efect echivalent care ar reduce cuantumul datorate beneficiarilor.</p> <p>Pentru operațiunile PPP, autoritatea de management efectuează plăți către un cont de garanție creat în acest scop în numele beneficiarului în vederea utilizării în conformitate cu acordul PPP.</p> <p>(2) Controalele de gestiune menționate la alineatul (1) primul paragraf litera (a) sunt bazate pe riscuri și proporționale cu riscurile identificate în prealabil în scris. Controalele de gestiune includ verificări administrative în legătură cu cererile de plată transmise de beneficiari și verificări la fața locului ale operațiunilor. Respectivele verificări se efectuează înainte de prezentarea conturilor în conformitate cu articolul 98.</p> <p>(3) În cazul în care autoritatea de management este și beneficiar în cadrul programului, dispozițiile aplicabile controalelor de gestiune asigură separarea funcțiilor.</p> <p>Fără a aduce atingere alineatului (2), Regulamentul Interreg poate stabili norme specifice privind controalele de</p>			
---	--	--	--

gestiune aplicabile programelor Interreg. Regulamentele FAMI, FSI și IMFV pot stabili norme specifice privind controalele de gestiune aplicabile atunci când beneficiarul este o organizație internațională.			
<i>Articolul 75</i> Sprijinul acordat de autoritatea de management pentru activitatea comitetului de monitorizare	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
Autoritatea de management: (a)furnizează comitetului de monitorizare în timp util toate informațiile necesare pentru îndeplinirea sarcinilor acestuia; (b)asigură luarea măsurilor necesare în urma deciziilor și recomandărilor comitetului de monitorizare.			
<i>Articolul 76</i> Funcția de contabilitate	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
(1) Funcția de contabilitate constă în următoarele sarcini: (a)întocmirea și transmiterea cererilor de plată către Comisie, în conformitate cu articolele 91 și 92; (b)întocmirea și prezentarea conturilor, confirmarea integralității, a acurateții și a veridicității conturilor în conformitate cu articolul 98 și păstrarea unor evidențe electronice			

<p>pentru toate elementele conturilor, inclusiv pentru cererile de plată;</p> <p>(c) convertirea în euro a cheltuielilor suportate în alte monede pe baza cursului de schimb contabil lunar al Comisiei din luna în care cheltuielile sunt înregistrate în sistemele contabile ale organismului responsabil de îndeplinirea sarcinilor prevăzute în prezentul articol.</p> <p>(2) Funcția de contabilitate nu include verificări la nivelul beneficiarilor.</p> <p>(3) Prin derogare de la alineatul (1) litera (c), Regulamentul Interreg poate stabili o metodă diferită pentru conversia în euro a cuantumurilor cheltuielilor suportate în alte monede.</p>			
<p><i>Articolul 77</i></p> <p>Funcțiile autorității de audit</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Autoritatea de audit este însărcinată cu efectuarea de audituri de sistem, audituri ale operațiunilor și audituri ale conturilor, pentru a furniza Comisiei o asigurare independentă cu privire la funcționarea eficientă a sistemelor de gestiune și control și la legalitatea și regularitatea cheltuielilor incluse în conturile transmise Comisiei.</p> <p>(2) Activitățile de audit se desfășoară în conformitate cu standardele de audit acceptate la nivel internațional.</p>			

<p>(3) Autoritatea de audit întocmește și transmite Comisiei:</p> <p>(a) o opinie anuală de audit în conformitate cu articolul 63 alineatul (7) din Regulamentul financiar și cu modelul prevăzut în anexa XIX la prezentul regulament, bazată pe toate activitățile de audit efectuate, care vizează următoarele componente distincte:</p> <ul style="list-style-type: none">(i) integralitatea, acuratețea și veridicitatea conturilor;(ii) legalitatea și regularitatea cheltuielilor incluse în conturile prezentate Comisiei;(iii) funcționarea eficientă a sistemului de gestiune și control; <p>(b) un raport anual de control care îndeplinește cerințele de la articolul 63 alineatul (5) litera (b) din Regulamentul financiar, în conformitate cu modelul prevăzut în anexa XX la prezentul regulament, care susține opinia anuală de audit menționată la litera (a) de la prezentul alineat și care prezintă o sinteză a constatărilor, inclusiv o analiză a naturii și amplitudinii erorilor și deficiențelor sistemelor, precum și măsurile corective propuse și puse în aplicare și rata totală de eroare și rata de eroare reziduală rezultate pentru cheltuielile înregistrate în conturile prezentate Comisiei.</p>			
---	--	--	--

<p>(4) În cazul în care programele sunt grupate în scopul auditurilor operațiunilor în temeiul articolului 79 alineatul (2) al doilea paragraf, informațiile prevăzute la alineatul (3) litera (b) de la prezentul articol pot fi grupate într-un raport unic.</p> <p>(5) Autoritatea de audit transmite Comisiei rapoartele de audit de sistem imediat după încheierea procedurii contradictorii cu entitățile auditate relevante.</p> <p>(6) Comisia și autoritățile de audit se reunesc cu regularitate și, cu excepția cazului în care se convine altfel, cel puțin o dată pe an, pentru a examina strategia de audit, raportul anual de control și opinia de audit, pentru a-și coordona planurile și metodele de audit și pentru a face schimb de opinii cu privire la aspecte privind îmbunătățirea sistemelor de gestiune și control.</p>			
<p><i>Articolul 78</i></p> <p>Strategia de audit</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Autoritatea de audit elaborează, după consultarea autorității de management, o strategie de audit pe baza unei evaluări a riscului, ținând seama de descrierea sistemului de gestiune și control prevăzută la articolul 69 alineatul (11), care vizează</p>			

<p>auditurile de sistem și auditurile operațiunilor. Strategia de audit include audituri de sistem ale autorităților de management și ale autorităților responsabile de funcția de contabilitate nou identificate. Aceste audituri se efectuează în termen de 21 de luni de la decizia de aprobare a programului sau a modificării programului, prin care se desemnează o astfel de autoritate. Strategia de audit se elaborează în conformitate cu modelul prevăzut în anexa XXII și se actualizează anual după primul raport anual de control și prima opinie de audit furnizate Comisiei. Strategia poate viza unul sau mai multe programe.</p> <p>(2) Strategia de audit se transmite Comisiei la cerere.</p>			
<p><i>Articolul 79</i></p> <p>Audituri ale operațiunilor</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Auditurile operațiunilor vizează cheltuielile declarate Comisiei în anul financiar pe baza unui eșantion. Eșantionul respectiv este reprezentativ și se bazează pe metode de eșantionare statistice.</p> <p>(2) În cazul în care populația constă în mai puțin de 300 de unități de eșantionare, poate fi utilizată o metodă de eșantionare nestatistică, în funcție de</p>			

raționamentul profesional al autorității de audit. În astfel de cazuri, eșantionul trebuie să fie suficient de mare pentru a permite autorității de audit să elaboreze o opinie de audit valabilă. Metoda de eșantionare nestatistică acoperă minimum 10 % dintre unitățile de eșantionare din populația anului financiar, selectate în mod aleatoriu. Eșantionul statistic poate acoperi unul sau mai multe programe sprijinite de FEDR, FSE+, Fondul de coeziune și FTJ și, sub rezerva stratificării, acolo unde este cazul, una sau mai multe perioade de programare, în funcție de raționamentul profesional al autorității de audit.

Eșantionul de operațiuni sprijinite din FEAMPA, FAMI, FSI și de IMFV acoperă operațiunile sprijinite de fiecare fond separat.

(3) Auditurile operațiilor includ verificări la fața locului privind implementarea fizică a operațiunii numai în cazul în care acest lucru este impus de tipul de operațiune în cauză.

Regulamentul FSE+ poate prevedea dispoziții specifice pentru programele sau prioritățile prevăzute la articolul 4 alineatul (1) litera (m) din respectivul regulament. Regulamentele FAMI, FSI și IMFV pot stabili norme specifice pentru auditul operațiilor în cazul în care o organizație internațională este beneficiar. Regulamentul Interreg poate

<p>stabili norme specifice privind auditurile operațiunilor aplicabile programelor Interreg.</p> <p>Auditurile se efectuează pe baza normelor în vigoare la data la care au avut loc activitățile din cadrul operațiunii.</p> <p>(4) Comisia este împuternicită să adopte un act delegat în conformitate cu articolul 114 pentru a completa prezentul articol stabilind metode de eșantionare standardizate, gata de utilizare, și modalitățile pentru acoperirea uneia sau a mai multor perioade de programare.</p>			
<p><i>Articolul 80</i></p> <p>Dispoziții privind auditul unic</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) La efectuarea auditurilor, Comisia și autoritățile de audit țin seama în mod corespunzător de principiile auditului unic și proporționalității în raport cu nivelul de risc pentru bugetul Uniunii. Se urmărește în felul acesta în special evitarea duplicării auditurilor și a controalelor de gestiune pentru aceleași cheltuieli declarate Comisiei, în vederea minimizării costului controalelor de gestiune și al auditurilor și a sarcinii administrative asupra beneficiarilor. Comisia și autoritățile de audit utilizează mai întâi toate informațiile și</p>			

dovezile menționate la articolul 72 alineatul (1) litera (e), inclusiv rezultatele controalelor de gestiune, și pot solicita și obține documente și probe de audit suplimentare de la beneficiarii în cauză numai atunci când, pe baza raționamentului lor profesional, acest lucru este necesar pentru a sprijini formularea unor concluzii solide de audit.

(2) Pentru programele în cazul cărora Comisia ajunge la concluzia că opinia autorității de audit este fiabilă, iar statul membru în cauză participă la cooperarea consolidată privind instituirea Parchetului European, auditurile proprii ale Comisiei se limitează la auditarea activității autorității de audit.

(3) Înainte de prezentarea conturilor pentru anul financiar în care se finalizează operațiunea, Comisia sau autoritatea de audit nu efectuează mai mult de un audit în ceea ce privește operațiunile pentru care totalul cheltuielilor eligibile nu depășește 400 000 EUR pentru FEDR sau Fondul de coeziune, 350 000 EUR pentru FTJ, 300 000 EUR pentru FSE+ sau 200 000 EUR pentru FEAMPA, FAMI, FSI sau IMFV.

Alte operațiuni nu fac obiectul mai mult de unui audit pe an financiar efectuat fie de autoritatea de audit, fie de Comisie înainte de prezentarea conturilor pentru anul financiar în care se finalizează

<p>operațiunea. Operațiunile nu fac obiectul unui audit efectuat de Comisie sau de autoritatea de audit într-un anumit an dacă în anul respectiv s-a efectuat deja un audit de către Curtea de Conturi, cu condiția ca rezultatele auditului efectuat de Curtea de Conturi cu privire la operațiunile respective să poată fi utilizate de autoritatea de audit sau de Comisie pentru a-și îndeplini sarcinile care le revin.</p> <p>(4) În pofida alineatului (3), orice operațiune poate face obiectul mai mult de unui audit în cazul în care autoritatea de audit concluzionează, pe baza raționamentului său profesional, că nu este posibilă formularea unei opinii de audit valabile.</p> <p>(5) Dispozițiile alineatelor (2) și (3) nu se aplică atunci când:</p> <p>(a) există un risc specific de nereguli sau o suspiciune de fraudă;</p> <p>(b) este necesară reefectuarea activității autorității de audit pentru obținerea unei asigurări cu privire la funcționarea eficientă a acesteia;</p> <p>(c) există dovada unei deficiențe grave în activitatea autorității de audit.</p>			
<p><i>Articolul 81</i></p> <p>Controale de gestiune și audituri ale instrumentelor financiare</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>

<p>(1) Autoritatea de management efectuează controale de gestiune la fața locului în conformitate cu articolul 74 alineatul (1) numai la nivelul organismelor care execută instrumentul financiar și, în contextul fondurilor de garantare, la nivelul organismelor care oferă noile împrumuturi suport. Autoritatea de management poate să se bazeze pe controalele efectuate de organisme externe și să nu efectueze controale de gestiune la fața locului, cu condiția să dispună de dovezi suficiente privind competența organismelor externe respective.</p> <p>(2) Autoritatea de management nu efectuează verificări la fața locului la nivelul BEI sau al altor instituții financiare internaționale în care este acționar un stat membru.</p> <p>Cu toate acestea, BEI sau alte instituții financiare internaționale în care este acționar un stat membru furnizează autorității de management rapoarte de control în sprijinul cererilor de plată.</p> <p>(3) Autoritatea de audit efectuează audituri de sistem și audituri ale operațiunilor în conformitate cu articolul 77, 79 sau 83, după caz, la nivelul organismelor care execută instrumentul financiar și, în contextul fondurilor de garantare, la nivelul organismelor care oferă noile împrumuturi suport. Rezultatele auditului efectuat de auditorii externi ai</p>			
--	--	--	--

<p>organismelor care execută instrumentul financiar pot fi luate în considerare de către autoritatea de audit în scopul asigurării generale și, pe această bază, autoritatea de audit poate decide să își limiteze propria activitate de audit.</p> <p>(4) În contextul fondurilor de garantare, organismele responsabile de auditul programelor pot efectua audituri ale organismelor care oferă noi împrumuturi suport numai în cazul apariției uneia sau mai multora dintre următoarele situații:</p> <p>(a) la nivelul autorității de management sau la nivelul organismelor care execută instrumentul financiar nu sunt disponibile documente justificative care să furnizeze dovezi ale sprijinului din partea instrumentului financiar pentru destinarii finali;</p> <p>(b) există dovezi conform cărora documentele disponibile la nivelul autorității de management sau la nivelul organismelor care execută instrumentul financiar nu reprezintă o imagine adevărată și exactă a sprijinului acordat.</p> <p>(5) Autoritatea de audit nu efectuează audituri la nivelul BEI sau al altor instituții financiare internaționale în care este acționar un stat membru, pentru instrumentele financiare executate de către acestea.</p>			
---	--	--	--

<p>Cu toate acestea, BEI sau alte instituții financiare internaționale în care este acționar un stat membru furnizează Comisiei și autorității de audit un raport anual de audit elaborat de auditorii lor externi, înainte de sfârșitul fiecărui an calendaristic. Acest raport vizează elementele incluse în anexa XXI și reprezintă baza activității autorității de audit.</p> <p>(6) BEI sau alte instituții financiare internaționale pun la dispoziția autorităților responsabile de programe toate documentele necesare pentru a le permite să își îndeplinească obligațiile.</p>			
<p><i>Articolul 82</i></p> <p>Disponibilitatea documentelor</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Fără a aduce atingere normelor aplicabile în materie de ajutoare de stat, autoritatea de management se asigură că toate documentele justificative în legătură cu o operațiune sprijinită de fonduri sunt păstrate la nivelul adecvat pentru o perioadă de cinci ani începând cu data de 31 decembrie a anului în care a fost efectuată ultima plată de către autoritatea de management către beneficiar.</p> <p>(2) Perioada menționată la alineatul (1) se întrerupe fie în cazul unor proceduri judiciare, fie la cererea Comisiei.</p>			

<p style="text-align: center;">Capitolul III Utilizarea sistemelor de gestiune naționale Articolul 83 Modalități consolidate proporționate</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
<p>Statul membru poate aplica următoarele modalități consolidate proporționate pentru sistemul de gestiune și control al unui program în cazul în care condițiile prevăzute la articolul 84 sunt îndeplinite:</p> <p>(a) prin derogare de la articolul 74 alineatul (1) litera (a) și de la articolul 74 alineatul (2), autoritatea de management poate să aplice numai procedurile naționale pentru efectuarea controalelor de gestiune;</p> <p>(b) prin derogare de la articolul 77 alineatul (1) în ceea ce privește auditurile de sistem și de la articolul 79 alineatele (1) și (3) în ceea ce privește auditurile operațiunilor, autoritatea de audit își poate limita activitatea de audit la audituri ale operațiunilor care acoperă un eșantion stabilit pe baza unei selecții statistice de 30 de unități de eșantionare pentru programul sau grupul de programe în cauză.</p> <p>În scopul controalelor de gestiune menționate la litera (a) de la primul paragraf, autoritatea de management se poate baza pe controalele efectuate de organisme externe, cu condiția să</p>			

<p>dispună de dovezi suficiente privind competența organismelor respective.</p> <p>În cazul prevăzut la litera (b) de la primul paragraf, atunci când populația constă în mai puțin de 300 de unități de eșantionare, autoritatea de audit poate aplica o metodă de eșantionare nestatistică în conformitate cu articolul 79 alineatul (2).</p> <p>Comisia își limitează propriile audituri la un control al activității desfășurate de autoritatea de audit prin reefectuarea auditului exclusiv la nivelul său, cu excepția cazului în care informațiile disponibile sugerează existența unei deficiențe grave în activitatea autorității de audit.</p>			
<p><i>Articolul 84</i></p> <p>Condiții pentru aplicarea modalităților consolidate proporționate</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Statul membru poate aplica modalitățile consolidate proporționate menționate la articolul 83 în orice moment în timpul perioadei de programare, în cazul în care Comisia a confirmat în rapoartele de activitate anuale, publicate în ultimii doi ani care precedă o astfel de decizie a statului membru, că sistemul de gestiune și control al programului funcționează în mod eficient și că rata totală de eroare pentru fiecare an este de cel mult 2 %.</p>			

<p>Atunci când evaluează funcționarea eficientă a sistemului de gestiune și control al programului, Comisia ține seama de participarea statului membru în cauză la cooperarea consolidată privind instituirea Parchetului European.</p> <p>În cazul în care un stat membru decide să aplice modalitățile consolidate proporționale menționate la articolul 83, acesta informează Comisia cu privire la aplicarea acestor modalități. În acest caz, modalitățile se aplică de la începutul anului financiar următor.</p> <p>(2) La începutul perioadei de programare, statul membru poate să aplice modalitățile consolidate proporționale menționate la articolul 83, în cazul în care condițiile prevăzute la alineatul (1) de la prezentul articol sunt îndeplinite pentru un program similar implementat în perioada 2014-2020 și în cazul în care modalitățile de gestiune și control instituite pentru programul din perioada 2021-2027 se bazează în mare măsură pe cele din programul precedent. În acest caz, modalitățile se aplică de la începutul programului.</p> <p>(3) Statul membru întocmește sau actualizează în mod corespunzător descrierea sistemului de gestiune și control și strategia de audit prevăzute la articolul 69 alineatul (11) și la articolul 78.</p>			
---	--	--	--

<p style="text-align: center;"><i>Articolul 85</i></p> <p style="text-align: center;">Ajustarea în timpul perioadei de programare</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
<p>(1) În cazul în care Comisia sau autoritatea de audit concluzionează, pe baza auditurilor efectuate și a raportului anual de control, că nu mai sunt îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 84, Comisia solicită autorității de audit să efectueze activități suplimentare de audit în conformitate cu articolul 69 alineatul (3) și să se asigure că sunt luate măsuri de remediere.</p> <p>(2) În cazul în care raportul anual de control ulterior confirmă că respectivele condiții continuă să nu fie îndeplinite, limitând astfel asigurarea oferită Comisiei cu privire la funcționarea eficientă a sistemelor de gestiune și control și la legalitatea și regularitatea cheltuielilor, Comisia solicită autorității de audit să efectueze audituri de sistem.</p> <p>(3) După ce a acordat statului membru posibilitatea de a prezenta observații, Comisia poate informa statul membru că modalitățile consolidate proporționate prevăzute la articolul 83 nu se mai aplică de la începutul anului financiar următor.</p>	-		
<p style="text-align: center;">TITLUL VII GESTIUNE FINANCIARĂ, PREZENTAREA ȘI EXAMINAREA</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și

<p style="text-align: center;">CONTURILOR ȘI CORECȚII FI- NANCIARE <i>Capitolul I</i> Gestiune financiară Secțiunea I Norme contabile generale <i>Articolul 86</i> Angajamente bugetare</p>			obligatoriu în toate elementele sale.
<p>(1) Decizia de aprobare a programului, în conformitate cu articolul 23, constituie o decizie de finanțare în sensul articolului 110 alineatul (1) din Regulamentul financiar, iar notificarea acesteia către statul membru în cauză constituie un angajament juridic. Decizia respectivă indică contribuția totală a Uniunii pe fond și pe an. Cu toate acestea, pentru programele din cadrul obiectivului Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică, un quantum reprezentând 50 % din contribuția pentru anii 2026 și 2027 („cquantum de flexibilitate”) se reține pentru fiecare program în fiecare stat membru și se alocă definitiv programului numai după adoptarea deciziei Comisiei în urma evaluării intermediare în conformitate cu articolul 18.</p> <p>(2) Angajamentele bugetare ale Uniunii pentru fiecare program sunt realizate de către Comisie în tranșe anuale pentru fiecare fond pe parcursul</p>			

<p>perioadei cuprinse între 1 ianuarie 2021 și 31 decembrie 2027.</p> <p>(3) Prin derogare de la articolul 111 alineatul (2) din Regulamentul financiar, angajamentele bugetare pentru prima tranșă se realizează în urma adoptării programului de către Comisie.</p>			
<p><i>Articolul 87</i></p> <p>Utilizarea monedei euro</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
<p>Sumele prevăzute în programe, raportate sau declarate Comisiei de statele membre, sunt exprimate în euro.</p>			
<p><i>Articolul 88</i></p> <p>Rambursare</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
<p>(1) Orice rambursare care trebuie efectuată către bugetul Uniunii se efectuează înainte de scadența indicată în ordinul de recuperare întocmit în conformitate cu articolul 98 din Regulamentul financiar. Data scadenței este ultima zi a celei de a doua luni următoare lunii în care a fost emis ordinul.</p> <p>(2) Orice întârziere a rambursării generează dobânzi de întârziere, de la scadență până la data plății efective. Rata acestor dobânzi este cu un punct</p>			

procentual și jumătate mai mare decât rata aplicată de Banca Centrală Europeană în principalele sale operațiuni de refinanțare în prima zi lucrătoare din luna în care este data scadenței.			
<p align="center">Secțiunea II Norme aplicabile plăților către statele membre <i>Articolul 89</i> Tipuri de plăți</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
Plățile se efectuează sub formă de prefinanțare, plăți intermediare și plăți ale soldului conturilor pentru anul financiar.			
<p align="center"><i>Articolul 90</i> Prefinanțare</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
<p>(1) Comisia plătește o prefinanțare bazată pe valoarea totală a sprijinului din fonduri prevăzută în decizia de aprobare a programului.</p> <p>(2) Prefinanțarea pentru fiecare fond se plătește în tranșe anuale, înainte de data de 1 iulie a fiecărui an, sub rezerva disponibilității fondurilor, după cum urmează:</p> <p>(a) 2021: 0,5 %;</p> <p>(b) 2022: 0,5 %;</p> <p>(c) 2023: 0,5 %;</p> <p>(d) 2024: 0,5 %;</p> <p>(e) 2025: 0,5 %;</p>			

<p>(f) 2026: 0,5 %.</p> <p>În cazul în care un program este adoptat după data de 1 iulie 2021, tranșele anterioare se plătesc în anul adoptării.</p> <p>(3) Prin derogare de la alineatul (2), normele specifice privind prefinanțarea pentru programele Interreg se stabilesc în Regulamentul Interreg.</p> <p>(4) Prin derogare de la alineatul (2), normele specifice privind prefinanțarea pentru programele sprijinite din FAMI, FSI și de IMFV se stabilesc în regulamentele specifice fiecărui fond.</p> <p>(5) Cuantumul plătit cu titlu de prefinanțare pentru anii 2021 și 2022 sunt lichidate din conturile Comisiei în fiecare an, iar pentru anii 2023-2026, cel târziu odată cu ultimul an financiar, în conformitate cu articolul 100.</p> <p>Pentru programele sprijinite din FAMI, FSI și de IMFV, sumele plătite cu titlu de prefinanțare sunt lichidate din conturile Comisiei cel târziu odată cu ultimul an financiar.</p> <p>(6) Orice dobândă generată de prefinanțare se utilizează pentru programul în cauză în același mod ca fondurile și se include în conturile pentru ultimul an financiar.</p>			
<p><i>Articolul 91</i> Cererile de plată</p>	<p>-</p>	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>

(1) Statul membru prezintă un număr maxim de șase cereri de plată pentru fiecare program, fond și an financiar. În fiecare an, se poate prezenta câte o cerere de plată în orice moment în fiecare perioadă cuprinsă între următoarele date: 28 februarie, 31 mai, 31 iulie, 31 octombrie, 30 noiembrie și 31 decembrie.

Ultima cerere de plată depusă până la 31 iulie se consideră a fi cererea de plată finală pentru anul financiar care s-a încheiat la 30 iunie.

Primul paragraf nu se aplică programelor Interreg.

(2) Cererile de plată sunt admisibile numai după transmiterea celui mai recent pachet de asigurare, astfel cum se menționează la articolul 98.

(3) Cererile de plată se transmit Comisiei în conformitate cu modelul stabilit în anexa XXIII și includ, pentru fiecare prioritate și, după caz, pe categorie de regiuni:

(a) valoarea totală a cheltuielilor eligibile suportate de beneficiari și plătite în cadrul implementării operațiunilor în legătură cu obiective specifice pentru care sunt îndeplinite condițiile favorizante și a operațiunilor în legătură cu obiective specifice pentru care nu sunt îndeplinite condițiile favorizante, dar care contribuie la îndeplinirea condițiilor favorizante, astfel cum

<p>este înregistrat în sistemul organismului care asigură funcția de contabilitate;</p> <p>(b)valoarea asistenței tehnice calculată în conformitate cu articolul 36 alineatul (5) litera (b), dacă este cazul;</p> <p>(c)valoarea totală a contribuției publice care a fost sau urmează să fie furnizată în legătură cu obiectivele specifice pentru care sunt îndeplinite condițiile favorizante și cu operațiunile în legătură cu obiectivele specifice pentru care nu sunt îndeplinite condițiile favorizante, dar care contribuie la îndeplinirea condițiilor favorizante, astfel cum este înregistrat în sistemul organismului care asigură funcția de contabilitate;</p> <p>(d)valoarea totală a cheltuielilor eligibile suportate de beneficiari și plătite în cadrul implementării operațiunilor în legătură cu obiective specifice pentru care nu sunt îndeplinite condițiile favorizante, cu excepția operațiunilor care contribuie la îndeplinirea condițiilor favorizante, astfel cum este înregistrat în sistemul organismului care asigură funcția de contabilitate.</p> <p>(4) Prin derogare de la alineatul (3) litera (a), se aplică următoarele:</p> <p>(a)în cazul în care contribuția Uniunii este realizată în conformitate cu</p>			
---	--	--	--

<p>articolul 51 litera (a), valorile incluse într-o cerere de plată sunt sumele justificate prin progresele înregistrate în îndeplinirea condițiilor sau obținerea rezultatelor, în conformitate cu decizia menționată la articolul 95 alineatul (2) sau cu actul delegat menționat la articolul 95 alineatul (4);</p> <p>(b) în cazul în care contribuția Uniunii este realizată în conformitate cu articolul 51 literele (c), (d) și (e), valorile incluse într-o cerere de plată sunt valorile stabilite în conformitate cu decizia menționată la articolul 94 alineatul (3) sau cu actul delegat menționat la articolul 94 alineatul (4);</p> <p>(c) pentru formele de granturi menționate la articolul 53 alineatul (1) primul paragraf literele (b), (c) și (d), valorile incluse într-o cerere de plată sunt costurile calculate pe baza aplicabilă.</p> <p>(5) Prin derogare de la alineatul (3), în cazul ajutoarelor de stat, cererea de plată poate include avansuri achitate beneficiarului de către organismul care acordă ajutorul în următoarele condiții cumulative:</p> <p>(a) avansurile respective să facă obiectul unei garanții oferite de o bancă sau de altă instituție financiară stabilită în statul membru sau să fie acoperite de un mecanism oferit ca garanție de o</p>			
--	--	--	--

<p>entitate publică sau de statul membru;</p> <p>(b) avansurile respective să nu depășească 40 % din valoarea totală a ajutorului care urmează să fie acordat unui beneficiar pentru o anumită operațiune;</p> <p>(c) avansurile respective să fie acoperite de cheltuielile achitate de beneficiari în implementarea operațiunii și susținute prin facturi achitate sau documente contabile cu valoare probatorie echivalentă în termen de trei ani de la sfârșitul anului plății avansului sau cel târziu la 31 decembrie 2029, oricare dintre aceste date survine prima, în caz contrar următoarea cerere de plată fiind corectată în consecință.</p> <p>Fiecare cerere de plată care include avansuri de acest tip prezintă separat valoarea totală achitată din program sub formă de avans, valoarea care a fost acoperită prin cheltuieli achitate de beneficiari în termen de trei ani de la plata avansului, în conformitate cu litera (c), precum și valoarea care nu a fost acoperită prin cheltuieli achitate de beneficiari și pentru care nu s-a încheiat încă perioada de trei ani.</p> <p>(6) Prin derogare de la alineatul (3) litera (c) de la prezentul articol, în cazul schemelor de ajutor prevăzute la articolul 107 din TFUE, contribuția publică aferentă cheltuielilor incluse</p>			
---	--	--	--

<p>într-o cerere de plată trebuie să fi fost plătită beneficiarilor de către organismul care acordă ajutorul.</p>			
<p><i>Articolul 92</i> Elemente specifice instrumentelor financiare în cererile de plată</p>	<p>-</p>	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) În cazul în care sunt executate instrumente financiare în conformitate cu articolul 59 alineatul (1), cererile de plată înaintate în conformitate cu anexa XXIII includ cuantumurile totale plătite sau, în cazul garanțiilor, cuantumurile rezervate pentru contractele de garanție de către autoritatea de management pentru destinatarii finali, astfel cum se menționează la articolul 68 alineatul (1) literele (a), (b) și (c).</p> <p>(2) În cazul în care sunt executate instrumente financiare în conformitate cu articolul 59 alineatul (2), cererile de plată care includ cheltuieli pentru instrumentele financiare se transmit în conformitate cu următoarele condiții:</p> <p>(a) valoarea inclusă în prima cerere de plată trebuie să fi fost plătită instrumentelor financiare și poate reprezenta până la 30 % din cuantumul total al contribuțiilor din program angajate pentru instrumente financiare în temeiul acordului de finanțare relevant, în conformitate cu</p>			

<p>prioritatea și categoria de regiune pertinente, după caz;</p> <p>(b) valorile incluse în cererile de plată ulterioare transmise în cursul perioadei de eligibilitate includ cheltuielile eligibile menționate la articolul 68 alineatul (1).</p> <p>(3) Valoarea inclusă în prima cerere de plată, menționată la alineatul (2) litera (a), este lichidată din conturile Comisiei cel târziu în ultimul an financiar. Aceasta este prezentată separat în cererile de plată.</p>			
<p><i>Articolul 93</i></p> <p>Norme comune în materie de plăți</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Fără a aduce atingere articolului 15 alineatele (5) și (6) și sub rezerva disponibilității fondurilor, Comisia efectuează plăți intermediare în termen de 60 de zile de la data la care o cerere de plată este primită de Comisie.</p> <p>(2) Fiecare plată se atribuie celui mai devreme deschis angajament bugetar al fondului și al categoriei de regiune în cauză. Comisia rambursează cu titlu de plăți intermediare 95 % din cuantumurile incluse în cererea de plată, care rezultă din aplicarea ratei de cofinanțare pentru fiecare prioritate la cheltuielile totale eligibile sau la contribuția publică, după caz. Comisia</p>			

determină cuantumurile restante de rambursat sau care urmează să fie recuperate la calcularea soldului conturilor în conformitate cu articolul 100.

(3) Sprijinul acordat de fonduri pentru o prioritate sub forma plăților intermediare nu este mai mare decât cuantumul sprijinului din fonduri pentru prioritatea respectivă prevăzut în decizia de aprobare a programului.

(4) Atunci când contribuția Uniunii ia oricare dintre formele enumerate la articolul 51, Comisia nu plătește mai mult decât cuantumul solicitat de către statul membru.

(5) Sprijinul acordat de fonduri pentru o prioritate sub forma plății soldului din ultimul an financiar nu depășește niciunul dintre următoarele cuantumuri:

(a) contribuția publică declarată în cererile de plată;

(b) sprijinul din fonduri plătit sau care urmează să fie plătit beneficiarilor;

(c) cuantumul solicitat de către statul membru.

Cuantumurile rambursate în temeiul articolului 36 alineatul (5) nu se iau în considerare la calcularea plafonului prevăzut la primul paragraf litera (b) de la prezentul articol.

(6) La cererea unui stat membru, plățile intermediare pot fi majorate cu 10 % peste rata de cofinanțare aplicabilă fiecărei priorități pentru fonduri, în

<p>cazul în care un stat membru îndeplinește una dintre următoarele condiții după 1 iulie 2021:</p> <p>(a)statul membru beneficiază de un împrumut din partea Uniunii, în temeiul Regulamentului (UE) nr. 407/2010 al Consiliului ⁽⁵²⁾;</p> <p>(b)statul membru primește asistență financiară pe termen mediu în cadrul Mecanismului european de stabilitate înființat prin Tratatul privind Mecanismul european de stabilitate din 2 februarie 2012 sau în Regulamentul (CE) nr. 332/2002, cu condiția implementării unui program de ajustare macroeconomică;</p> <p>(c)se pune la dispoziția statului membru o asistență financiară, cu condiția implementării unui program de ajustare macroeconomică, astfel cum se precizează în Regulamentul (UE) nr. 472/2013.</p> <p>Rata majorată, care nu poate depăși 100 %, se aplică cererilor de plată până la sfârșitul anului calendaristic în care se încheie asistența financiară aferentă.</p> <p>(7) Alineatul (6) nu se aplică programelor Interreg.</p>			
<p><i>Articolul 94</i></p> <p>Contribuția Uniunii bazată pe costuri unitare, sume forfetare și rate forfetare</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>

<p>(1) Comisia poate rambursa contribuția Uniunii la un program bazată pe costuri unitare, sume forfetare și rate forfetare în conformitate cu articolul 51, pe baza cuantumurilor și a ratelor aprobate printr-o decizie în conformitate cu alineatul (3) de la prezentul articol sau prevăzute în actul delegat menționat la alineatul (4) de la prezentul articol.</p> <p>(2) Pentru a utiliza o contribuție a Uniunii la program bazată pe costuri unitare, sume forfetare și rate forfetare, statele membre prezintă Comisiei o propunere în conformitate cu modelele din anexele V și VI, ca parte din prezentarea programului sau a unei cereri de modificare a acestuia.</p> <p>Cuantumurile și ratele propuse de statul membru se stabilesc pe baza următoarelor elemente și se evaluează de către autoritatea de audit:</p> <p>(a) o metodă de calcul justă, echitabilă și verificabilă, bazată pe unul dintre următoarele elemente:</p> <ul style="list-style-type: none">(i) date statistice, alte informații obiective sau avize ale experților;(ii) date istorice verificate;(iii) aplicarea practicilor uzuale de contabilizare a costurilor; <p>(b) proiecte de buget;</p> <p>(c) normele privind costurile unitare, sumele forfetare și ratele forfetare corespunzătoare aplicabile în cadrul</p>			
--	--	--	--

<p>politicilor Uniunii pentru un tip similar de operațiune;</p> <p>(d)normele privind costurile unitare, sumele forfetare și ratele forfetare corespunzătoare aplicate în cadrul sistemelor de granturi finanțate integral de statul membru în cauză pentru un tip similar de operațiune.</p> <p>(3) Decizia de aprobare a programului sau a modificării acestuia stabilește tipurile de operațiuni vizate de rambursarea pe bază de costuri unitare, sume forfetare și rate forfetare, definiția și cuantumurile acoperite de respectivele costuri unitare, sumele forfetare și ratele forfetare, precum și metodele de ajustare a cuantumurilor.</p> <p>Statele membre efectuează rambursări către beneficiari în sensul prezentului articol. Rambursările respective pot lua orice formă de sprijin.</p> <p>Auditurile efectuate de Comisie și de statul membru și controalele de gestiune efectuate de statele membre au obiectivul exclusiv de a verifica îndeplinirea condițiilor în vederea rambursării de către Comisie.</p> <p>(4) Comisia este împuternicită să adopte un act delegat în conformitate cu articolul 114 pentru a completa prezentul articol prin definirea costurilor unitare, a sumelor forfetare și a ratelor forfetare la nivelul Uniunii, a cuantumului acestora și a metodelor de ajustare în conformitate cu modalitățile</p>			
--	--	--	--

<p>menționate la alineatul (2) al doilea paragraf literele (a)-(d) de la prezentul articol.</p> <p>(5) Prezentul articol nu se aplică în cazul contribuției Uniunii pentru asistență tehnică rambursată în temeiul articolului 51 litera (e).</p>			
<p><i>Articolul 95</i></p> <p>Contribuția Uniunii bazată pe finanțări nelegate de costuri</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Comisia poate rambursa contribuția Uniunii la o prioritate a programelor sau la părți ale acesteia pe bază de finanțare nelegată de costuri în conformitate cu articolul 51, pe baza cuantumurilor aprobate prin decizia menționată la alineatul (2) de la prezentul articol sau prevăzute în actul delegat menționat la alineatul (4) de la prezentul articol. Pentru a utiliza o contribuție a Uniunii la program bazată pe finanțări nelegate de costuri, statele membre prezintă Comisiei o propunere în conformitate cu modelele din anexele V și VI, ca parte a programului sau a unei cereri de modificare a acestuia. Propunerea conține următoarele informații:</p> <p>(a) identificarea priorității în cauză și cuantumul total acoperit de finanțarea nelegată de costuri;</p>			

<p>(b) o descriere a părții programului și a tipului de operațiuni acoperite de finanțarea nelegată de costuri;</p> <p>(c) o descriere a condițiilor care trebuie îndeplinite sau a rezultatelor care trebuie obținute și un calendar;</p> <p>(d) rezultatele intermediare care determină rambursarea de către Comisie;</p> <p>(e) unitățile de măsură;</p> <p>(f) calendarul de rambursare de către Comisie și cuantumul aferent în legătură cu progresele înregistrate în îndeplinirea condițiilor sau obținerea rezultatelor;</p> <p>(g) modalitățile de verificare a rezultatelor intermediare și a îndeplinirii condițiilor sau a obținerii de rezultate;</p> <p>(h) metodele de ajustare a cuantumurilor, dacă este cazul;</p> <p>(i) măsurile luate pentru a asigura pista de audit, în conformitate cu anexa XIII, care demonstrează îndeplinirea condițiilor sau obținerea rezultatelor;</p> <p>(j) tipul preconizat de metodă de rambursare folosită pentru a efectua rambursări către beneficiar sau beneficiari în cadrul priorității sau al unor părți ale unei priorități a programelor vizate de prezentul articol.</p> <p>(2) Decizia de aprobare a programului sau a cererii de modificare a acestuia</p>			
--	--	--	--

<p>prevede toate elementele enumerate la alineatul (1).</p> <p>(3) Statele membre efectuează rambursări către beneficiari în sensul prezentului articol. Rambursările respective pot lua orice formă de sprijin. Auditurile efectuate de Comisie și de statul membru și controalele de gestiune efectuate de statele membre au obiectivul exclusiv de a verifica îndeplinirea condițiilor în vederea rambursării de către Comisie sau obținerea rezultatelor.</p> <p>(4) Comisia este împuternicită să adopte un act delegat în conformitate cu articolul 114 pentru a completa prezentul articol prin stabilirea cuantumurilor pentru finanțarea la nivelul Uniunii nelegată de costuri pe tip de operațiune, a metodelor de ajustare a cuantumurilor și a condițiilor care trebuie îndeplinite sau a rezultatelor care trebuie obținute.</p>			
<p style="text-align: center;">Secțiunea III Înteruperi și suspendări <i>Articolul 96</i> Înteruperea termenului de plată</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Comisia poate întrerupe termenul de plată, cu excepția prefinanțării, pentru o perioadă maximă de șase luni în cazul în care este îndeplinită oricare dintre următoarele condiții:</p>			

<p>(a) există dovezi care sugerează o deficiență gravă pentru care nu au fost luate măsuri corective;</p> <p>(b) Comisia trebuie să efectueze verificări suplimentare în urma primirii unor informații conform cărora cheltuielile prezentate într-o cerere de plată pot avea legătură cu o neregulă.</p> <p>(2) Statul membru poate conveni să prelungească perioada de întrerupere cu trei luni.</p> <p>(3) Comisia limitează întreruperea la partea de cheltuieli afectată de elementele menționate la alineatul (1), cu excepția cazului în care este imposibil să se identifice partea de cheltuieli care este afectată. Comisia informează, în scris, statul membru și autoritatea de management în legătură cu motivul întreruperii și le cere să remedieze situația. Comisia pune capăt întreruperii imediat după adoptarea măsurilor de remediere a elementelor menționate la alineatul (1).</p> <p>(4) Normele specifice FEAMPA pot prevedea temeuri specifice pentru întreruperea plăților în legătură cu nerespectarea normelor aplicabile în cadrul politicii comune în domeniul pescuitului.</p>			
<p><i>Articolul 97</i> Suspendarea plăților</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și</p>

			obligatoriu în toate elementele sale.
<p>(1) Comisia poate suspenda integral sau parțial plățile, cu excepția prefinanțării, după ce a acordat statului membru posibilitatea de a prezenta observații, dacă este îndeplinită oricare dintre următoarele condiții:</p> <p>(a) statul membru nu a luat măsurile necesare pentru remedierea situației care a dat naștere la o întrerupere în temeiul articolului 96;</p> <p>(b) există o deficiență gravă;</p> <p>(c) cheltuielile din cererile de plată au legătură cu o neregulă care nu a fost remediată;</p> <p>(d) există un aviz motivat al Comisiei cu privire la o procedură de constatare a neîndeplinirii obligațiilor în temeiul articolului 258 din TFUE în legătură cu o chestiune care pune în pericol legalitatea și regularitatea cheltuielilor.</p> <p>(2) Comisia pune capăt suspendării totale sau parțiale a plăților atunci când statul membru ia măsurile de remediere a elementelor menționate la alineatul (1).</p> <p>(3) Normele specifice FEAMPA pot prevedea temeuri specifice pentru suspendarea plăților care au legătură cu nerespectarea normelor aplicabile în cadrul politicii comune în domeniul pescuitului.</p>			

<p style="text-align: center;">Capitolul II Transmiterea și examinarea conturilor Articolul 98 Conținutul conturilor și prezentarea acestora</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
<p>(1) Pentru fiecare an fiscal pentru care s-au depus cereri de plată, statul membru transmite Comisiei, până la data de 15 februarie, următoarele documente („pachetul de asigurare”) care privesc anul fiscal precedent:</p> <p>(a)conturile în conformitate cu modelul prevăzut în anexa XXIV;</p> <p>(b)declarația de gestiune menționată la articolul 74 alineatul (1) litera (f), în conformitate cu modelul prevăzut în anexa XVIII;</p> <p>(c)opinia anuală de audit menționată la articolul 77 alineatul (3) litera (a), în conformitate cu modelul prevăzut în anexa XIX;</p> <p>(d)raportul anual de control menționat la articolul 77 alineatul (3) litera (b), în conformitate cu modelul prevăzut în anexa XX.</p> <p>(2) Termenul menționat la alineatul (1) poate fi prelungit în mod excepțional de către Comisie până la data de 1 martie, în urma unei informări din partea statului membru vizat.</p> <p>(3) Conturile includ la nivelul fiecărei priorități și, după caz, la nivelul fiecărui fond și al fiecărei categorii de regiuni:</p>			

<p>(a)cuantumul total al cheltuielilor eligibile înregistrate în sistemele contabile ale organismului care asigură funcția de contabilitate care au fost incluse în cererea de plată finală pentru anul fiscal și cuantumul total al contribuției publice corespunzătoare furnizate sau care urmează să fie furnizată în legătură cu obiectivele specifice pentru care sunt îndeplinite condițiile favorizante și cu operațiunile în legătură cu obiectivele specifice pentru care nu sunt îndeplinite condițiile favorizante, dar care contribuie la îndeplinirea condițiilor favorizante;</p> <p>(b)cuantumul rețrăse în cursul anului fiscal;</p> <p>(c)cuantumul contribuției publice plătite instrumentelor financiare;</p> <p>(d)pentru fiecare prioritate, o explicație privind eventualele diferențe dintre cuantumul declarat în temeiul literei (a) și cuantumul declarat în cererile de plată pentru același an fiscal.</p> <p>(4) Pachetul de asigurare nu vizează cuantumul total al cheltuielilor eligibile suportate de beneficiari și plătite în cadrul implementării operațiunilor sau al contribuției publice corespunzătoare furnizate sau care urmează să fie furnizată în legătură cu obiectivele specifice pentru care nu sunt îndeplinite condițiile favorizante, cu excepția</p>			
--	--	--	--

<p>operațiunilor care contribuie la îndeplinirea condițiilor favorizante.</p> <p>(5) Conturile nu sunt admisibile în cazul în care statele membre nu au efectuat corecțiile necesare pentru a reduce rata de eroare reziduală cu privire la legalitatea și regularitatea cheltuielilor incluse în conturi până la cel mult 2 %.</p> <p>(6) Statele membre deduc din conturi, în mod concret:</p> <p>(a) cheltuielile neconforme cu reglementările care au făcut obiectul unor corecții financiare în conformitate cu articolul 103;</p> <p>(b) cheltuielile care fac obiectul unei evaluări în curs a legalității și regularității;</p> <p>(c) alte cuantumuri necesare pentru a reduce rata de eroare reziduală a cheltuielilor declarate în conturi până la cel mult 2 %.</p> <p>Statul membru poate include cheltuielile prevăzute la primul paragraf litera (b) într-o cerere de plată din anii fiscali ulterioari, odată ce legalitatea și regularitatea acestora se confirmă.</p> <p>(7) Statul membru poate corecta cuantumul neconforme cu reglementările depistate după prezentarea conturilor în care au fost incluse cuantumul respective, prin efectuarea ajustărilor corespunzătoare pentru anul fiscal în care se depistează</p>			
--	--	--	--

<p>neregula, fără a aduce atingere articolului 104.</p> <p>(8) În cadrul pachetului de asigurare, statul membru prezintă pentru ultimul an fiscal raportul final privind performanța menționat la articolul 43 sau ultimul raport anual privind performanța pentru FAMI, FSI sau IMFV.</p>			
<p><i>Articolul 99</i> Examinarea conturilor</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
<p>Comisia se asigură că conturile sunt complete, exacte și veridice, până la data de 31 mai a anului care urmează încheierii anului fiscal, cu excepția cazului în care se aplică articolul 102.</p>			
<p><i>Articolul 100</i> Calcularea soldului</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
<p>(1) Atunci când stabilește cuantumul exigibil din partea fondurilor pentru anul fiscal și ajustările corespunzătoare în raport cu plățile efectuate către statul membru, Comisia ia în considerare:</p> <p>(a) cuantumul înregistrat în conturile prevăzute la articolul 98 alineatul (3) litera (a) și la care se aplică rata de cofinanțare pentru fiecare prioritate;</p>			

<p>(b)cuantumul total al plăților intermediare efectuate de Comisie în cursul anului fiscal respectiv;</p> <p>(c)pentru FEDR, FSE+, Fondul de coeziune, FTJ și FEAMPA, pentru anii 2021 și 2022, cuantumul prefinanțării.</p> <p>(2) În cazul în care există un quantum care trebuie recuperat de la statul membru, acesta face obiectul unui ordin de recuperare emis de Comisie, care se execută, atunci când este posibil, prin compensare cu quantumurile datorate statului membru în contul plăților ulterioare destinate aceluiași program. Această recuperare nu constituie o corecție financiară și nu reduce sprijinul acordat programului din partea fondurilor. Quantumul recuperat constituie venituri alocate în conformitate cu articolul 21 alineatul (3) din Regulamentul financiar.</p>			
<p><i>Articolul 101</i> Procedura de examinare a conturilor</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
<p>(1) Procedura prevăzută la articolul 102 se aplică în oricare dintre următoarele cazuri:</p> <p>(a)autoritatea de audit a prezentat o opinie de audit cu rezerve sau contrară din cauza unor motive care</p>			

<p>privesc integralitatea, acuratețea și veridicitatea conturilor;</p> <p>(b) Comisia are dovezi care pun sub semnul întrebării fiabilitatea unei opinii de audit fără rezerve.</p> <p>(2) În toate celelalte cazuri, Comisia calculează quantumurile exigibile din partea fondurilor în conformitate cu articolul 100 și efectuează respectivele plăți sau recuperări înainte de 1 iulie. Plata sau recuperarea constituie acceptarea conturilor.</p>			
<p><i>Articolul 102</i></p> <p>Procedura contradictorie pentru examinarea conturilor</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) În cazul în care autoritatea de audit furnizează o opinie de audit cu rezerve sau contrară din cauza unor motive care privesc integralitatea, acuratețea și veridicitatea conturilor, Comisia solicită statului membru să revizuiască aceste conturi și să retransmită documentele menționate la articolul 98 alineatul (1) în termen de o lună.</p> <p>Dacă până la termenul stabilit la primul paragraf:</p> <p>(a) opinia de audit este fără rezerve, se aplică articolul 100 și Comisia plătește eventualele quantumuri suplimentare datorate sau procedează la o recuperare în termen de două luni;</p>			

<p>(b)opinia de audit este în continuare cu rezerve sau documentele nu au fost retransmise de către statul membru, se aplică alineatele (2), (3) și (4).</p> <p>(2) În cazul în care opinia de audit rămâne cu rezerve din cauza unor motive care privesc integralitatea, acuratețea și veridicitatea conturilor sau în cazul în care opinia de audit este în continuare nefiabilă, Comisia informează statul membru cu privire la quantumul exigibil din partea fondurilor pentru anul financiar.</p> <p>(3) În cazul în care statul membru este de acord în termen de o lună cu quantumul menționat la alineatul (2) de la prezentul articol, Comisia plătește în termen de două luni eventualele quantumuri suplimentare datorate sau procedează la o recuperare în conformitate cu articolul 100.</p> <p>(4) În cazul în care statul membru nu este de acord cu quantumul menționat la alineatul (2) de la prezentul articol, Comisia stabilește quantumul exigibil din partea fondurilor pentru anul financiar. Acest act nu constituie o corecție financiară și nu reduce sprijinul acordat programului din partea fondurilor. Comisia plătește în termen de două luni eventualele quantumuri suplimentare datorate sau procedează la o recuperare în conformitate cu articolul 100.</p>			
--	--	--	--

<p>(5) În ceea ce privește ultimul an financiar, Comisia efectuează plata sau recuperarea soldului anual al conturilor pentru programele sprijinite de FEDR, FSE+, Fondul de coeziune, FTJ și de FEAMPA în termen de două luni de la data acceptării raportului final privind performanța, astfel cum se menționează la articolul 43.</p>			
<p style="text-align: center;">Capitolul III Corecții financiare <i>Articolul 103</i> Corecții financiare efectuate de statele membre</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Statele membre protejează bugetul Uniunii și aplică corecții financiare prin anularea totală sau parțială a sprijinului din fonduri pentru o operațiune sau un program atunci când cheltuielile declarate Comisiei se dovedesc a fi neconforme cu reglementările.</p> <p>(2) Corecțiile financiare sunt înregistrate în conturi pentru anul financiar în care este decisă anularea.</p> <p>(3) Sprijinul din fonduri anulat poate fi reutilizat de către statul membru în cadrul programului respectiv, însă nu pentru o operațiune care a făcut obiectul corecției sau, în cazul în care este efectuată o corecție financiară pentru o neregulă sistemică, pentru o operațiune afectată de neregula sistemică.</p> <p>(4) Normele specifice FEAMPA pot prevedea temeuri specifice pentru</p>			

corecțiile financiare efectuate de statele membre în legătură cu nerespectarea normelor aplicabile în cadrul politicii comune în domeniul pescuitului.

(5) Prin derogare de la alineatele (1), (2) și (3), în cadrul operațiunilor care includ instrumente financiare, o contribuție anulată în conformitate cu prezentul articol, ca urmare a unei nereguli individuale, poate fi reutilizată în cadrul aceleiași operațiuni, în următoarele condiții:

(a) în cazul în care neregula care conduce la anularea contribuției este depistată la nivelul destinatarului final, numai pentru alți destinatari finali în cadrul aceluiași instrument financiar;

(b) în cazul în care neregula care conduce la anularea contribuției este depistată la nivelul organismului care execută fondul specific, atunci când un instrument financiar este executat prin intermediul unei structuri cu un fond de participare, numai pentru alte organisme care execută fonduri specifice.

În cazul în care neregula care conduce la anularea contribuției este depistată la nivelul organismului care execută fondul de participare sau la nivelul organismului care execută fondul specific atunci când instrumentul financiar este executat prin intermediul unei structuri fără fond de participare,

contribuția anulată nu se reutilizează în cadrul aceleiași operațiuni.

În cazul în care se efectuează o corecție financiară pentru o neregulă sistemică, contribuția anulată nu se reutilizează pentru nicio operațiune afectată de neregula sistemică.

(6) Organismele care execută instrumente financiare rambursează statelor membre contribuțiile din program afectate de nereguli, împreună cu dobânda și orice alte câștiguri generate de respectivele contribuții.

Organismele care execută instrumente financiare nu rambursează statelor membre cuantumul menționat la primul paragraf, cu condiția ca organismele respective să demonstreze că, în cazul unei anumite nereguli, sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

(a) neregula s-a produs la nivelul destinatarilor finali sau, în cazul unui fond de participare, la nivelul organismelor care execută fondurile specifice sau al destinatarilor finali;

(b) organismele care execută instrumentele financiare și-au îndeplinit obligațiile care le revin în ceea ce privește contribuțiile programului afectate de neregulă, în conformitate cu legislația aplicabilă, și au acționat cu profesionalismul, transparența și diligența așteptate de la un organism profesional cu

<p>experiență în execuția instrumentelor financiare;</p> <p>(c) cuantumurile afectate de neregulă nu au putut fi recuperate, în pofida faptului că organismele care execută instrumentele financiare au urmat cu diligența necesară toate măsurile contractuale și juridice aplicabile.</p>			
<p><i>Articolul 104</i></p> <p>Corecții financiare efectuate de Comisie</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Comisia efectuează corecții financiare prin reducerea sprijinului din fonduri pentru un program dacă ajunge la concluzia că:</p> <p>(a) există o deficiență gravă, care a pus în pericol sprijinul din fonduri deja plătit pentru program;</p> <p>(b) cheltuielile cuprinse în conturile acceptate sunt neconforme cu reglementările și nu au fost depistate și raportate de statul membru;</p> <p>(c) statul membru nu și-a îndeplinit obligațiile prevăzute la articolul 97 înaintea deschiderii procedurii de corecție financiară de către Comisie.</p> <p>Atunci când Comisia aplică corecții financiare forfetare sau extrapolate, acestea se efectuează în conformitate cu anexa XXV.</p> <p>(2) Înainte de a lua o decizie privind o corecție financiară, Comisia informează</p>			

<p>statul membru cu privire la concluziile sale și îi oferă acestuia posibilitatea ca în termen de două luni să prezinte observații și să demonstreze că amploarea reală a neregulii este mai mică decât cea apreciată de Comisie. Termenul poate fi prelungit dacă acest lucru este stabilit de comun acord.</p> <p>(3) În cazul în care nu acceptă concluziile Comisiei, statul membru este invitat de Comisie să participe la o audiere, cu scopul de a se garanta că toate informațiile și observațiile relevante sunt disponibile pentru a constitui baza concluziilor Comisiei privind aplicarea corecției financiare.</p> <p>(4) Luând în considerare amploarea, frecvența și implicațiile financiare ale neregulilor sau deficiențelor grave, Comisia decide cu privire la o corecție financiară prin intermediul unui act de punere în aplicare adoptat în termen de zece luni de la data audierii sau de la data prezentării informațiilor suplimentare solicitate de Comisie.</p> <p>Atunci când decide cu privire la o corecție financiară, Comisia ia în considerare toate informațiile și observațiile prezentate.</p> <p>În cazul în care un stat membru este de acord cu corecția financiară pentru cazurile menționate la alineatul (1) primul paragraf literele (a) și (c) înainte de adoptarea deciziei menționate la primul paragraf de la prezentul alineat,</p>			
---	--	--	--

<p>statul membru poate reutiliza cuantumurile în cauză. Respectiva posibilitate nu se aplică în cazul unei corecții financiare în temeiul alineatului (1) primul paragraf litera (b).</p> <p>(5) Normele specifice FEAMPA pot prevedea temeuri specifice pentru corecțiile financiare efectuate de Comisie în legătură cu nerespectarea normelor aplicabile în cadrul politicii comune în domeniul pescuitului.</p> <p>(6) Normele specifice FTJ pot prevedea temeuri specifice pentru corecțiile financiare efectuate de Comisie în legătură cu atingerea nesatisfăcătoare a țintelor stabilite pentru FTJ.</p>			
<p style="text-align: center;">Capitolul IV Dezangajarea Articolul 105 Principii și norme în materie de dezangajare</p>	-	<p style="text-align: center;">Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Comisia dezangajează orice cuantum din cadrul unui program care nu a fost utilizat pentru prefinanțare în conformitate cu articolul 90 sau pentru care nu a fost depusă o cerere de plată în conformitate cu articolele 91 și 92 până la data de 31 decembrie a celui de al treilea an calendaristic care urmează anului angajamentelor bugetare pentru anii 2021-2026.</p> <p>(2) Partea din angajamente rămasă deschisă la 31 decembrie 2029 se</p>			

<p>dezangajează în cazul în care pachetul de asigurare și raportul final privind performanța pentru programele sprijinite de FEDR, FSE+, Fondul de coeziune, FTJ și FEAMPA nu au fost prezentate Comisiei în termenul stabilit la articolul 43 alineatul (1).</p>			
<p><i>Articolul 106</i> Excepții de la normele în materie de dezangajare</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
<p>(1) Cuantumul care face obiectul dezangajării se reduce cu cuantumul echivalente acelei părți a angajamentului bugetar pentru care:</p> <p>(a) operațiunile sunt suspendate printr-o procedură judiciară sau o cale de atac administrativă cu efect de suspendare; sau</p> <p>(b) nu a fost posibil să se facă o cerere de plată din motive de forță majoră care afectează grav implementarea integrală sau parțială a programului. Autoritățile naționale care invocă forța majoră demonstrează consecințele directe ale acestora asupra implementării parțiale sau integrale a programului.</p> <p>(2) Până la 31 ianuarie, statul membru trimite Comisiei informații privind excepțiile menționate la alineatul (1) primul paragraf literele (a) și (b), pentru</p>			

<p>cuantumul de declarat până la 31 decembrie a anului anterior.</p>			
<p><i>Articolul 107</i> Procedura de dezangajare</p>	<p>-</p>	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Pe baza informațiilor primite până la 31 ianuarie, Comisia informează statul membru în legătură cu cuantumul dezangajării care rezultă din informațiile pe care le deține.</p> <p>(2) Statul membru dispune de un termen de două luni pentru a-și da acordul privind cuantumul care urmează să fie dezangajat sau pentru a prezenta observații.</p> <p>(3) Statul membru transmite Comisiei, până la 30 iunie, un plan de finanțare modificat care să reflecte, pentru anul calendaristic în cauză, cuantumul redus al sprijinului pentru una sau mai multe priorități ale programului. Pentru programele sprijinite de mai multe fonduri, cuantumul sprijinului se reduce pentru fiecare fond proporțional cu cuantumurile vizate de dezangajare care nu au fost utilizate în anul calendaristic în cauză.</p> <p>Dacă statul membru nu transmite acest plan, Comisia modifică planul de finanțare prin reducerea contribuției din fonduri pentru anul calendaristic în cauză. Această reducere se alocă</p>			

<p>fiecărei priorități în mod proporțional cu cuantumurile vizate de dezangajare care nu au fost utilizate în anul calendaristic în cauză.</p> <p>(4) Comisia modifică decizia de aprobare a programului cel târziu la 31 octombrie.</p>			
<p>TITLUL VIII CADRUL FINANCIAR <i>Articolul 108</i> Acoperirea geografică a sprijinului pentru obiectivul Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) FEDR, FSE+ și Fondul de coeziune sprijină obiectivul Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică în toate regiunile corespunzătoare nivelului 2 din nomenclatorul comun al unităților teritoriale de statistică („regiuni de nivel NUTS 2”), instituit prin Regulamentul (CE) nr. 1059/2003, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (UE) 2016/2066.</p> <p>(2) Resursele din FEDR și FSE+ pentru obiectivul Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică se alocă între următoarele trei categorii de regiuni de nivel NUTS 2:</p> <p>(a)regiuni mai puțin dezvoltate, al căror PIB pe cap de locuitor este mai mic de 75 % din PIB-ul mediu pe cap de</p>			

<p>locuitor al UE-27 („regiuni mai puțin dezvoltate”);</p> <p>(b)regiuni de tranziție, al căror PIB pe cap de locuitor este între 75 % și 100 % din PIB-ul mediu pe cap de locuitor al UE-27 („regiuni de tranziție”);</p> <p>(c)regiuni mai dezvoltate, al căror PIB pe cap de locuitor este mai mare de 100 % din PIB-ul mediu pe cap de locuitor al UE-27 („regiuni mai dezvoltate”).</p> <p>Încadrarea regiunilor într-una dintre cele trei categorii de regiuni se stabilește în funcție de raportul dintre PIB-ul pe cap de locuitor pentru fiecare regiune, măsurat în standarde ale puterii de cumpărare (SPC) și calculat pe baza datelor Uniunii pentru perioada 2015-2017, și PIB-ul mediu pe cap de locuitor al UE-27 pentru aceeași perioadă de referință.</p> <p>(3) Fondul de coeziune sprijină statele membre al căror venit național brut (VNB) pe cap de locuitor, măsurat în SPC și calculat pe baza datelor Uniunii pentru perioada 2015-2017, este mai mic de 90 % din VNB-ul mediu pe cap de locuitor al UE-27 pentru aceeași perioadă de referință.</p> <p>(4) Comisia adoptă, prin intermediul unui act de punere în aplicare, o decizie prin care stabilește lista regiunilor care îndeplinesc criteriile uneia dintre cele trei categorii de regiuni și a statelor</p>			
--	--	--	--

<p>membre care îndeplinesc criteriile de la alineatul (3). Lista respectivă este valabilă de la 1 ianuarie 2021 până la 31 decembrie 2027.</p>			
<p><i>Articolul 109</i> Resurse pentru coeziunea economică, socială și teritorială</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Resursele pentru coeziunea economică, socială și teritorială disponibile pentru angajamente bugetare pentru perioada 2021-2027 în temeiul CFM sunt de 330 234 776 621 EUR la prețurile din 2018 pentru FEDR, FSE+ și Fondul de coeziune și de 7 500 000 000 EUR la prețurile din 2018 pentru FTJ.</p> <p>Resursele menționate la primul paragraf se completează cu un quantum de 10 000 000 000 EUR la prețurile din 2018 pentru măsurile menționate la articolul 1 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2020/2094 al Consiliului ⁽⁵³⁾ în sensul Regulamentului FTJ. Quantumul menționat constituie venituri alocate externe în sensul articolului 21 alineatul (5) din Regulamentul financiar.</p> <p>În scopul programării și al includerii ulterioare în bugetul Uniunii, quantumurile menționate la primul și al doilea paragraf se indexează cu 2 % pe an.</p>			

<p>(2) Comisia adoptă, prin intermediul unui act de punere în aplicare, o decizie prin care stabilește defalcarea anuală a resurselor globale pentru FEDR, FSE+ și Fondul de coeziune, pentru fiecare stat membru în cadrul obiectivului Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică și, după caz, pentru fiecare categorie de regiuni, în conformitate cu metodologiile prevăzute în anexa XXVI.</p> <p>Decizia respectivă stabilește, de asemenea, defalcarea anuală a resurselor globale pentru fiecare stat membru în cadrul obiectivului Cooperare teritorială europeană (Interreg).</p> <p>(3) După ce se deduce sprijinul acordat MIE menționat la articolul 110 alineatul (3), se alocă asistenței tehnice acordate la inițiativa Comisiei 0,35 % din resursele menționate la primul și al doilea paragraf de la alineatul (1).</p>			
<p><i>Articolul 110</i></p> <p>Resurse pentru obiectivul Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică și pentru obiectivul Cooperare teritorială europeană (Interreg)</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
<p>(1) Resursele pentru obiectivul Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică în temeiul CFM se ridică la 97,6 % din resursele globale (și anume, un total de</p>			

329 684 776 621 EUR) și se alocă după cum urmează:

(a) 61,3 % (și anume, un total de 202 226 984 629 EUR) pentru regiunile mai puțin dezvoltate;

(b) 14,5 % (și anume, un total de 47 771 802 082 EUR) pentru regiunile de tranziție;

(c) 8,3 % (și anume, un total de 27 202 682 372 EUR) pentru regiunile mai dezvoltate;

(d) 12,9 % (și anume, un total de 42 555 570 217 EUR) pentru statele membre care beneficiază de sprijin din Fondul de coeziune;

(e) 0,6 % (și anume, un total de 1 927 737 321 EUR) ca finanțare suplimentară pentru regiunile ultraperiferice identificate la articolul 349 din TFUE și pentru regiunile de nivelul NUTS 2 care îndeplinesc criteriile prevăzute la articolul 2 din Protocolul nr. 6 la Actul de aderare din 1994;

(f) 0,2 % (și anume, un total de 500 000 000 EUR) pentru investițiile interregionale pentru inovare;

(g) 2,3 % (și anume, un total de 7 500 000 000 EUR) pentru Fondul pentru o tranziție justă.

(2) Cuantumul resurselor disponibile pentru FSE+ în cadrul obiectivului Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică este de 87 319 331 844 EUR.

<p>Cuantumul finanțării suplimentare pentru regiunile menționate la alineatul (1) litera (e), alocată FSE+ este de 472 980 447 EUR.</p> <p>(3) Cuantumul sprijinului din Fondul de coeziune care urmează să fie transferat către MIE este de 10 000 000 000 EUR. Acesta este cheltuit pentru proiecte de infrastructură de transport, luând în considerare nevoile de investiții în infrastructură ale statelor membre și ale regiunilor, prin lansarea de cereri de propuneri specifice în conformitate cu Regulamentul MIE exclusiv în statele membre eligibile pentru finanțare din Fondul de coeziune. Comisia adoptă un act de punere în aplicare pentru a stabili cuantumul care urmează să fie transferat din alocarea din Fondul de coeziune pentru fiecare stat membru către MIE și care este stabilit în mod proporțional pentru întreaga perioadă.</p> <p>Alocarea din Fondul de coeziune pentru fiecare stat membru se reduce în consecință.</p> <p>Creditele anuale care corespund sprijinului din Fondul de coeziune menționat la primul paragraf sunt înscrise în liniile bugetare corespunzătoare MIE începând cu exercițiul bugetar 2021.</p> <p>30 % din resursele transferate către MIE sunt puse, imediat după transfer, la dispoziția tuturor statelor membre</p>			
--	--	--	--

eligibile pentru finanțare din Fondul de coeziune, în vederea finanțării proiectelor de infrastructură în domeniul transporturilor, în conformitate cu Regulamentul MIE.

Normele aplicabile sectorului transporturilor în temeiul Regulamentului MIE se aplică cererilor de propuneri specifice menționate la primul paragraf. Până la 31 decembrie 2023, selecția proiectelor eligibile pentru finanțare respectă alocările naționale din Fondul de coeziune în ceea ce privește 70 % din resursele transferate către MIE.

Începând cu 1 ianuarie 2024, resursele transferate către MIE care nu au fost angajate pentru un proiect de infrastructură în domeniul transporturilor sunt puse la dispoziția tuturor statelor membre eligibile pentru finanțare din Fondul de coeziune, în vederea finanțării unor proiecte de infrastructură în domeniul transporturilor în conformitate cu Regulamentul MIE.

Pentru a sprijini statele membre care sunt eligibile pentru finanțare din Fondul de coeziune și care ar putea întâmpina dificultăți în conceperea unor proiecte care să aibă un nivel suficient de maturitate sau de calitate, ori ambele, și care prezintă suficientă valoare adăugată pentru Uniune, se acordă o atenție deosebită asistenței tehnice care

vizează consolidarea capacității instituționale și a eficienței administrațiilor publice și a serviciilor publice în ceea ce privește dezvoltarea și implementarea proiectelor enumerate în Regulamentul MIE.

Comisia depune toate eforturile pentru a permite statelor membre eligibile pentru finanțare din Fondul de coeziune să atingă, până la sfârșitul perioadei 2021-2027, un nivel cât mai ridicat cu putință de absorbție a cuantumului transferat către MIE, inclusiv prin organizarea de cereri de propuneri suplimentare.

Se acordă sprijin și o atenție deosebită, astfel cum se prevede la cel de al optulea și al nouălea paragraf, statelor membre al căror VNB pe cap de locuitor, măsurat în SPC pentru perioada 2015-2017, este mai mic de 60 % din VNB-ul mediu pe cap de locuitor al UE-27.

În ceea ce privește statele membre al căror VNB pe cap de locuitor, măsurat în SPC pentru perioada 2015-2017, este mai mic de 60 % din VNB-ul mediu pe cap de locuitor al UE-27 li se garantează, până la 31 decembrie 2024, 70 % din 70 % din cuantumul pe care respectivele state membre l-au transferat către MIE.

(4) 400 000 000 EUR din resursele pentru obiectivul Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică se alocă Inițiativei europene privind dezvoltarea urbană în cadrul

<p>gestiunii directe sau indirecte de către Comisie.</p> <p>(5) 175 000 000 EUR din resursele FSE+ pentru obiectivul Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică se alocă cooperării transnaționale în sprijinul soluțiilor inovatoare, în cadrul gestiunii directe sau indirecte.</p> <p>(6) Cuantumul menționat la alineatul (1) litera (f) se alocă din resursele FEDR în cadrul obiectivului Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică pentru investiții interregionale pentru inovare, în cadrul gestiunii directe sau indirecte.</p> <p>(7) Resursele pentru obiectivul Cooperare teritorială europeană (Interreg) reprezintă 2,4 % din resursele globale disponibile pentru angajamentul bugetar din fonduri pentru perioada 2021-2027 (și anume, un total de 8 050 000 000 EUR).</p> <p>(8) Cuantumul menționat la articolul 109 alineatul (1) al doilea paragraf face parte din resursele destinate obiectivului Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică.</p>			
<p><i>Articolul 111</i> Transferabilitatea resurselor</p>	<p>-</p>	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>

<p>(1) Comisia poate accepta propunerea unui stat membru, formulată în momentul transmiterii acordului de parteneriat sau în contextul evaluării intermediare, de a transfera:</p> <p>(a) un cuantum de maximum 5 % din alocațiile inițiale pentru regiunile mai puțin dezvoltate către regiuni de tranziție sau regiuni mai dezvoltate și de la regiunile de tranziție către regiuni mai dezvoltate;</p> <p>(b) din alocațiile pentru regiunile mai dezvoltate sau regiunile de tranziție către regiuni mai puțin dezvoltate și din alocațiile pentru regiunile mai dezvoltate către regiuni de tranziție.</p> <p>Prin derogare de la primul paragraf litera (a), Comisia poate accepta un transfer suplimentar de maximum 10 % din alocațiile totale pentru regiunile mai puțin dezvoltate către regiuni de tranziție sau regiuni mai dezvoltate în cazul statelor membre al căror VNB pe cap de locuitor, măsurat în SPC pentru perioada 2015-2017, este mai mic de 90 % din VNB-ul mediu pe cap de locuitor al UE-27. Resursele oricărui transfer suplimentar sunt utilizate pentru a contribui la obiectivele de politică menționate la articolul 5 alineatul (1) literele (a) și (b).</p> <p>(2) Alocațiile totale pentru fiecare stat membru în legătură cu obiectivul Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică și</p>			
---	--	--	--

obiectivul Cooperare teritorială europeană (Interreg) nu sunt transferabile între respectivele obiective.

(3) Pentru a susține contribuția eficace a fondurilor la acțiunile menționate la articolul 5 alineatul (2) și prin derogare de la alineatul (2) de la prezentul articol, Comisia poate, în circumstanțe justificate în mod corespunzător și sub rezerva respectării condiției prevăzute la alineatul (4) de la prezentul articol, să accepte, prin intermediul unui act de punere în aplicare, propunerea unui stat membru, formulată cu ocazia transmiterii pentru prima dată a acordului de parteneriat, de a transfera o parte din creditele sale destinate obiectivului Cooperare teritorială europeană (Interreg) către obiectivul Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică.

(4) Partea care revine obiectivului Cooperare teritorială europeană (Interreg) în statul membru care prezintă propunerea menționată la alineatul (3) nu reprezintă mai puțin de 35 % din cuantumul total alocat statului membru respectiv pentru obiectivul Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică și pentru obiectivul Cooperare teritorială europeană (Interreg), iar după transfer, nu reprezintă mai puțin de 25 % din cuantumul total respectiv.

<p align="center"><i>Articolul 112</i> Stabilirea ratelor de cofinanțare</p>	<p align="center">-</p>	<p align="center">Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Decizia de aprobare a unui program stabilește rata de cofinanțare și cuantumul maxim al sprijinului din fonduri pentru fiecare prioritate.</p> <p>(2) Pentru fiecare prioritate, decizia Comisiei stabilește dacă rata de cofinanțare pentru prioritate se va aplica oricăreia dintre următoarele:</p> <p>(a) contribuția totală, inclusiv contribuția publică și privată;</p> <p>(b) contribuția publică.</p> <p>(3) Rata de cofinanțare pentru obiectivul Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică la nivelul fiecărei priorități nu poate depăși:</p> <p>(a) 85 % pentru regiunile mai puțin dezvoltate;</p> <p>(b) 70 % pentru regiunile de tranziție care au fost clasificate ca regiuni mai puțin dezvoltate în perioada 2014-2020;</p> <p>(c) 60 % pentru regiunile de tranziție;</p> <p>(d) 50 % pentru regiunile mai dezvoltate care au fost clasificate ca regiuni de tranziție sau care au avut un PIB pe cap de locuitor mai mic de 100 % din PIB-ul mediu al UE-27 în perioada 2014-2020;</p>			

<p>(e)40 % pentru regiunile mai dezvoltate. Ratele de cofinanțare prevăzute la primul paragraf litera (a) se aplică, de asemenea, regiunilor ultraperiferice, inclusiv alocărilor suplimentare pentru regiunile ultraperiferice.</p> <p>Rata de cofinanțare pentru Fondul de coeziune la nivelul fiecărei priorități nu depășește 85 %.</p> <p>Regulamentul FSE+ poate stabili rate de cofinanțare mai mari în conformitate cu articolele 10 și 14 din regulamentul respectiv.</p> <p>Rata de cofinanțare, aplicabilă regiunii în care se află teritoriul sau teritoriile identificate în planurile teritoriale pentru o tranziție justă, pentru prioritatea sprijinită de FTJ nu depășește:</p> <p>(a)85 % pentru regiunile mai puțin dezvoltate;</p> <p>(b)70 % pentru regiunile de tranziție;</p> <p>(c)50 % pentru regiunile mai dezvoltate.</p> <p>(4) Rata de cofinanțare pentru programele Interreg nu depășește 80 %, cu excepția cazurilor în care Regulamentul Interreg stabilește rate mai mari de cofinanțare pentru componenta Interreg D și pentru programele de cooperare transfrontalieră externă.</p> <p>(5) Ratele maxime de cofinanțare enumerate la alineatele (3) și (4) se majorează cu zece puncte procentuale</p>			
---	--	--	--

<p>pentru prioritățile realizate integral prin intermediul dezvoltării locale plasate sub responsabilitatea comunității. (6) Măsurile de asistență tehnică implementate la inițiativa sau în numele Comisiei pot fi finanțate la rata de 100 %.</p>			
<p align="center">TITLUL IX DELEGAREA DE COMPETENȚE, DISPOZIȚII DE PUNERE ÎN APLI- CARE, DISPOZIȚII TRANZITO- RII ȘI FINALE <i>Capitolul I</i> <i>Delegarea de competențe și dispoziții</i> <i>de punere în aplicare</i> <i>Articolul 113</i> Delegarea de competențe în ceea ce privește anumite anexe</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>Comisia este împuternicită să adopte acte delegate în conformitate cu articolul 114 pentru a modifica anexele la prezentul regulament, cu excepția anexelor III, IV, XI, XIII, XIV, XVII și XXVI, în vederea adaptării lor la schimbările produse în timpul perioadei de programare.</p>			
<p align="center"><i>Articolul 114</i> Exercitarea delegării de competențe</p>	-	<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p>(1) Competența de a adopta acte delegate este conferită Comisiei în condițiile prevăzute la prezentul articol.</p>			

(2) Competența de a adopta acte delegate menționată la articolul 79 alineatul (4), la articolul 94 alineatul (4), la articolul 95 alineatul (4) și la articolul 113 se conferă Comisiei pentru o perioadă nedeterminată începând cu 1 iulie 2021.

(3) Delegarea de competențe menționată la articolul 79 alineatul (4), la articolul 94 alineatul (4), la articolul 95 alineatul (4), la articolul 113 și la articolul 117 alineatul (2) poate fi revocată oricând de Parlamentul European sau de Consiliu. O decizie de revocare pune capăt delegării de competențe specificate în decizia respectivă. Decizia produce efecte din ziua care urmează datei publicării acesteia în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* sau de la o dată ulterioară menționată în decizie. Decizia nu aduce atingere actelor delegate care sunt deja în vigoare.

(4) Înainte de adoptarea unui act delegat, Comisia consultă experții desemnați de fiecare stat membru în conformitate cu principiile prevăzute în Acordul interinstituțional din 13 aprilie 2016 privind o mai bună legiferare.

(5) De îndată ce adoptă un act delegat, Comisia îl notifică simultan Parlamentului European și Consiliului.

(6) Un act delegat adoptat în temeiul articolului 79 alineatul (4), al articolului 94 alineatul (4), al

<p>articolului 95 alineatul (4), al articolului 113 și al articolului 117 alineatul (2) intră în vigoare numai în cazul în care nici Parlamentul European și nici Consiliul nu au formulat obiecții în termen de două luni de la notificarea acestuia către Parlamentul European și Consiliu sau în cazul în care, înaintea expirării termenului respectiv, Parlamentul European și Consiliul au informat Comisia că nu vor formula obiecții. Acest termen se prelungește cu două luni la inițiativa Parlamentului European sau a Consiliului.</p>			
<p><i>Articolul 115</i> Procedura comitetului</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
<p>(1) Comisia este asistată de un comitet. Comitetul respectiv este un comitet în înțelesul Regulamentului (UE) nr. 182/2011. (2) Atunci când se face trimitere la prezentul alineat, se aplică articolul 4 din Regulamentul (UE) nr. 182/2011.</p>			
<p><i>Capitolul II</i> Dispoziții tranzitorii și finale <i>Articolul 116</i> Revizuire</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
<p>Parlamentul European și Consiliul revizuiesc prezentul regulament până la</p>			

31 decembrie 2027, în conformitate cu articolul 177 din TFUE.			
<i>Articolul 117</i> Dispoziții tranzitorii	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
(1) Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 sau orice alt act aplicabil perioadei de programare 2014-2020 continuă să se aplice doar programelor operaționale și operațiunilor sprijinite de FEDR, de Fondul social european, de Fondul de coeziune și de Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură în perioada respectivă. (2) Împuternicirea conferită Comisiei la articolul 5 alineatul (3) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 de a adopta un act delegat pentru a oferi un cod european de conduită privind parteneriatul rămâne în vigoare pentru perioada de programare 2021-2027. Delegarea de competențe se exercită în conformitate cu articolul 114 din prezentul regulament.			
<i>Articolul 118</i> Condiții aplicabile operațiunilor care fac obiectul unei implementări etapizate	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
(1) Autoritatea de management poate proceda la selectarea unei operațiuni care constituie a doua etapă a unei			

<p>operațiuni selectate pentru sprijin și începute în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 1303/2013, cu condiția să fie îndeplinite cumulativ următoarele condiții:</p> <p>(a) operațiunea selectată pentru sprijin în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1303/2013 are două etape identificabile din punct de vedere financiar cu piste de audit separate;</p> <p>(b) costul total al operațiunii menționate la litera (a) depășește 5 000 000 EUR;</p> <p>(c) cheltuielile incluse într-o cerere de plată aferentă primei etape nu sunt incluse în nicio cerere de plată aferentă celei de a doua etape;</p> <p>(d) a doua etapă a operațiunii respectă legislația aplicabilă și este eligibilă pentru a beneficia de sprijin din FEDR, FSE+, Fondul de coeziune sau FEAMPA în temeiul dispozițiilor prezentului regulament sau ale regulamentelor specifice fiecărui fond;</p> <p>(e) în raportul final de implementare sau, în contextul Fondului european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură, în ultimul raport anual de implementare prezentat în conformitate cu articolul 141 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013, statul membru se angajează să finalizeze a doua etapă, cea finală, în cursul perioadei de programare și să</p>			
---	--	--	--

se asigure că aceasta devine operațională. (2) Dispozițiile prezentului regulament se aplică celei de a doua etape a operațiunii.			
Articolul 119 Intrare în vigoare	-	-	-
Prezentul regulament intră în vigoare în ziua următoare datei publicării în <i>Jurnalul Oficial al Uniunii Europene</i> . Prezentul regulament este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în statele membre în conformitate cu tratatele.			
ANEXA I DIMENSIUNI ȘI CODURI AFERENTE TIPURILOR DE INTERVENȚII PENTRU FEDR, FSE+, FONDUL DE COEZIUNE ȘI FTJ - ARTICOLUL 22 ALINEATUL (5)	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
ANEXA II Model de Acord de Parteneriat – Articolul 10 alineatul (6) ⁽¹⁾	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
ANEXA III CONDIȚII FAVORIZANTE ORIZONTALE – ARTICOLUL 15 ALINEATUL (1)	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
ANEXA IV CONDIȚII FAVORIZANTE TEMATICE APLICABILE FEDR, FSE+ ȘI FONDULUI DE COEZIUNE – ARTICOLUL 15 ALINEATUL (1)	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.

<p align="center">ANEXA V MODEL PENTRU PROGRAMELE SPRIJINITE PRIN FEDR (OBIECTIVUL INVESTIȚII PENTRU OCUPAREA FORȚEI DE MUNCĂ ȘI CREȘTERE ECONOMICĂ), FSE+, FONDUL DE COEZIUNE, FTJ ȘI FEAMPA – ARTICOLUL 21 ALINEATUL (3)</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
<p align="center">ANEXA VI MODEL DE PROGRAM PENTRU FAMI, FSI ȘI IMFV – ARTICOLUL 21 ALINEATUL (3)</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
<p align="center">ANEXA VII Model pentru transmiterea datelor – articolul 42 ⁽¹⁾</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
<p align="center">ANEXA VIII PREVIZIUNE PRIVIND CUANTUMUL PENTRU CARE STATUL MEMBRU PRECONIZEAZĂ SĂ PREZINTE CERERI DE PLATĂ PENTRU ANUL CALENDARISTIC CURENT ȘI PENTRU CEL URMĂTOR [ARTICOLUL 69 ALINEATUL (10)]</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
<p align="center">ANEXA IX COMUNICARE ȘI VIZIBILITATE – ARTICOLELE 47, 49 ȘI 50</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
<p align="center">ANEXA X ELEMENTE PENTRU ACORDURILE DE FINANȚARE ȘI DOCUMENTELE DE STRATEGIE – ARTICOLUL 59 ALINEATELE (1) ȘI (5)</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.

<p align="center">ANEXA XI CERINȚE-CHEIE PRIVIND SISTEMELE DE GESTIUNE ȘI CONTROL ȘI CLASIFICAREA ACESTORA – ARTICOLUL 69 ALINEATUL (1)</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
<p align="center">ANEXA XII NORME DETALIATE ȘI MODEL PENTRU RAPORTAREA NEREGULILOR - ARTICOLUL 69 ALINEATELE (2) ȘI (12)</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
<p align="center">ANEXA XIII ELEMENTE PENTRU PISTA DE AUDIT – ARTICOLUL 69 ALINEATUL (6)</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
<p align="center">ANEXA XIV SISTEME DE SCHIMB ELECTRONIC DE DATE ÎNTRE AUTORITĂȚILE RESPONSABILE DE PROGRAME ȘI BENEFICIARI – ARTICOLUL 69 ALINEATUL (8)</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
<p align="center">ANEXA XV SFC2021: SISTEMUL DE SCHIMB ELECTRONIC DE DATE ÎNTRE STATELE MEMBRE ȘI COMISIE – ARTICOLUL 69 ALINEATUL (9)</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
<p align="center">ANEXA XVI MODEL PENTRU DESCRIEREA SISTEMULUI DE GESTIUNE ȘI CONTROL – ARTICOLUL 69 ALINEATUL (11)</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
<p align="center">ANEXA XVII DATE CARE TREBUIE ÎNREGISTRATE ȘI STOCATE ELECTRONIC LA FIECARE OPERAȚIUNE – ARTICOLUL 72 ALINEATUL (1) LITERA (E)</p>	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și

			obligatoriu în toate elementele sale.
ANEXA XVIII MODEL DE DECLARAȚIE DE GESTIUNE – ARTICOLUL 74 ALINEATUL (1) LITERA (F)	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
ANEXA XIX MODEL DE OPINIE ANUALĂ DE AUDIT– ARTICOLUL 77 ALINEATUL (3) LITERA (A)	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
ANEXA XX MODEL DE RAPORT ANUAL DE CON- TROL – ARTICOLUL 77 ALINEATUL (3) LITERA (B)	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
ANEXA XXI MODEL DE RAPORT ANUAL DE AUDIT – ARTICOLUL 81 ALINEATUL (5)	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
ANEXA XXII MODEL DE STRATEGIE DE AUDIT – AR- TICOLUL 78	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.
ANEXA XXIII MODEL PENTRU CERERILE DE PLATĂ – ARTICOLUL 91 ALINEATUL (3)	-	Prevederi UE neaplicabile	Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.

<p align="center">ANEXA XXIV MODEL PENTRU CONTURI – ARTICOLUL 98 ALINEATUL (1) LITERA (A)</p>	-	<p align="center">Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p align="center">ANEXA XXV STABILIREA NIVELULUI CORECȚIILOR FINANCIARE: CORECȚII FINANCIARE FORFETARE ȘI EXTRAPOLATE – ARTICOLUL 104 ALINEATUL (1)</p>	-	<p align="center">Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>
<p align="center">ANEXA XXVI METODOLOGIA DE ALOCARE A RESURSELOR GLOBALE CĂTRE STATELE MEMBRE – ARTICOLUL 109 ALINEATUL (2)</p>	-	<p align="center">Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea se vor aplica direct și obligatoriu în toate elementele sale.</p>

MD-2004, Chișinău, 162 Ștefan cel Mare și Sfânt Blvd
Tel. 20 45 08; E-mail: cancelaria@maia.gov.md; WEB: www.maia.gov.md

Nr. 13-05/876 din 26.03.2025

Cancelaria de Stat

În temeiul pct. 197 din Hotărârea Guvernului nr. 610/2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare prezintă spre înregistrare și examinare, în cadrul ședinței secretarilor generali ai ministerelor, *proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 50/2021 cu privire la grupurile de acțiune locală.*

CERERE

privind înregistrarea de către Cancelaria de Stat a proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 50/2021 cu privire la grupurile de acțiune locală

Nr. crt.	Criterii de înregistrare	Nota autorului
1.	Categoria și denumirea proiectului	Proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 50/2021 cu privire la grupurile de acțiune locală.
2.	Autoritatea care a elaborat proiectul	Autorul proiectului este Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.
3.	Justificarea depunerii cererii	Necesitatea elaborării proiectului de lege este alinierea Legii nr. 50/2021 cu privire la grupurile de acțiune locală la standardele legislației UE și îmbunătățirea actualelor prevederi de constituire și funcționare a grupurilor de acțiune locală.
4.	Referința la documentul de planificare care prevede elaborarea proiectului (PNA, PND, PNR, alte documente de planificare sectoriale)	Acțiunea privind elaborarea proiectului de lege se regăsește sub nr. 86 în Planul național de reglementări pentru anul 2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 841/2024.
5.	Lista autorităților și instituțiilor a căror avizare este necesară	Ministerul Finanțelor; Ministerul Justiției; Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale; Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării;

		Curtea de Conturi; Centrul Național Anticorupție; Centrul de Armonizare a Legislației; Congresul Autorităților Locale din Moldova.
6.	Termenul-limită pentru depunerea avizelor/expertizelor	10 zile
7.	Persoana responsabilă de promovarea proiectului	Eugenia Cîrlig, consultant principal, Direcția politici de dezvoltare rurală Tel. 022-204-539 e-mail: eugenia.cirlig@maia.gov.md
8.	Anexe	1. Proiectul de lege 2. Nota de fundamentare 3. Tabelul comparativ 4. Tabelul de concordanță
9.	Data și ora depunerii cererii	26 martie 2025
10.	Semnătura	

Secretar de Stat

Vasile ȘARBAN

Ex. Eugenia Cîrlig
Tel: 022-204-539